

รายงานผลการสำรวจข้อมูล ผู้ต้องขังหญิงในประเทศไทย



โดยสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย
กันยายน 2561

กิตติกรรมประกาศ

การสำรวจข้อมูลผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำในประเทศไทยในครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยความร่วมมือของหลายท่าน ซึ่งให้การสนับสนุนคณะวิจัยตั้งแต่เริ่มต้นงานวิจัยจนเสร็จสมบูรณ์

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย ขอขอบคุณกรมราชทัณฑ์ อธิบดีกรมราชทัณฑ์ ผู้อำนวยการทัณฑสถาน ผู้บัญชาการเรือนจำ เจ้าหน้าที่ทัณฑสถานและเรือนจำทั้ง 20 แห่ง ที่ให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกแก่สถาบันฯ ดำเนินการสำรวจข้อมูลผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำในประเทศไทยให้สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี

สถาบันฯ ขอขอบคุณทุกท่านที่ไม่ได้กล่าวนามไว้ในในที่นี้ที่กรุณาให้ความร่วมมือในด้านต่างๆ และมีส่วนช่วยให้การสำรวจสำเร็จเรียบร้อย ที่สำคัญอย่างยิ่ง สถาบันฯ ขอขอบคุณผู้ต้องขังหญิงทุกท่านที่สละเวลาอันมีค่าเข้าร่วมตอบแบบสอบถาม รวมทั้งแบ่งปันเรื่องราวชีวิตและประสบการณ์ในเรือนจำทำให้การสำรวจครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ สถาบันฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการสำรวจผู้ต้องขังหญิงในประเทศไทยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังหญิง และกระบวนการยุติธรรมไทยต่อไป

คณะวิจัย

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย

กันยายน พ.ศ. 2561

คำนำ

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน) มีภารกิจหลักในการส่งเสริมการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดที่เคารพต่อสิทธิขั้นพื้นฐาน และเป็นไปตามมาตรฐานและบรรทัดฐานระหว่างประเทศ รวมทั้งการส่งเสริมให้ประเทศต่างๆ ตระหนักถึงความสำคัญของข้อกำหนดสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำและมาตรการที่มีใช้การคุมขังสำหรับผู้กระทำผิดหญิง (United Nations Rules for the Treatment of Women Prisoners and Non-Custodial Measures of Women Offenders) หรือข้อกำหนดกรุงเทพ(Bangkok Rules) ที่ประเทศไทยได้มีบทบาทสำคัญในการผลักดันจนได้รับการรับรองโดยสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติสมัยที่ 65 เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2553

การสำรวจผู้ต้องขังหญิงในประเทศไทยในครั้งนี้เป็นการสำรวจครั้งที่สอง ซึ่งสถาบันฯ ได้ดำเนินการสำรวจครั้งแรกในปี พ.ศ. 2558 เพื่อศึกษาเกี่ยวกับแนวโน้ม ภูมิหลัง ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดของผู้ต้องขังหญิง ตลอดจนผลกระทบต่างๆ ที่เกิดจากการถูกคุมขังในเรือนจำ ซึ่งมีกรอบการดำเนินงานที่สอดคล้องตามข้อกำหนดกรุงเทพ ข้อที่ 67 – 69 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจของสังคม รวมทั้งเพิ่มพูนองค์ความรู้เกี่ยวกับผู้กระทำผิดหญิง เพื่อประโยชน์ต่อการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำ ตลอดจนการกำหนดนโยบายทางอาญาหรือแนวปฏิบัติสำหรับผู้กระทำความผิดหญิงให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสถานการณ์ความเป็นจริงมากที่สุด

สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการสำรวจผู้ต้องขังหญิงในประเทศไทยในเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังหญิง และกระบวนการยุติธรรมไทยต่อไป

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

หน้า

กิตติกรรมประกาศ

คำนำ

สารบัญ

บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 วัตถุประสงค์	3
1.3 กรอบในการสำรวจ	3
1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน	4
1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	4
 บทที่ 2 ระเบียบวิธีการสำรวจ	 5
2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	5
2.2 การสุ่มตัวอย่าง	5
2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	7
2.4 แบบสอบถาม	8
2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	8
 บทที่ 3 ข้อมูลทางประชากร เศรษฐกิจ และสังคม	 9
3.1 ลักษณะทางประชากรของผู้ต้องขังหญิง	9
3.2 ประวัติการทำงานและความรับผิดชอบทางครอบครัว	15
3.3 ประวัติของครอบครัว	21
 บทที่ 4 การกระทำความผิดของผู้ต้องขังหญิง	 23
4.1 การกระทำความผิดในปัจจุบัน	23
4.2 การถูกคุมขัง/รับโทษจำคุก	26
4.3 การกระทำความผิดในอดีต	29
4.4 การใช้สารเสพติดและเครื่องดื่มมึนเมา	31

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 ประสบการณ์ความรุนแรงและสภาวะสุขภาพจิต	33
5.1 ประสบการณ์ความรุนแรง	33
5.2 สภาวะสุขภาพจิต	37
บทที่ 6 วิถีชีวิตในเรือนจำ	47
6.1 การติดต่อโลกภายนอก	47
6.2 การใช้ชีวิตในเรือนจำ	52
6.3 ความปลอดภัยในเรือนจำ	61
6.4 ผู้ต้องขังต่างชาติ	66
6.5 เสี่ยงสะท้อนจากผู้ต้องขังหญิงในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในเรือนจำ	70
บทที่ 7 สรุปผลการสำรวจผู้ต้องขังหญิง	75
ภาคผนวก	
แบบสอบถามสำหรับผู้ต้องขังหญิงในประเทศไทย	85

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยนับเป็นประเทศที่มีผู้ต้องหาต้องโทษจำคุกอยู่ในเรือนจำมากเป็นอันดับ 4 ของโลกรองจากสหรัฐอเมริกา จีน รัสเซีย และหากเทียบกับประชากร 100,000 คน ถือว่าประเทศไทยมีอัตราส่วนผู้ต้องขังหญิงต่อแสนประชากรเป็นอันดับ 1 ของโลก และในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาจำนวนผู้ต้องขังหญิงที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ข้อมูลของกรมราชทัณฑ์ระบุว่า ในรอบ 10 ปี ประเทศไทยมีจำนวนผู้ต้องขังหญิงเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2561 มีจำนวนผู้ต้องขังหญิงกว่า 48,136 คน (ข้อมูลจากศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กองแผนงาน กรมราชทัณฑ์ ณ วันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2561) เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2551 เกือบเท่าตัว ซึ่งมีจำนวนผู้ต้องขังหญิง 26,321 คนเท่านั้น โดยพบว่าจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำนั้นมีทั้งผู้ต้องขังคดีเด็ดขาด ผู้ต้องขังที่อยู่ระหว่างการอุทธรณ์ หรือฎีกา ผู้ต้องขังที่อยู่ระหว่างการพิจารณาคดี และผู้ต้องขังที่อยู่ระหว่างการสอบสวน ซึ่งต้องถูกกักขังเพราะไม่สามารถขอประกันตัวได้จากคดีที่มีโทษรุนแรง และไม่มีเงินหรือหลักทรัพย์ค้ำประกัน

จำนวนผู้ต้องขังหญิงที่เพิ่มมากขึ้นในแต่ละปีทำให้เกิดผลกระทบต่อเรือนจำของไทย คือ ความแออัดภายในเรือนจำ ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการและการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเมื่ออาคารสถานที่ และสภาพทางกายภาพของเรือนจำส่วนใหญ่ถูกออกแบบมาเพื่อรองรับผู้ต้องขังชาย ที่เป็นประชากรส่วนใหญ่ของเรือนจำมาโดยตลอด โดยเฉพาะเรือนจำในต่างจังหวัดหลายแห่งที่เป็นเรือนจำชาย แต่เดิมจะมีการแบ่งเป็นแดนเล็กๆ สำหรับควบคุมผู้ต้องขังหญิง ซึ่งมีความจุประมาณ 30 – 60 คน แต่ปัจจุบันจำนวนผู้ต้องขังหญิงได้เพิ่มสูงขึ้นถึง 200 – 300 คน ทำให้สถานที่เดิมไม่สามารถรองรับผู้ต้องขังหญิงที่เพิ่มขึ้นได้อย่างเพียงพอ แม้จะมีการก่อสร้าง ทนทสถานหญิงเพิ่มเติมหรือการสร้างแดนหญิงที่มีขนาดใหญ่ขึ้นมาเฉพาะแต่ก็ยังไม่เพียงพอ ซึ่งการที่ผู้ต้องขังหญิงต้องถูกควบคุมตัวในสถานที่ที่มีความแออัดและออกแบบมาเพื่อผู้ต้องขังชาย ทำให้เกิดปัญหาหลายประการ เช่น การขาดโอกาสในการเข้าถึงโปรแกรมการศึกษา การฝึกวิชาชีพ การอบรมฟื้นฟูทางจิตใจและศาสนา การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย การบริการสุขภาพต่อผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำ เช่น การเข้าไม่ถึงการบริการ หรือเข้าถึงได้ช้าในเวลาราชการ เป็นต้น รวมทั้งปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพของผู้ต้องขังหญิง ได้แก่ ปัญหาอนามัยแม่และเด็ก ปัญหาผู้ป่วยโรคทางเดินหายใจ ปัญหาภาวะโรคติดต่อทางเดินอาหาร ปัญหาสุขภาพช่องปาก ปัญหาสุขภาพจิต และปัญหาการถูกคุกคามหรือละเมิดทางเพศโดยผู้คุมหรือผู้ต้องขังด้วยกัน ปัญหาดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญและแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วน

จากที่กล่าวมาข้างต้นเห็นได้ว่าการออกแบบเรือนจำเพื่อรับรองผู้ต้องขังชายเป็นหลัก และความแออัดของสภาพความเป็นอยู่ของผู้ต้องขังหญิงที่มีมากกว่าผู้ต้องขังชาย ทำให้ผู้ต้องขังหญิงที่มีความต้องการพื้นฐานด้านเพศสภาวะต่างจากผู้ต้องขังชาย ไม่ได้รับการดูแลเท่าที่ควรจึงเป็นที่มาของการเกิด "ข้อกำหนดกรุงเทพ" (The Bangkok Rules) จากข้อกำหนดสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำและมาตรการที่มีใช้การควบคุมขังสำหรับผู้กระทำความผิดที่เป็นหญิง (United Nations Rules for the Treatment of Women Prisoners and Non-Custodial Measures of Women Offenders) นำมาสู่การปฏิบัติในประเทศไทย ซึ่งประเทศไทยได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากนักปฏิบัติ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้แทนจากนานาประเทศ รวมทั้งองค์กรระหว่างประเทศ จนในที่สุดข้อกำหนดกรุงเทพ ได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการโดยสมัชชาสหประชาชาติสมัยที่ 65 ใน วันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2553 ทำให้ข้อกำหนดดังกล่าวมีผลบังคับใช้ ถึงแม้ไม่มีสถานะเป็นกฎหมายที่มีสภาพบังคับที่นานาประเทศต้องปฏิบัติตาม แต่เป็นมาตรฐานในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล เพื่อยกระดับมาตรฐานของงานราชทัณฑ์ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน โดยข้อกำหนดกรุงเทพ มีขอบเขตที่สำคัญ 4 ส่วน คือส่วนที่ 1 ข้อกำหนดทั่วไป ส่วนที่ 2 ข้อกำหนดที่ใช้สำหรับผู้ต้องขังมีลักษณะพิเศษ ส่วนที่ 3 มาตรการที่มีใช้การคุมขัง และส่วนที่ 4 การวิจัย การวางแผนการประเมินผลและการสร้างความตระหนักแก่สาธารณชน

การขับเคลื่อนข้อกำหนดกรุงเทพของประเทศไทยได้ดำเนินการอย่างเป็นระบบและเป็นขั้นตอนโดยอาศัยความร่วมมือของหน่วยงานสำคัญของกระทรวงยุติธรรม เช่น ศาลยุติธรรม กรมราชทัณฑ์ ที่จะทำให้เกิดการปฏิบัติตามข้อกำหนดกรุงเทพเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (Thailand Institute of Justice : TIJ) เป็นสถาบันที่มีภารกิจหลักประการหนึ่งคือ การเผยแพร่ และส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรฐานของข้อกำหนดกรุงเทพ รวมถึงการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิง โดยได้มีการศึกษาและวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้กระทำความผิดหญิงและผู้ต้องขังหญิงในมิติต่างๆ เพื่อศึกษาเกี่ยวกับแนวโน้ม ภูมิหลัง ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดของผู้ต้องขังหญิง ตลอดจนผลกระทบต่างๆ ที่เกิดจากการถูกคุมขังในเรือนจำ ซึ่งเป็นการดำเนินงานที่สอดคล้องตามข้อกำหนดกรุงเทพ ข้อที่ 67 – 69 โดยในปีนี้ สถาบันฯ ได้ดำเนินโครงการสำรวจและจัดทำรายงานเชิงวิชาการเกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังหญิงในประเทศไทยเป็นครั้งที่สอง ต่อเนื่องจากการดำเนินงานในปี พ.ศ. 2558 โดยมุ่งหวังว่าข้อมูลจากการสำรวจข้อมูลทางสถิติของผู้ต้องขังหญิงครั้งนี้ สามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนานโยบายและหลักปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงเพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติตามมาตรฐานและข้อกำหนดของสหประชาชาติต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

- 1) เก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำของประเทศไทย
- 2) วิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำ เพื่อนำไปสู่แนวทางในการพัฒนานโยบาย และมาตรฐานในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำต่อไป

1.3 กรอบการสำรวจ

การสำรวจข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับผู้ต้องขังหญิงในประเทศไทย ได้กำหนดกรอบด้านประชากรคือ ผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำของประเทศไทย ทั้งผู้ต้องขังเด็ดขาดและผู้ต้องขังที่อยู่ระหว่างการพิจารณาคดี โดยกำหนดกรอบในการศึกษา ดังประเด็นต่อไปนี้

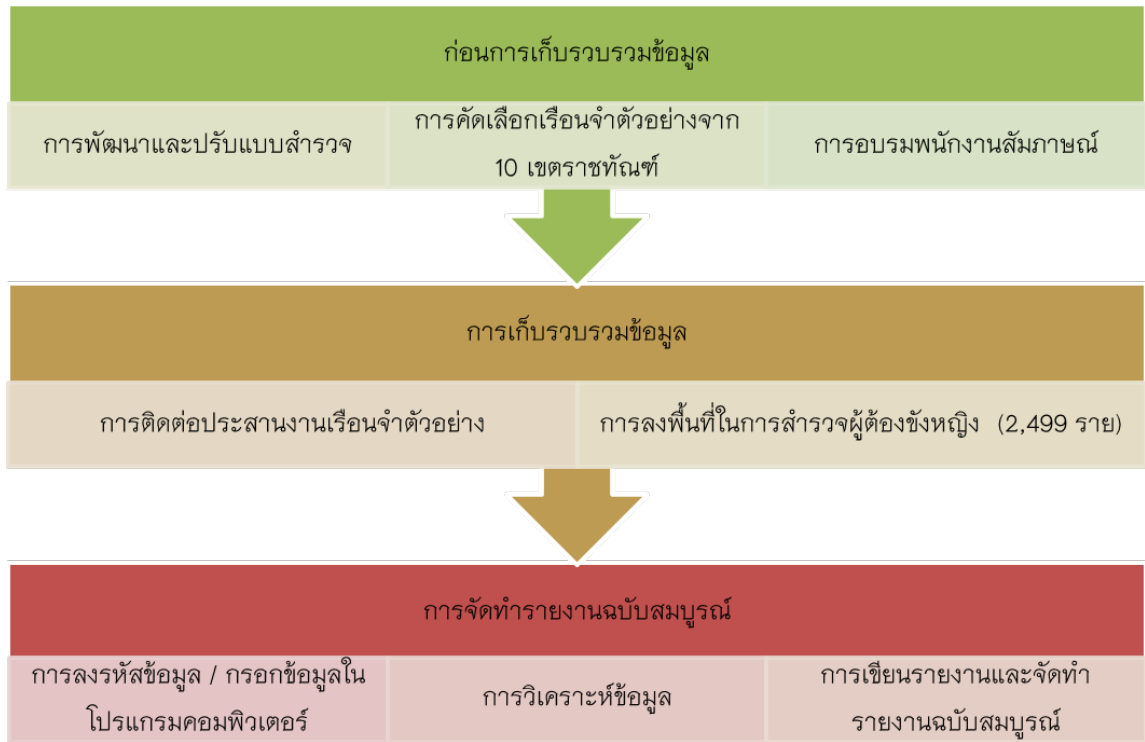


นอกจากนี้ กรอบในการสำรวจรวมถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงตามข้อกำหนดกรุงเทพ เช่น

- การตรวจค้นผู้ต้องขัง
- การเยี่ยมญาติ
- สภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่
- โอกาสในการได้รับการฝึกอบรมหรือการพัฒนา
- วินัยและการลงโทษทางวินัย
- สถานพยาบาลและการรักษาพยาบาล

1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ระยะเวลาในการดำเนินโครงการสำรวจข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดหญิงในประเทศไทย รวมทั้งสิ้น 8 เดือน โดยลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนมีนาคม ถึง เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2561 (ระยะเวลา 3 เดือน) มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้



1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ข้อมูลพื้นฐาน สถิติ และรายงานทางวิชาการเกี่ยวกับผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำ ที่สะท้อนสถานการณ์ภาพรวมของผู้กระทำความผิดหญิงในประเทศไทย
- 2) ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนานโยบายที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงในประเทศไทย
- 3) ผลการสำรวจสามารถนำมาเป็นแนวทางการดำเนินงานที่จะเป็นประโยชน์ต่อศึกษาวิจัยที่มีคุณภาพ และได้มาตรฐานเชิงวิชาการระดับสากลของสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทยในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำต่อไปในอนาคต

บทที่ 2

ระเบียบวิธีการสำรวจ

บทนี้เป็นการนำเสนอการเก็บรวบรวมข้อมูลตาม “โครงการสำรวจข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับผู้กระทำผิดหญิงในประเทศไทย” ดังนี้

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรเป้าหมายของการสำรวจครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำและทัณฑสถานหญิงในประเทศไทยทั้ง 10 เขตราชทัณฑ์ ประกอบด้วยผู้ต้องขังเด็ดขาดและผู้ต้องขังระหว่างการพิจารณาคดี จากข้อมูลศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กองแผนงาน กรมราชทัณฑ์ ณ วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2561 มีจำนวนผู้ต้องขังหญิงทั้งหมด 42,356 คน ดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจครั้งนี้ โดยวิธีการกำหนดโควตาร้อยละ 5 ของจำนวนผู้ต้องขังหญิงทั้งหมด อย่างไรก็ตาม ในการเก็บข้อมูลแบบสอบถามอาจจะไม่สมบูรณ์ ดังนั้นจึงมีการเพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งการสำรวจครั้งนี้มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้ต้องขังหญิงทั้งสิ้น 2,499 คน

2.2 การสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่างในการสำรวจครั้งนี้ เป็นการสุ่มตัวอย่าง 2 ขั้นตอน คือ 1) การสุ่มตัวอย่างเรือนจำในแต่ละเขตราชทัณฑ์ และจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละเขตราชทัณฑ์ และ 2) การสุ่มตัวอย่างผู้ต้องขังหญิงในแต่ละเรือนจำ ดังนี้

1) การสุ่มตัวอย่างเรือนจำและจำนวนตัวอย่างในแต่ละเขตราชทัณฑ์

การสุ่มตัวอย่างเรือนจำในแต่ละเขตราชทัณฑ์สำหรับการสำรวจครั้งนี้ เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) โดยการเจาะจงเรือนจำหรือทัณฑสถานหญิงที่มีจำนวนผู้ต้องขังหญิงมากที่สุด 2 อันดับแรกของแต่ละเขตราชทัณฑ์ ยกเว้นเขต 9 เนื่องจากเรือนจำที่มีจำนวนผู้ต้องขังหญิงมากที่สุด 2 อันดับ คือ ทัณฑสถานหญิงสงขลา และเรือนจำอำเภอนาทวี แต่เมื่อพิจารณาถึงจำนวนกลุ่มตัวอย่างของเรือนจำอำเภอนาทวีแล้ว พบว่า มีจำนวนผู้ต้องขังหญิงน้อย คณะวิจัยจึงได้เพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างของทัณฑสถานหญิงสงขลา ดังนั้นเขต 9 จึงมีเพียงหนึ่งเรือนจำเท่านั้น ส่วนการเลือกเรือนจำตัวอย่างของเขต 1 นั้น เนื่องจากทัณฑสถานบำบัดหญิง (ปทุมธานี) มีเฉพาะผู้ต้องขังเด็ดขาดเท่านั้น จึงได้เลือกเรือนจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอีกหนึ่งเรือนจำ ซึ่งเป็นการเก็บกลุ่มตัวอย่างเฉพาะผู้ต้องขังที่อยู่ระหว่างการพิจารณาคดี จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้ต้องขังหญิงดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 จำนวนกลุ่มผู้ต้องขังหญิงในแต่ละเรือนจำ

เขตราชทัณฑ์	เรือนจำ/ทัณฑสถาน	จำนวนผู้ต้องขังหญิง (คน)
เขต 1	ทสบ.หญิง (ปทุมธานี)	145
	รจก.สมุทรปราการ	101
	รจก.พระนครศรีอยุธยา	41
เขต 2	ทสญ.ชลบุรี	98
	รจพ.พัทยา	82
เขต 3	ทสญ.นครราชสีมา	344
	รจก.อุบลราชธานี	50
เขต 4	รจก.ขอนแก่น	62
	รจก.อุดรธานี	64
เขต 5	ทสญ.เชียงใหม่	192
	รจก.เชียงราย	100
เขต 6	ทสญ.พิษณุโลก	101
	รจก.นครสวรรค์	70
เขต 7	รจก.ราชบุรี	82
	รจก.นครปฐม	71
เขต 8	รจก.นครศรีธรรมราช	93
	รจก.สุราษฎร์ธานี	50
เขต 9	ทสญ.สงขลา	153
เขต 10	ทสญ.กลาง	490
	ทสญ.ธนบุรี	110
รวม		2,499

2) จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้ต้องขังหญิงในแต่ละเรือนจำ

สำหรับการสุ่มตัวอย่างผู้ต้องขังหญิงในแต่ละเรือนจำนั้น เป็นการสุ่มตัวอย่างโดยเจ้าหน้าที่เรือนจำ โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ นักโทษเด็ดขาดและนักโทษที่อยู่ระหว่างการดำเนินคดี โดยเลือกเฉพาะผู้ต้องขังหญิงที่สมัครใจในการทำแบบสำรวจเท่านั้น

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้สำรวจโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire survey) โดยผู้ต้องขังหญิงเป็นผู้ทำแบบสอบถามด้วยตนเอง (Self-report questionnaire) และก่อนที่จะเริ่มทำแบบสอบถามนั้น คณะวิจัยได้อธิบายวิธีการทำแบบสอบถาม และชี้แจงในประเด็นการเก็บข้อมูลเพื่อพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูล โดยข้อมูลจะเป็นความลับ ข้อมูลจากผู้ต้องขังจะถูกนำไปใช้เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังหญิงเท่านั้น นอกจากนี้ก่อนที่จะทำแบบสอบถามได้มีการสำรวจความสามารถทางการอ่านและการเขียนของผู้ต้องขังหญิง รวมทั้งความต้องการในการทำแบบสอบถามด้วยตนเอง ในกรณีที่ผู้ต้องขังหญิงไม่สามารถอ่านและเขียนได้ หรือต้องการความช่วยเหลือในการทำแบบสอบถาม และ/หรือเป็นผู้ต้องขังหญิงต่างชาติ การเก็บข้อมูลจะใช้วิธีการสัมภาษณ์ (Interview questionnaire) โดยนักวิจัยที่ผ่านการอบรมและมีความเข้าใจในแบบสอบถามเป็นอย่างดีเป็นผู้สัมภาษณ์ ผู้ต้องขังกลุ่มดังกล่าว ผลการประเมินความสามารถในการอ่านและเขียนของผู้ต้องขังหญิง ดังตารางที่ 2.2 และมีผู้ต้องขังหญิงจำนวน 2,325 คน (ร้อยละ 93.0) ทำแบบสอบถามด้วยตนเอง และจำนวน 174 คน (ร้อยละ 7.0) ต้องการให้นักวิจัยอ่านแบบสอบถามให้

ตารางที่ 2.2 จำนวนและร้อยละของระดับความสามารถในการอ่านและการเขียน

ทักษะ	ระดับความสามารถ				
	ไม่สามารถ	น้อย	ปานกลาง	มาก	ไม่ตอบ
อ่าน	43 (1.7)	66 (2.6)	1,087 (43.6)	1,207 (48.3)	96 (3.8)
เขียน	40 (1.6)	86 (3.4)	1,071 (42.9)	1,175 (47.0)	127 (5.1)

2.4 แบบสอบถาม

แบบสอบถามสำหรับการสำรวจผู้ต้องขังหญิงในประเทศไทย แบ่งออกเป็น 12 ส่วน ดังนี้

- 1) ข้อมูลส่วนบุคคล
- 2) ประวัติการทำงานและความรับผิดชอบทางครอบครัว
- 3) บุตร
- 4) ประวัติครอบครัว
- 5) การติดต่อโลกภายนอก
- 6) การกระทำความผิดในอดีตและปัจจุบัน
- 7) ประวัติการใช้สารเสพติด
- 8) สุขภาพจิต
- 9) ประสบการณ์ความรุนแรง
- 10) ชีวิตในเรือนจำ
- 11) ความปลอดภัยในเรือนจำ
- 12) สำหรับผู้ต้องขังหญิงชาวต่างชาติ

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากการสำรวจผู้ต้องขังหญิงในประเทศไทย ประมวลผลด้วยโปรแกรม SPSS (Statistics Package for the Social Sciences) โดยใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนาในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ และ ค่าเฉลี่ย เป็นต้น

บทที่ 3

ข้อมูลทางประชากร เศรษฐกิจ และสังคม

ผลการสำรวจผู้ต้องขังหญิงในประเทศไทย ด้านประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ในบทนี้ แบ่งเป็น 3 ประเด็น ได้แก่

- 1) ลักษณะทางประชากรของผู้ต้องขังหญิง
- 2) ประวัติการทำงาน และความรับผิดชอบทางครอบครัวของผู้ต้องขังหญิง
- 3) ประวัติครอบครัวของผู้ต้องขังหญิง

ผลการสำรวจดังต่อไปนี้

3.1 ลักษณะทางประชากรของผู้ต้องขังหญิง

ข้อมูลด้านลักษณะทางประชากร ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป ภูมิลำเนา ที่พักอาศัย และข้อมูลด้านการมีบุตรของผู้ต้องขังหญิง ผลการสำรวจจากตารางที่ 3.1 พบว่า ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่ กว่าร้อยละ 90 (ร้อยละ 93.2) เป็นเพศหญิงตามเพศสภาพของตนเอง และประมาณร้อยละ 5.5 เป็น ทอม ดี และเลสเบี้ยน ส่วนร้อยละ 1.3 ไม่ได้ระบุเพศของตนเอง ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 26 – 30 ปี (ร้อยละ 22.0) ซึ่งเท่ากันกับช่วงอายุ 31 – 35 ปี (ร้อยละ 22.0) รองลงมาคือ ช่วงอายุ 36 – 40 ปี (ร้อยละ 22.0) ส่วนกลุ่มอายุที่มีกลุ่มผู้ต้องขังหญิงน้อยที่สุด ได้แก่ ช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปี (ร้อยละ 2.7) ผู้ต้องขังหญิงอายุน้อยที่สุดคือ 19 ปี อายุมากที่สุด คือ 67 ปี อายุเฉลี่ยประมาณ 34 ปี ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 90.2) และเกือบครึ่งหนึ่งของผู้ต้องขังหญิงมีสถานภาพสมรสก่อนเข้ามาอยู่ในเรือนจำ คือ อยู่กินร่วมกันฉันท์สามีภรรยาแต่ไม่ได้จดทะเบียนสมรส (ร้อยละ 41.5) รองลงมาคือ สถานภาพโสด (ร้อยละ 27.1) มีเพียงร้อยละ 2.4 เท่านั้นที่มีสถานภาพสมรสเป็นหม้าย คือคู่ครองเสียชีวิต ระดับการศึกษา ก่อนต้องโทษของผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 29.9) รองลงมา คือ มัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ 15.9) และประถมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ 15.3) ตามลำดับ และมีผู้ต้องขังหญิงร้อยละ 0.9 ที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ซึ่งเป็นกลุ่มที่น้อยที่สุด อย่างไรก็ตาม มีกลุ่มผู้ต้องขังหญิงส่วนน้อยเช่นกันที่ไม่เคยเข้ารับการศึกษ (ร้อยละ 1.5)

การสำรวจครั้งนี้ ผู้ต้องขังหญิงเกือบทั้งหมดมีสัญชาติไทย (ร้อยละ 98.5) รองลงมาคือ สัญชาติลาว (ร้อยละ 0.8) ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 20.1) รองลงมาคือ ภาคเหนือ (ร้อยละ 18.9) และภาคกลาง (ร้อยละ 18.5) ตามลำดับ และมากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ต้องขังหญิงพักอาศัยในเขตเมืองก่อนเข้ามาอยู่ในเรือนจำ (ร้อยละ 61.7) อย่างไรก็ตาม ร้อยละ 4.6 ของผู้ต้องขังหญิงไม่ทราบและไม่แน่ใจว่าตนพักอาศัยในเขตใด

ตารางที่ 3.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ต้องขังหญิง

ลักษณะทางประชากร	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	2,328	93.2
ทอม	86	3.5
ดี้	21	0.8
เลสเบี้ยน	31	1.2
ไม่ระบุเพศ	33	1.3
รวม	2,499	100.0
อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	64	2.7
21 – 25 ปี	370	15.4
26 – 30 ปี	523	22.0
31 – 35 ปี	524	22.1
36 – 40 ปี	415	17.4
41 – 45 ปี	233	9.7
46 – 50 ปี	130	5.5
51 ปี ขึ้นไป	123	5.2
รวม	2,328	100.0
อายุน้อยสุด 19 ปี อายุสูงสุด 67 ปี อายุเฉลี่ย 33.80 ปี (S.D = 8.80)		
ศาสนา		
พุทธ	2,214	90.2
คริสต์	114	4.6
อิสลาม	126	5.1
อื่นๆ	1	0.1
รวม	2,455	100.0

ตารางที่ 3.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ต้องขังหญิง (ต่อ)

ลักษณะทางประชากร	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพการสมรสก่อนเข้ามาอยู่ในเรือนจำ		
โสด	668	27.1
สมรส (จดทะเบียน)	308	12.5
อยู่กินร่วมกันฉันท์สามีภรรยา (ไม่ได้จดทะเบียนสมรส)	1,023	41.5
แยกกันอยู่	241	9.8
หย่าร้าง	165	6.7
คู่ครองเสียชีวิต	60	2.4
รวม	2,465	100.0
ระดับการศึกษาสูงสุดก่อนต้องโทษ		
ไม่เคยเข้ารับการศึกษ (ไม่ได้เรียนหนังสือ)	38	1.5
ต่ำกว่าประถมศึกษาตอนต้น	64	2.6
ประถมศึกษาตอนต้น	320	13.0
ประถมศึกษาตอนปลาย	378	15.3
มัธยมศึกษาตอนต้น	738	29.9
มัธยมศึกษาตอนปลาย	392	15.9
ปวช.หรือได้รับประกาศนียบัตรการอบรมทางด้านวิชาชีพอื่นๆ	180	7.3
ปวส.หรือได้รับประกาศนียบัตรการอบรมทางด้านวิชาชีพชั้นสูงอื่นๆ	154	6.2
ปริญญาตรี	184	7.4
สูงกว่าปริญญาตรี	22	0.9
รวม	2,470	100.0
สัญชาติ		
ไทย	2,439	98.5
พม่า	9	0.4
กัมพูชา	1	0.05
ลาว	20	0.8
ไม่มีสัญชาติ	1	0.05
อื่นๆ เช่น ชนเผ่าอาข่า แอฟริกา จีน	6	0.2
รวม	2,476	100.0

ตารางที่ 3.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ต้องขังหญิง (ต่อ)

ลักษณะทางประชากร	จำนวน	ร้อยละ
ภูมิภาค		
ภาคเหนือ	458	18.9
ภาคใต้	322	13.3
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	488	20.1
กรุงเทพมหานคร	365	15.0
ภาคตะวันออก	196	8.1
ภาคกลาง	449	18.5
ภาคตะวันตก	118	4.9
ต่างประเทศ	30	1.2
รวม	2,426	100.0
ลักษณะที่พักอาศัย ก่อนเข้ามาอยู่ในเรือนจำ		
เขตเมือง	1519	61.7
นอกเมือง	830	33.7
ไม่รู้/ไม่แน่ใจ	113	4.6
รวม	2,462	100.0

ผลการสำรวจด้านการมีบุตรจากตารางที่ 3.2 พบว่า ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่มีบุตร (ร้อยละ 78.0) โดยประมาณร้อยละ 70 มีบุตรมากกว่า 1 คน โดยผู้ต้องขังมีบุตรมากที่สุด คือ จำนวน 8 คน โดยผู้ต้องขังหญิงมีบุตรเฉลี่ย 2 คน (S.D. = 1.03) และส่วนใหญ่ไม่เคยตั้งท้องขณะอยู่ในเรือนจำ (ร้อยละ 91.6) ส่วนผู้ต้องขังหญิงที่เคยตั้งท้องขณะอยู่ในเรือนจำมีจำนวนไม่มากนักคือ ร้อยละ 7.2 และเพียงร้อยละ 1.2 เท่านั้นที่กำลังตั้งท้องขณะทำการสำรวจ

เมื่อพิจารณาในประเด็นอายุของผู้ต้องขังหญิงขณะมีบุตรครั้งแรก พบว่า ผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีบุตรครั้งแรกในช่วงอายุ 18 – 20 ปี (ร้อยละ 38.5) รองลงมา คือ อายุ 15 – 17 ปี (ร้อยละ 25.8) มีเพียงร้อยละ 2.3 เท่านั้นที่มีบุตรครั้งแรกอายุต่ำกว่า 15 ปี โดยผู้ต้องขังหญิงที่มีบุตรครั้งแรกน้อยที่สุดคือ อายุ 12 ปี และอายุมากที่สุดคือ 43 ปี โดยเฉลี่ยประมาณ 20 ปี ซึ่งบุตรส่วนใหญ่ของผู้ต้องขังหญิงมีอายุน้อยกว่า 20 ปี (ร้อยละ 84.4) และส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับครอบครัวของผู้ต้องขังหญิง (ร้อยละ 50.8) รองลงมาคือพักอาศัยอยู่กับครอบครัวของพ่อเด็ก (ร้อยละ 24.5) นอกจากนี้ มีบุตรของผู้ต้องขังหญิงอยู่ไม่น้อยที่อยู่ตามลำพัง (ร้อยละ 2.5) อยู่ในสถานสงเคราะห์หรือหน่วยงานรัฐ (ร้อยละ 1.0) และผู้ต้องขังหญิงบางส่วนไม่ทราบว่าบุตรอยู่ที่ใด (ร้อยละ 0.9) มีเพียงร้อยละ 0.3 เท่านั้นที่บุตรอยู่กับผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำ

ตารางที่ 3.2 จำนวนและร้อยละประเด็นบุตรของผู้ต้องขังหญิง

การมีบุตร	จำนวน	ร้อยละ
การมีบุตร		
ไม่มี	549	22.0
มี	1,950	78.0
รวม	2,499	100.0
กรณีมีบุตร มีจำนวนบุตร		
1 คน	583	30.4
2 คน	767	40.1
3 คน	389	20.3
4 คน	123	6.4
5 – 8 คน	53	2.8
รวม	1,915	100.0
การตั้งท้อง ขณะอยู่ในเรือนจำ		
ไม่เคยตั้งท้องขณะอยู่ในเรือนจำ	1,655	91.6
กำลังตั้งท้อง	22	1.2
เคยตั้งท้องขณะอยู่ในเรือนจำ	130	7.2
รวม	1,801	100.0
อายุในการมีบุตรคนแรก		
ต่ำกว่า 15 ปี	44	2.3
15 – 17 ปี	483	25.8
18 – 20 ปี	715	38.2
21 – 24 ปี	355	18.9
25 – 30 ปี	214	11.4
31 ปีขึ้นไป	63	3.4
รวม	1,874	100.0
อายุน้อยที่สุด 12 ปี อายุมากที่สุด 43 ปี อายุเฉลี่ย 20.19 (S.D. = 4.35)		

ตารางที่ 3.2 จำนวนและร้อยละประเด็นบุตรของผู้ต้องขังหญิง (ต่อ)

การมีบุตร	จำนวน	ร้อยละ
การมีบุตรอายุต่ำกว่า 20 ปี		
ไม่มี	304	15.6
มี	1,646	84.4
รวม	1,950	100.0
การพักอาศัยของบุตร กรณีที่มีบุตรอายุต่ำกว่า 20 ปี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
อยู่ในเรือนจำกับท่าน	7	0.3
อยู่กับครอบครัวของท่าน	1067	50.8
อยู่กับพ่อของเด็ก	382	18.2
อยู่กับครอบครัวของพ่อเด็ก	515	24.5
อยู่ตามลำพัง	52	2.5
อยู่ในความดูแลของสถานสงเคราะห์หรือหน่วยงานของรัฐ	20	1.0
ท่านไม่รู้ว่บุตรของท่านอยู่ที่ใด	19	0.9
อื่นๆ เช่น อยู่กับเพื่อน คนรับจ้างเลี้ยงเด็ก, ศึกษาต่างประเทศ, บุตรมีครอบครัวแล้ว, อยู่กับญาติ, อยู่บ้านเกิด	37	1.8
รวม	2,099	100.0

3.2 ประวัติการทำงานและความรับผิดชอบทางครอบครัว

ข้อมูลการสำรวจในส่วนนี้เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดทางด้านเศรษฐกิจผู้ต้องขังหญิง ได้แก่ ประวัติการทำงาน (การประกอบอาชีพ และรายได้) และประเด็นความรับผิดชอบทางครอบครัว ซึ่งเกี่ยวข้องกับภาระหน้าที่ในการเลี้ยงดูครอบครัวของผู้ต้องขังหญิง ผลการสำรวจดังต่อไปนี้

ประวัติการทำงาน

ผลการสำรวจจากตารางที่ 3.3 พบว่า ผู้ต้องขังหญิงมากกว่าครึ่งหนึ่ง ทำงานก่อนเข้ามาอยู่ในเรือนจำ (ร้อยละ 76.3) ส่วนกลุ่มผู้ต้องขังหญิงที่ไม่ได้ทำงานนั้น ร้อยละ 12.9 อยู่ระหว่างการหางานทำ และร้อยละ 10.8 ไม่ได้ทำงานและไม่ได้หางานทำ ซึ่งผู้ต้องขังหญิงกลุ่มที่ไม่ได้ทำงานนั้น ประมาณครึ่งหนึ่ง มีคู่ครองทำงานหาเลี้ยง (ร้อยละ 53.0) รองลงมาคือ ครอบครัวของผู้ต้องขังหาเลี้ยง (ร้อยละ 32.6) อย่างไรก็ตาม มีผู้ต้องขังกลุ่มหนึ่ง (ร้อยละ 7.3) ไม่มีใครหาเลี้ยงและไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือใดๆ เลย นอกจากนี้ ผู้ต้องขังหญิงบางกลุ่ม (ร้อยละ 5.6) ดำรงชีพโดยการกระทำผิดกฎหมาย ได้ส่วนแบ่งจากดอกเบี้ยเงินกู้ มีบุคคลอื่นที่ไม่ใช่คนในครอบครัวอุปการะดูแล และนำเงินเก็บมาใช้จ่ายในการดำรงชีพ เป็นต้น

สำหรับกลุ่มผู้ต้องขังที่ทำงานก่อนเข้ามาอยู่ในเรือนจำ พบว่า ประมาณครึ่งหนึ่งของผู้ต้องขังหญิง มีอาชีพหลักคือ ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 50.1) รองลงมาคือ รับจ้างทั่วไป (ร้อยละ 35.6) และมีกลุ่มหนึ่งของผู้ต้องขังหญิงที่ทำงานในองค์กรหรือหน่วยงาน ได้แก่ พนักงานเอกชน (ร้อยละ 8.5) และข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ร้อยละ 1.7) ผลการสำรวจพบว่า สำหรับกลุ่มที่ประกอบอาชีพนั้นส่วนใหญ่อุปสรรคงานจะเป็นงานอิสระ (ร้อยละ 58.3) นอกจากนี้ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพเสริม (ร้อยละ 67.0) ส่วนกลุ่มที่มีอาชีพเสริมนั้น พบว่า เกินครึ่งหนึ่งมีอาชีพเสริมคือ ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 74.8) รองลงมาคือ รับจ้างทั่วไป (ร้อยละ 18.5) และเกษตรกรรม (ร้อยละ 6.7) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณารายได้ต่อเดือนของผู้ต้องขังหญิงที่ได้จากทั้งอาชีพหลักและอาชีพเสริมก่อนเข้ามาในเรือนจำ ผลการสำรวจ พบว่า ผู้ต้องขังหญิงมีรายได้หลักในช่วง 5,000 – 10,000 บาทต่อเดือน มากที่สุด (ร้อยละ 38.5) รองลงมาคือ รายได้หลักในช่วง 10,001 – 15,000 บาทต่อเดือน ผู้ต้องขังหญิงที่มีรายได้หลักมากที่สุดคือ 1,000,000 บาทต่อเดือน และรายได้หลักน้อยที่สุดคือ 500 บาทต่อเดือน และผู้ต้องขังหญิงมีรายได้หลักส่วนใหญ่ 9,000 บาทต่อเดือนมากที่สุด (mode = 9,000) ส่วนรายได้เสริม พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ต้องขังหญิงมีรายได้เสริมต่อเดือนน้อยกว่า 5,000 บาท มากที่สุด (ร้อยละ 41.6) รองลงมาคือ ในช่วง 10,001 – 15,000 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 30.4) ผู้ต้องขังหญิงที่มีรายได้เสริมมากที่สุดคือ 500,000 บาทต่อเดือน และรายได้เสริมน้อยที่สุดคือ 300 บาทต่อเดือน และผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่มีรายได้เสริม 10,000 บาทต่อเดือนมากที่สุด (mode = 10,000)

ตารางที่ 3.3 จำนวนและร้อยละของประวัติการทำงานของผู้ต้องขังหญิง

ประวัติการทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
การประกอบอาชีพ		
ไม่ได้ทำงาน แต่อยู่ระหว่างการหางาน	319	12.9
ไม่ได้ทำงาน และไม่ได้หางาน	268	10.8
ประกอบอาชีพ	1,893	76.3
รวม	2,480	100.0
การดำรงชีพ กรณีที่ไม่ได้ทำงาน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
คู่ครองทำงานหาเลี้ยงท่าน	333	53.0
ครอบครัวทำงานหาเลี้ยงท่าน	205	32.6
ท่านได้รับการช่วยเหลือจากรัฐบาล	6	1.0
ท่านได้รับการช่วยเหลือจากมูลนิธิ/ หน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่รัฐ	3	0.5
ท่านไม่มีใครหาเลี้ยงและไม่ได้รับการช่วยเหลือใดๆ เลย	46	7.3
อื่นๆ เช่น ทำสิ่งที่ผิดกฎหมาย, ได้แบ่งจากดอกเบี้ยย, มีคนอุปการะดูแล, นำเงินเก็บมาใช้จ่าย	35	5.6
รวม	628	100.0
อาชีพหลัก ก่อนเข้ามาอยู่ในเรือนจำ		
ข้าราชการ/ เจ้าหน้าที่ของรัฐ	33	1.7
รับจ้างทั่วไป	672	35.6
พนักงานเอกชน	161	8.5
ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว	947	50.1
ทำการเกษตร / เกษตรกรรม	64	3.4
แม่บ้าน	4	0.3
อื่นๆ เช่น อาชีพอิสระทั่วไป	8	0.4
รวม	1,889	100.0

ตารางที่ 3.3 จำนวนและร้อยละของประวัติการทำงานของผู้ต้องขังหญิง (ต่อ)

ประวัติการทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพเสริม ก่อนเข้ามาอยู่ในเรือนจำ		
ไม่มีอาชีพเสริม	1,267	67.0
มีอาชีพเสริม	623	33.0
รวม	1,890	100.0
ลักษณะอาชีพเสริม		
ค้าขาย, ธุรกิจส่วนตัว	466	74.8
รับจ้างทั่วไป	115	18.5
เกษตรกรรม	42	6.7
รวม	623	100.0
ลักษณะการทำงาน		
งานประจำ	625	33.6
งานชั่วคราว	152	8.2
อาชีพอิสระ	1,085	58.3
รวม	1,862	100.0
รายได้จากอาชีพหลัก		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	188	10.4
5,001 – 10,000 บาท	698	38.5
10,001 – 15,000 บาท	385	21.2
15,001 – 20,000 บาท	197	10.9
20,001 – 30,000 บาท	185	10.2
30,001 – 40,000 บาท	46	2.5
40,001 – 50,000 บาท	56	3.1
50,001 บาทขึ้นไป	59	3.3
รวม	1,814	100.0
รายได้ต่ำสุด 500 บาทต่อเดือน รายได้สูงสุด 1 ล้านบาทต่อเดือน ค่าฐานนิยม คือ 9,000 บาทต่อเดือน		

ตารางที่ 3.3 จำนวนและร้อยละของประวัติการทำงานของผู้ต้องขังหญิง (ต่อ)

ประวัติการทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
รายได้จากอาชีพเสริม		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	186	41.6
5,001 – 10,000 บาท	136	30.4
10,001 – 15,000 บาท	36	8.1
15,001 – 20,000 บาท	36	8.1
20,001 – 30,000 บาท	25	5.6
30,001 – 40,000 บาท	9	2.0
40,001 – 50,000 บาท	6	1.3
50,001 บาทขึ้นไป	13	2.9
รวม	447	100.0
รายได้ต่ำสุด 300 บาทต่อเดือน รายได้สูงสุด 5 แสนบาทต่อเดือน ค่าฐานนิยม คือ 10,000 บาทต่อเดือน		

ความรับผิดชอบทางครอบครัว

ผลการสำรวจด้านความรับผิดชอบทางครอบครัว ได้แก่ ความเพียงพอของรายได้ และความรับผิดชอบในการดูแลครอบครัวก่อนเข้ามาอยู่ในเรือนจำ ผลการสำรวจ จากตารางที่ 3.4 พบว่า สำหรับผู้ต้องขังหญิงที่ทำงานก่อนเข้ามาอยู่ในเรือนจำนั้น พบว่ารายได้ส่วนใหญ่ต้องนำมาเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว (ร้อยละ 98.90) และพบว่า ส่วนใหญ่ผู้ต้องขังหญิงต้องเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวมากกว่า 5 คน (ร้อยละ 28.0) รองลงมาคือ 3 คน (ร้อยละ 23.3) และ 4 คน (ร้อยละ 20.6) ตามลำดับ ส่วนความเพียงพอของรายได้ พบว่า ส่วนใหญ่รายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ (ร้อยละ 65.60) และร้อยละ 34.4 ของผู้ต้องขังหญิงที่รายได้ไม่เพียงพอ ในกรณีที่มีรายได้เพียงพอนั้น พบว่า ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่ถึงแม้จะมีรายได้เพียงพอแต่ก็ไม่มีเงินสำหรับการออมและการใช้จ่ายอื่นๆ (ร้อยละ 42.8) มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีรายได้เพียงพอสำหรับการออมและการใช้จ่ายอื่นๆ

ผลการสำรวจพบว่า ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่เกินครึ่งหนึ่งเป็นเสาหลักในการหาเลี้ยงครอบครัว (ร้อยละ 60.2) ส่วนประเด็นการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการทางเพศ พบว่า ผู้ต้องขังหญิงเกือบทั้งหมดไม่เคยทำงานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นนี้เลย (ร้อยละ 92.3) มีเพียงร้อยละ 7.7 เท่านั้นที่เคยทำงานที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการทางเพศ ในด้านการดูแลบุคคลในครอบครัว พบว่า ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลบุคคลในครอบครัว (ร้อยละ 86.8) สำหรับกลุ่มผู้ต้องขังหญิงที่มีความรับผิดชอบในการเลี้ยงดูครอบครัว พบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นการดูแลบุตรที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี (ร้อยละ 49.8) ซึ่งใกล้เคียงกับการดูแลบุคคลอื่นๆ ในครอบครัว เช่น บุตรที่มีอายุมากกว่า 20 ปี, บิดามารดา, บุคคลในครอบครัวที่ป่วย/ พิการ (ร้อยละ 45.0)

ตารางที่ 3.4 จำนวนและร้อยละของความรับผิดชอบทางครอบครัว

ความรับผิดชอบทางครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกที่ต้องดูแลในครอบครัว		
ไม่มี	16	1.0
1 คน	117	7.0
2 คน	334	20.0
3 คน	389	23.3
4 คน	345	20.6
5 – 11 คน	466	28.0
ไม่แน่ใจ / ไม่สามารถระบุได้	2	0.1
รวม	1,669	100.0
ความเพียงพอของรายได้		
เพียงพอต่อการดำรงชีพ <u>และมีเงินสำหรับการออมและการใช้จ่าย</u> อื่นๆ	426	22.8
เพียงพอต่อการดำรงชีพ <u>แต่ไม่มีเงินสำหรับการออมและการใช้จ่าย</u> อื่นๆ	800	42.8
ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ	644	34.4
รวม	1,870	100.0
การเป็นเสาหลักในการหาเลี้ยงครอบครัว		
ไม่ใช่	971	39.8
ใช่	1,471	60.2
รวม	2,442	100.0
การทำงานที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการทางเพศ		
ไม่เคย	2,251	92.3
เคย	188	7.7
รวม	2,439	100.0

ตารางที่ 3.4 จำนวนและร้อยละของความรับผิดชอบทางครอบครัว (ต่อ)

ความรับผิดชอบทางครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
ความรับผิดชอบในการดูแลบุคคลในครอบครัว		
ไม่มีความรับผิดชอบใดๆ	325	13.2
มีความรับผิดชอบ	2133	86.8
รวม	2,458	100.0
กรณีมีความรับผิดชอบ - บุคคลที่ต้องรับผิดชอบ หรือดูแล (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ดูแลบุตรที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี	1,354	49.8
ดูแลบุคคลอื่นๆ ในครอบครัว (เช่น บุตรที่มีอายุมากกว่า 20 ปี, บิดา มารดา, บุคคลในครอบครัวที่ป่วย/ พิการ)	1,224	45.0
อื่นๆ เช่น แฟน, สามี, ญาติ, ครอบครัวสามี	142	5.2
รวม	2,720	100.0

3.3 ประวัติของครอบครัว

การสำรวจประวัติครอบครัว ได้แก่ ประวัติการกระทำผิดของสมาชิกในครอบครัว รวมทั้งการใช้สารเสพติดและการติดยา ผลการสำรวจจากตารางที่ 3.5 พบว่า สมาชิกในครอบครัวของผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่ ไม่มีประวัติการใช้สารเสพติด (ร้อยละ 65.6) ไม่มีประวัติการติดยา (ร้อยละ 66.8) และไม่มีประวัติการเคยถูกพิพากษาว่ากระทำผิด และ/หรือต้องโทษจำคุก (ร้อยละ 62.9)

สำหรับกลุ่มผู้ต้องขังหญิงที่มีประวัติสมาชิกในครอบครัวมีประวัติการใช้สารเสพติด พบว่า สมาชิกในครอบครัวที่ใช้สารเสพติด ได้แก่ คู่สมรสหรือแฟน มากที่สุด (ร้อยละ 44.0) รองลงมาคือ พี่หรือน้อง (ร้อยละ 34.6) ส่วนประวัติการติดยา พบว่า สมาชิกในครอบครัวที่มีประวัติการติดยา ได้แก่ บิดาหรือมารดา มากที่สุด (ร้อยละ 37.8) รองลงมาคือ คู่สมรสหรือแฟน (ร้อยละ 22.2) ซึ่งใกล้เคียงกับพี่หรือน้อง (ร้อยละ 22.0) และประวัติการถูกพิพากษาว่ากระทำผิด และ/หรือต้องโทษจำคุกของสมาชิกในครอบครัว พบว่า กลุ่มคู่สมรส/แฟน มากที่สุด (ร้อยละ 37.2) รองลงมาคือ พี่หรือน้อง (ร้อยละ 35.3)

ตารางที่ 3.5 จำนวนและร้อยละของประวัติการกระทำผิดของครอบครัวผู้ต้องขังหญิง

ประวัติการกระทำผิดของครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
ประวัติการใช้สารเสพติดของสมาชิกในครอบครัว		
ไม่มี	1,618	65.6
มี	847	34.4
รวม	2,465	100.0
สมาชิกในครอบครัวที่มีประวัติการใช้สารเสพติด		
บิดา/ มารดา	70	6.6
คู่สมรส/ แฟน	466	44.0
บุตร	52	4.9
พี่/ น้อง	366	34.6
สมาชิกอื่นๆ ในครอบครัว	105	9.9
รวม	1,059	100.0
ประวัติการติดยาของสมาชิกในครอบครัว		
ไม่มี	1,645	66.8
มี	819	33.2
รวม	2,464	100.0

ตารางที่ 3.5 จำนวนและร้อยละของประวัติการกระทำผิดของครอบครัวผู้ต้องขังหญิง (ต่อ)

ประวัติการกระทำผิดของครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
สมาชิกในครอบครัวที่มีประวัติการติดสุรา		
บิดา/ มารดา	409	37.8
คู่สมรส/ แฟน	240	22.2
บุตร	7	0.6
พี่/ น้อง	238	22.0
สมาชิกอื่นๆ ในครอบครัว	188	17.4
รวม	1,082	100.0
ประวัติการถูกพิพากษาว่ากระทำผิด และ/ หรือ ต้องโทษจำคุกของสมาชิกในครอบครัว		
ไม่มี	1553	62.9
มี	915	37.1
รวม	2,468	100.0
สมาชิกในครอบครัวที่มีประวัติการถูกพิพากษาว่ากระทำผิด และ/ หรือ ต้องโทษจำคุก		
บิดา/ มารดา	129	11.6
คู่สมรส/ แฟน	415	37.2
บุตร	49	4.5
พี่/ น้อง	394	35.3
สมาชิกอื่นๆ ในครอบครัว	129	11.6
รวม	1,116	100.0

บทที่ 4

การกระทำความผิดของผู้ต้องขังหญิง

ผลการสำรวจผู้ต้องขังหญิงในประเทศไทย ด้านการกระทำความผิดของผู้ต้องขังหญิง ในบทนี้ แบ่งเป็น 4 ประเด็น ได้แก่

- 1) การกระทำความผิดในปัจจุบัน
- 2) การถูกคุมขัง / การรับโทษจำคุก
- 3) การกระทำความผิดในอดีต
- 4) การใช้สารเสพติด

ผลการสำรวจดังต่อไปนี้

4.1 การกระทำความผิดในปัจจุบัน

ผลการสำรวจจากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่กระทำความผิดในปัจจุบันฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมากที่สุด (ร้อยละ 79.9) รองลงมาคือ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน (ร้อยละ 13.5) ส่วนฐานความผิดที่ผู้ต้องขังหญิงกระทำความผิดน้อยที่สุดได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง (ร้อยละ 0.3) สำหรับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั้น พบว่า ครึ่งหนึ่งของผู้ต้องขังหญิงมีความผิดฐานครอบครองเพื่อจำหน่าย (ร้อยละ 54.8) รองลงมาคือ จำหน่าย (ร้อยละ 22.5) และเสพ (ร้อยละ 13.5) ตามลำดับ ส่วนประเด็นสาเหตุของการกระทำความผิด พบว่า เหตุผลหรือแรงจูงใจในการกระทำความผิด 5 อันดับแรกได้แก่ ปัญหาด้านการเงิน มากที่สุด (ร้อยละ 22.3) รองลงมาคือ การช่วยเหลือและหาเลี้ยงครอบครัว (ร้อยละ 15.6) ซึ่งใกล้เคียงกับด้านการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ (ร้อยละ 14.6) ต่อมาคือ ความอยากมีอยากได้ (ร้อยละ 11.0) และการใช้สารเสพติด/ติดสารเสพติด (ร้อยละ 9.6) อย่างไรก็ตาม มีผู้ต้องขังหญิง ร้อยละ 4.6 ยืนยันว่าไม่ได้กระทำความผิด

สำหรับอายุขณะกระทำความผิดหรือถูกกล่าวหา พบว่า ผู้ต้องขังหญิงทำความผิดหรือถูกกล่าวหา ขณะอยู่ในช่วงอายุ 26 – 30 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 23.5) ซึ่งใกล้เคียงกับกลุ่มผู้ต้องขังหญิงช่วงอายุ 21 – 25 ปี (ร้อยละ 22.7) และกลุ่มผู้ต้องขังหญิงอายุ 51 ปีขึ้นไป เป็นกลุ่มที่น้อยที่สุด (ร้อยละ 2.8) ผู้ต้องขังหญิงอายุน้อยที่สุดคืออายุ 17 ปี อายุมากที่สุดคือ 65 ปี ผู้ต้องขังอายุเฉลี่ยคือ 31 ปี ซึ่งขณะที่โดยจับกุมนั้นผู้ต้องขังเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่เป็นนักเรียน/นักศึกษา (ร้อยละ 7.2) และประมาณครึ่งหนึ่งมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 57.9)

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของการกระทำความผิดในปัจจุบันของผู้ต้องขังหญิง

การกระทำความผิดในปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
ฐานความผิดในปัจจุบัน		
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์	336	13.5
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	1,985	79.9
ความผิดเกี่ยวกับชีวิต	42	1.8
ความผิดเกี่ยวกับร่างกาย	10	0.4
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	58	2.3
ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง	4	0.3
ความผิดอื่นๆ เช่น การฉ้อโกง, บุกรุกที่ดิน, พ.ร.บ.ภาษี, พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์, ปลอมแปลงเอกสาร, วางเพลิง, ทำงานผิดประเภท, ความผิดในตำแหน่งหน้าที่, วินัย, ประมาท	49	1.8
รวม	2,484	100.0
กรณีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เสพ	330	13.5
จำหน่าย	548	22.5
ครอบครองเพื่อเสพ	155	6.4
ครอบครองเพื่อจำหน่าย	1336	54.8
ผลิต	8	0.3
นำเข้า/ ส่งออก (ข้ามราชอาณาจักร)	61	2.5
รวม	2,438	100.0
เหตุผล หรือ แรงจูงในการกระทำความผิดในปัจจุบัน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ปัญหาทางการเงิน	1280	22.3
ใช้สารเสพติด/ ติดสารเสพติด	550	9.6
ช่วยเหลือ/ หาเลี้ยงครอบครัว	898	15.6
ปกป้องบุตร	58	1.0
ถูกคู่ครอง/ คู่รักบังคับ	75	1.3
ถูกเพื่อนบังคับ/ ยุยง	55	1.0
ความรุนแรงในครอบครัว	36	0.6
ป้องกันตนเอง	39	0.7
รู้เท่าไม่ถึงการณ์	839	14.6

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของการกระทำความผิดในปัจจุบันของผู้ต้องขังหญิง (ต่อ)

การกระทำความผิดในปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
อารมณ์หรือสภาพจิตใจ	309	5.4
ไม่รู้กฎหมาย/ ไม่รู้ว่าเป็นความผิด	159	2.8
ต้องการกระทำเช่นนั้น	66	1.1
ความสนุก/ อยากลอง	356	6.2
ความอยากรู้อยากได้	633	11.0
อื่นๆ เช่น โดนหลอกให้กระทำความผิด, ช่วยเหลือผู้อื่น, ประชดผู้อื่น, เข้าใจผิด, ประมาท, เป็นเจ้าของรถที่นำไปกระทำความผิด	126	2.2
ยืนยันว่าไม่ได้กระทำความผิด	266	4.6
รวม	5,745	100.0
อายุขณะกระทำความผิด / ถูกกล่าวหา		
ต่ำกว่า 20 ปี	174	7.2
21 – 25 ปี	548	22.7
26 – 30 ปี	567	23.5
31 – 35 ปี	464	19.2
36 – 40 ปี	340	14.1
41 – 45 ปี	169	7.1
46 – 50 ปี	83	3.4
51 ปีขึ้นไป	68	2.8
รวม	2,413	100.0
อายุน้อยที่สุด 17 ปี อายุมากที่สุด 65 ปี อายุเฉลี่ย 31.11 (S.D = 8.42)		
การเป็นนักเรียน/นักศึกษา ขณะถูกจับกุม		
ไม่เป็น	2,283	92.8
เป็น	177	7.2
รวม	2,460	100.0
ระดับการศึกษากรณีเป็นนักเรียน/นักศึกษา ขณะถูกจับกุม		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	99	57.9
ปริญญาตรี	69	40.4
สูงกว่าปริญญาตรี	3	1.7
รวม	171	100.0

4.2 การถูกคุมขัง/รับโทษจำคุก

ผลการสำรวจด้านการถูกคุมขัง / การรับโทษจำคุก จากตารางที่ 4.2 พบว่า ระยะเวลาในการถูกคุมขังในเรือนจำของกลุ่มผู้ต้องขังหญิงช่วง 3 – 4 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 25.1) รองลงมาคือ ช่วง 5 – 6 ปี (ร้อยละ 22.7) และ ช่วงเวลา 7 – 8 ปี (ร้อยละ 19.6) และมีผู้ต้องขังหญิงบางส่วน คือ ร้อยละ 2.7 ที่อยู่ในเรือนจำยังไม่ถึงหนึ่งปี และมากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ต้องขังหญิงเป็นนักโทษเด็ดขาด (ร้อยละ 71.2) ส่วนผู้ต้องขังหญิงที่อยู่ระหว่างการพิจารณาคดี พบว่า เกือบครึ่งหนึ่งอยู่ระหว่างการสอบสวน (ร้อยละ 48.2) รองลงมาคือ อยู่ระหว่างการอุทธรณ์ – ฎีกา (ร้อยละ 29) สำหรับลำดับชั้นของนักโทษ พบว่า ผู้ต้องขังหญิงอยู่ในลำดับนักโทษชั้นเยี่ยมมากที่สุด (ร้อยละ 28.8) รองลงมาคือ นักโทษชั้นกลาง (ร้อยละ 26.1) มีเพียงร้อยละ 4.5 และร้อยละ 0.4 เท่านั้นที่เป็นนักโทษชั้นเลว และชั้นเลวมาก ตามลำดับ ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่ได้รับการพิจารณาคดีในชั้นศาลแล้ว (ร้อยละ 83.1) สำหรับในการพิจารณาคดีในชั้นศาล ประมาณร้อยละ 40 ของผู้ต้องขังหญิง ไม่มีทนายความในชั้นศาล รองลงมาคือ มีทนายความ ซึ่งเป็นการจ้างทนายความส่วนตัว (ร้อยละ 33.5) รองลงมา คือ มีทนายความ โดยศาลแต่งตั้งทนายให้ (ร้อยละ 18.0)

ผลการสำรวจโทษตามคำพิพากษาของศาล พบว่า ผู้ต้องขังหญิงได้รับโทษจำคุกมากกว่า 15 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 23.5) รองลงมา คือ โทษจำคุกมากกว่า 1 – 3 ปี (ร้อยละ 19.2) และมีผู้ต้องขังหญิงร้อยละ 18.0 ที่ยังไม่ทราบโทษ นอกจากนี้ มีผู้ต้องขังหญิงร้อยละ 1.2 ที่ได้รับโทษประหารชีวิต

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของการกระทำความผิดในปัจจุบันของผู้ต้องขังหญิง

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาในการอยู่เรือนจำ		
ต่ำกว่า 1 ปี	65	2.7
1 – 2 ปี	279	11.5
3 – 4 ปี	604	25.1
5 – 6 ปี	548	22.7
7 – 8 ปี	474	19.6
9 – 10 ปี	199	8.3
11 ปีขึ้นไป	244	10.1
รวม	2,413	100.0
ประเภทของนักโทษ		
นักโทษเด็ดขาด	1,776	71.2
ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณา	718	28.8
รวม	2,494	100.0
กรณีนักโทษอยู่ระหว่างพิจารณาคดี - ขั้นตอน		
ผู้ต้องขังระหว่างอุทธรณ์-ฎีกา	198	29.0
ผู้ต้องขังระหว่างไต่สวนฯ	155	22.8
ผู้ต้องขังระหว่างสอบสวน	328	48.2
รวม	681	100.0
ลำดับชั้นของนักโทษ		
ชั้นเยี่ยม	719	28.8
ชั้นดีมาก	203	8.1
ชั้นดี	261	10.5
ชั้นกลาง	650	26.1
ชั้นเลว	113	4.5
ชั้นเลวมาก	9	0.4
ยังไม่มีชั้น	539	21.6
รวม	2,494	100.0

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของการกระทำความผิดในปัจจุบันของผู้ต้องขังหญิง (ต่อ)

การพิจารณาคดีในชั้นศาล		
ยังไม่ได้รับการพิจารณาคดีในชั้นศาล	414	16.9
ได้รับการพิจารณาคดีในชั้นศาลแล้ว	2,039	83.1
รวม	2,453	100.0
การมีทนายความ ในการพิจารณาคดีในชั้นศาล		
ไม่มีทนายความ	800	40.5
มี โดยศาลแต่งตั้งทนายให้ท่าน	355	18.0
มี โดยได้รับความช่วยเหลือจากทนายอาสา (ทนายขอแรง)	137	6.9
มี โดยจ้างทนายความส่วนตัว	660	33.5
อื่นๆ เช่น ไม่มีเนื่องจากรับสารภาพ, ไม่คิดว่าตนผิด, ใช้ ทนายร่วมกับจำเลยอื่น	21	1.1
รวม	1,973	100.0
โทษตามคำพิพากษาของศาล		
จำคุก 6 เดือน หรือ น้อยกว่า	31	1.3
จำคุก มากกว่า 6 เดือน – 1 ปี	32	1.3
จำคุก มากกว่า 1 ปี – 3 ปี	471	19.2
จำคุก มากกว่า 3 ปี – 5 ปี	356	14.5
จำคุก มากกว่า 5 ปี – 8 ปี	197	8.0
จำคุก มากกว่า 8 ปี – 12 ปี	110	4.5
จำคุก มากกว่า 12 ปี – 15 ปี	43	1.8
จำคุก มากกว่า 15 ปี	577	23.5
จำคุกตลอดชีวิต	166	6.8
โทษประหารชีวิต	29	1.2
ไม่ทราบโทษ	441	18.0
รวม	2,453	100.0

4.3 การกระทำผิดในอดีต

ผลการสำรวจจากตารางที่ 4.3 พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ต้องขังหญิงไม่เคยต้องโทษจำคุกมาก่อน (ร้อยละ 73.6) สำหรับกลุ่มผู้ต้องขังหญิงที่เคยต้องโทษจำคุกมาก่อน (ร้อยละ 26.4) ส่วนใหญ่จะเคยต้องโทษมาแล้ว 1 ครั้ง (ร้อยละ 70) รองลงมาคือ 2 – 3 ครั้ง (ร้อยละ 23.1) อย่างไรก็ตาม ร้อยละ 2.3 ของผู้ต้องขังหญิงเคยต้องโทษจำคุกมาแล้วมากกว่า 5 ครั้ง ส่วนฐานความผิดที่เคยถูกโทษจำคุกในอดีต พบว่า กว่าร้อยละ 80 ของผู้ต้องขังหญิงที่เคยถูกต้องโทษจำคุกมาก่อน กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมากที่สุด และเป็นกรณีครอบครองเพื่อจำหน่ายมากที่สุด (ร้อยละ 34.9) รองลงมาคือ เสพ (ร้อยละ 27.0) นอกจากนี้ พบว่า ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่ไม่เคยถูกจับกุมในขณะที่อายุต่ำกว่า 20 ปี (ร้อยละ 87.4)

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของการกระทำผิดในอดีตของผู้ต้องขังหญิง

การกระทำผิดในอดีต	จำนวน	ร้อยละ
การเคยถูกต้องโทษจำคุกในอดีต		
ไม่เคย	1,807	73.6
เคย	648	26.4
รวม	2,455	100.0
จำนวนครั้งของการถูกต้องโทษจำคุกในอดีต		
จำนวน 1 ครั้ง	437	70.0
จำนวน 2 – 3 ครั้ง	144	23.1
จำนวน 4 – 5 ครั้ง	29	4.6
มากกว่า 5 ครั้ง	14	2.3
รวม	624	100.0
ฐานความผิดที่ศาลพิพากษาว่าได้กระทำในอดีต		
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	62	9.1
ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด	582	87.8
ความผิดเกี่ยวกับชีวิต	1	0.2
ความผิดเกี่ยวกับร่างกาย	3	0.5
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	5	0.8
ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง	1	0.2
ความผิดอื่นๆ	9	1.4
รวม	663	100.0

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของการกระทำผิดในอดีตของผู้ต้องขังหญิง (ต่อ)

การกระทำผิดในอดีต	จำนวน	ร้อยละ
กรณีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เสพ	196	27.0
จำหน่าย	156	21.5
ครอบครองเพื่อเสพ	115	15.8
ครอบครองเพื่อจำหน่าย	254	34.9
ผลิต	3	0.4
นำเข้า/ ส่งออก (ข้ามราชอาณาจักร)	3	0.4
รวม	727	100.0
การถูกจับเมื่ออายุต่ำกว่า 20 ปี		
ไม่เคย	2,159	87.4
เคย	312	12.6
รวม	2,471	100.0

4.4 การใช้สารเสพติดและเครื่องดื่มมึนเมา

ในส่วนนี้จะเป็นการสำรวจประวัติการใช้สารเสพติด และเครื่องดื่มมึนเมาของผู้ต้องขังหญิงก่อนเข้ามาอยู่ในเรือนจำ ผลการสำรวจประวัติการใช้สารเสพติด จากตารางที่ 4.4 พบว่า ประมาณครึ่งหนึ่งของผู้ต้องขังหญิงเคยใช้สารเสพติดก่อนที่จะเข้ามาอยู่ในเรือนจำ (ร้อยละ 57.6) ส่วนความถี่ในการใช้สารเสพติด กรณีเคยใช้สารเสพติด พบว่า ประมาณร้อยละ 40 ของผู้ต้องขังหญิง เสพเป็นประจำทุกวัน (ติดยา) รองลงมาคือ เสพ 1 – 2 ครั้งต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 35.1) ซึ่งการใช้สารเสพติดส่วนใหญ่จะมีความเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดในปัจจุบัน (ร้อยละ 72.5) อย่างไรก็ตาม ส่วนใหญ่แล้วผู้ต้องขังหญิงที่เคยใช้สารเสพติดไม่เคยได้รับการบำบัดในปัญหาเสพติด (ร้อยละ 70.5)

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของการใช้สารเสพติดของผู้ต้องขังหญิง

การใช้สารเสพติด	จำนวน	ร้อยละ
การใช้สารเสพติด		
ไม่เคยใช้สารเสพติด	1,054	42.4
เคยใช้สารเสพติด	1,430	57.6
รวม	2,484	100.0
ความถี่ในการใช้สารเสพติด กรณีเคยใช้สารเสพติด		
เคยลองเพียงครั้งเดียวเท่านั้น	111	7.8
1 – 2 ครั้ง/ เดือน	222	15.8
1 – 2 ครั้ง/ สัปดาห์	493	35.1
เสพติดเป็นประจำทุกวัน (ติดยา)	580	41.3
รวม	1,406	100.0
ความเกี่ยวข้องของการใช้สารเสพติดกับการกระทำความผิดในปัจจุบัน		
ไม่เกี่ยวข้อง	388	27.5
เกี่ยวข้อง	1,021	72.5
รวม	1,409	100.0
การบำบัดในปัญหาการติดสารเสพติด		
ไม่เคย	989	70.5
เคย	413	29.5
รวม	1,402	100.0

ผลการสำรวจการติดสุราและเครื่องดื่มมีนเมา จากตารางที่ 4.5 พบว่า เกินครึ่งหนึ่งของผู้ต้องขังหญิงไม่เคยติดสุราหรือเครื่องดื่มมีนเมา (ร้อยละ 65.5) สำหรับกลุ่มที่เคยติดสุราหรือเครื่องดื่มมีนเมา (ร้อยละ 34.5) พบว่า ความถี่ในการดื่มสุราหรือเครื่องดื่มมีนเมา คือ 1 – 2 ครั้งต่อเดือน มากที่สุด (ร้อยละ 43.8) รองลงมาคือ 1 – 2 ครั้งต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 36.0) ซึ่งการดื่มสุราหรือเครื่องดื่มมีนเมาของผู้ต้องขังหญิงไม่มีความเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดในปัจจุบัน (ร้อยละ 90.5) และส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการบำบัดในปัญหาการติดสุราหรือเครื่องดื่มมีนเมา (ร้อยละ 97.8)

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของการติดสุราหรือเครื่องดื่มมีนเมาของผู้ต้องขังหญิงก่อนเข้ามาอยู่ในเรือนจำ

เครื่องดื่มมีนเมา	จำนวน	ร้อยละ
การติดสุราหรือเครื่องดื่มมีนเมา		
ไม่เคยติดสุราหรือเครื่องดื่มมีนเมา	1,626	65.5
เคยติดสุราหรือเครื่องดื่มมีนเมา	856	34.5
รวม	2,482	100.0
ความถี่ในการติดสุราหรือเครื่องดื่มมีนเมา กรณีเคย		
เคยลองเพียงครั้งเดียวเท่านั้น	21	2.5
1 – 2 ครั้ง/ เดือน	371	43.8
1 – 2 ครั้ง/ สัปดาห์	305	36.0
เสพเป็นประจำทุกวัน (เครื่องดื่มมีนเมา)	150	17.7
รวม	847	100.0
ความเกี่ยวข้องของการดื่มสุราหรือเครื่องดื่มมีนเมากับการกระทำความผิดในปัจจุบัน		
ไม่เกี่ยวข้อง	745	90.5
เกี่ยวข้อง	78	9.5
รวม	823	100.0
การบำบัดในปัญหาการติดสุราหรือเครื่องดื่มมีนเมา		
ไม่เคย	814	97.8
เคย	18	2.2
รวม	832	100.0

บทที่ 5

ประสบการณ์ความรุนแรงและสภาวะสุขภาพจิต

บทนี้แบ่งผลการสำรวจผู้ต้องขังหญิงในประเทศไทยเป็น 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ ประสบการณ์ความรุนแรง และสภาวะสุขภาพจิต ซึ่งเป็นประสบการณ์ก่อนที่ผู้ต้องขังหญิงถูกควบคุมตัวในเรือนจำ ผลการสำรวจดังต่อไปนี้

5.1 ประสบการณ์ความรุนแรง

ประสบการณ์ความรุนแรงในส่วนนี้ คือ การที่ผู้ต้องขังหญิงเป็นผู้ถูกระทำความทารุณกรรมโดยแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่

- 1) ความรุนแรงด้านร่างกาย คือ โดยการทำร้ายร่างกาย เช่น ตี ตบ ตะบอง ใช้ไฟจี้ น้ำร้อนลวก จับกดน้ำ
- 2) ความรุนแรงทางเพศ คือ การถูกล่วงละเมิดทางเพศ เช่น ลวนลาม ลูบไล้ จับต้องร่างกายในทางที่ไม่เหมาะสม ช่มชู้ ซึ่งรวมถึงการล่วงล้ำทางอวัยวะเพศหรือทวารหนัก หรือการร่วมเพศโดยทางปาก
- 3) ความรุนแรงทางจิตใจ คือ การถูกทำร้ายจิตใจ เช่น ดุด่า พุดจาจุกแหย่เย้ย ทำให้รู้สึกไร้ค่า หรือตกใจกลัว

ผลการสำรวจด้านความรุนแรงทางร่างกาย จากตารางที่ 5.1 พบว่า ส่วนใหญ่แล้วผู้ต้องขังหญิงไม่เคยถูกทำร้ายร่างกาย (ร้อยละ 72.0) สำหรับกลุ่มที่เคยถูกทำร้ายร่างกาย (ร้อยละ 28.0) เคยโดยทำร้ายร่างกาย 1 – 2 ครั้ง มากที่สุด (ร้อยละ 41.4) ซึ่งสัดส่วนใกล้เคียงกับ เคยโดยทำร้ายร่างกายมากกว่า 5 ครั้ง (ร้อยละ 39.8) ซึ่งบุคคลที่ทำร้ายร่างกายผู้ต้องขังหญิง ได้แก่ คู่ครอง (สามีหรือคนรักหรือแฟน) มากที่สุด (ร้อยละ 73.8) รองลงมาคือ บุคคลที่รู้จัก เช่น เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน อดีตสามี (ร้อยละ 9.1) และการถูกทำร้ายร่างกายส่วนใหญ่ไม่เกี่ยวข้องในการทำให้ผู้ต้องขังหญิงกระทำความผิดในฐานะความผิดปัจจุบัน (ร้อยละ 75.4)

ตารางที่ 5.1 จำนวนและร้อยละของประสบการณ์การทำร้ายร่างกาย

ความรุนแรงทางร่างกาย	จำนวน	ร้อยละ
การถูกทำร้ายร่างกาย		
ไม่เคย	1,776	72.0
เคย	690	28.0
รวม	2,466	100.0
กรณีเคยถูกทำร้ายร่างกาย - ความถี่ในการถูกทำร้าย		
1 – 2 ครั้ง	262	41.4
3 – 4 ครั้ง	119	18.8
มากกว่า 5 ครั้ง	252	39.8
รวม	633	100.0
กรณีเคยถูกทำร้ายร่างกาย - บุคคลที่ทำร้ายร่างกาย (ผู้กระทำ)		
คู่ครอง (สามี/ คนรัก/ แฟน)	594	73.8
พ่อ/ แม่	46	5.7
ลูก	1	0.2
พี่/ น้อง/ ญาติ	34	4.2
บุคคลที่ท่านรู้จัก (เช่น เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน อดีตสามี)	74	9.1
บุคคลที่ท่านไม่รู้จัก	30	3.7
อื่นๆ เช่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ	27	3.3
รวม	806	100.0
ความเกี่ยวข้องระหว่างการถูกทำร้ายร่างกาย กับฐานความผิดในปัจจุบัน		
ไม่เกี่ยวข้อง	517	75.4
เกี่ยวข้อง	169	24.6
รวม	686	100.0

ส่วนการถูกล่วงละเมิดทางเพศ ผลการสำรวจจากตารางที่ 5.2 พบว่า ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่ไม่เคยถูกล่วงละเมิดทางเพศ (ร้อยละ 95.0) มีเพียงร้อยละ 5.0 เคยมีประสบการณ์ถูกล่วงละเมิดทางเพศ ซึ่งในกลุ่มนี้ เกินครึ่งหนึ่งเคยถูกล่วงละเมิดทางเพศ 1 – 2 ครั้ง (ร้อยละ 64.6) รองลงมาคือ มีประสบการณ์ถูกล่วงละเมิดทางเพศ มากกว่า 5 ครั้ง (ร้อยละ 19.8) ซึ่งจะถูกระงับโดยคู่ครอง (สามี / คนรัก / แฟน) มากที่สุด (ร้อยละ 39.5) รองลงมาคือ บุคคลที่รู้จัก เช่น เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน (ร้อยละ 26.5) และการถูกล่วงละเมิดทางเพศส่วนใหญ่ไม่เกี่ยวข้องในการทำให้ผู้ต้องขังหญิงกระทำความผิดในฐานความผิดปัจจุบัน (ร้อยละ 81.1)

ตารางที่ 5.2 จำนวนและร้อยละของประสบการณ์การถูกล่วงละเมิดทางเพศ

ความรุนแรงทางเพศ	จำนวน	ร้อยละ
การถูกล่วงละเมิดทางเพศ		
ไม่เคย	2,336	95.0
เคย	123	5.0
รวม	2,459	100.0
กรณีเคยถูกล่วงละเมิดทางเพศ - ความถี่ในการถูกล่วงละเมิดทางเพศ		
1 – 2 ครั้ง	62	64.6
3 – 4 ครั้ง	15	15.6
มากกว่า 5 ครั้ง	19	19.8
รวม	96	100.0
กรณีเคยถูกล่วงละเมิดทางเพศ - บุคคลที่ทำร้าย / ล่วงละเมิดทางเพศ (ผู้กระทำ)		
คู่ครอง (สามี/ คนรัก/ แฟน)	58	39.5
พ่อ/ แม่	2	1.4
พี่/ น้อง/ ญาติ	15	10.0
บุคคลที่ท่านรู้จัก (เช่น เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน)	39	26.5
บุคคลที่ท่านไม่รู้จัก	31	21.1
อื่นๆ	2	1.4
รวม	147	100.0
ความเกี่ยวข้องระหว่างการถูกล่วงละเมิดทางเพศ กับฐานความผิดในปัจจุบัน		
ไม่เกี่ยวข้อง	99	81.1
เกี่ยวข้อง	23	18.9
รวม	122	100.0

ผลการสำรวจความรุนแรงด้านจิตใจ ซึ่งได้แก่การถูกทำร้ายจิตใจ จากตารางที่ 5.3 พบว่า เกินครึ่งหนึ่งของผู้ต้องขังหญิงไม่เคยมีประสบการณ์ถูกทำร้ายจิตใจ (ร้อยละ 66.1) สำหรับกลุ่มที่มี ประสบการณ์ถูกทำร้ายจิตใจ (ร้อยละ 33.9) ประมาณครึ่งหนึ่งเคยถูกทำร้ายจิตใจมากกว่า 5 ครั้ง (ร้อยละ 54.8) รองลงมาคือ 1 – 2 ครั้ง (ร้อยละ 26.9) ซึ่งจะถูกทำร้ายจิตใจโดยคู่ครอง (สามี / คนรัก / แฟน) มากที่สุด (ร้อยละ 38.6) รองลงมาคือ บุคคลที่รู้จัก เช่น เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน ครอบครัวสามีอดีตสามี (ร้อยละ 26.9) และประมาณครึ่งหนึ่งของผู้ต้องขังหญิงมีความคิดเห็นว่า การถูกทำร้ายจิตใจไม่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดในฐานความผิดปัจจุบัน (ร้อยละ 53.9)

ตารางที่ 5.3 จำนวนและร้อยละของประสบการณ์การถูกทำร้ายจิตใจ

ความรุนแรงด้านจิตใจ	จำนวน	ร้อยละ
การถูกทำร้ายจิตใจ		
ไม่เคย	1,641	66.1
เคย	843	33.9
รวม	2,484	100.0
กรณีเคยถูกทำร้ายจิตใจ - ความถี่ในการถูกทำร้ายจิตใจ		
1 – 2 ครั้ง	203	26.9
3 – 4 ครั้ง	138	18.3
มากกว่า 5 ครั้ง	413	54.8
รวม	754	100.0
กรณีเคยถูกทำร้ายจิตใจ - บุคคลที่ทำร้ายจิตใจ (ผู้กระทำ)		
คู่ครอง (สามี/ คนรัก/ แฟน)	524	38.6
พ่อ/ แม่	137	10.1
ลูก	12	0.9
พี่/ น้อง/ ญาติ	227	16.7
บุคคลที่ท่านรู้จัก (เช่น เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน ครอบครัวสามเณรสามเณรี)	366	26.9
บุคคลที่ท่านไม่รู้จัก	77	5.7
อื่นๆ เช่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ, คู่คดี	15	1.1
รวม	1,358	100.0
ความเกี่ยวข้องระหว่างการถูกทำร้ายจิตใจ กับฐานความผิดในปัจจุบัน		
ไม่เกี่ยวข้อง	453	53.9
เกี่ยวข้อง	387	46.1
รวม	840	100.0

5.2 สภาวะสุขภาพจิต

สภาวะสุขภาพจิตในส่วนนี้แบ่งเป็น 2 ประเด็นหลัก ได้แก่

- 1) ปัญหาสุขภาพจิต ได้แก่ การมีปัญหาด้านจิต การทำร้ายร่างกาย การพยายามฆ่าตัวตาย
- 2) สภาวะสุขภาพจิต ได้แก่ ความเครียด (stress) ความซึมเศร้า (depression) การเห็นคุณค่าในตนเอง (self-esteem) และความยืดหยุ่นและทนทานของจิตใจ (Resilience Quotient)

ผลการสำรวจดังต่อไปนี้

ปัญหาสุขภาพจิต

ผลการสำรวจจากตารางที่ 5.4 พบว่า ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่ ไม่เคยได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีปัญหาสุขภาพจิต (ร้อยละ 97.3) สำหรับกลุ่มที่เคยถูกวินิจฉัยจากแพทย์ว่ามีปัญหาสุขภาพจิตนั้น (ร้อยละ 2.7) มากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ต้องขังหญิงมีปัญหาสุขภาพจิตก่อนเข้าเรือนจำแต่ปัจจุบันอาการดีขึ้นแล้ว รองลงมาคือ มีปัญหาสุขภาพจิตเมื่อเข้ามาอยู่ในเรือนจำ (ร้อยละ 21.0) และ มีปัญหาสุขภาพจิตก่อนเข้ามาในเรือนจำแต่อาการแย่ลงเมื่อเข้ามาในเรือนจำ (ร้อยละ 17.7)

ตารางที่ 5.4 จำนวนและร้อยละของปัญหาสุขภาพจิต

ปัญหาสุขภาพจิต	จำนวน	ร้อยละ
การมีสุขภาพจิต (การวินิจฉัยโดยจิตแพทย์)		
ไม่มีปัญหา	2390	97.3
มีปัญหา	66	2.7
รวม	2,456	100.0
การมีสุขภาพจิต (เวลา)		
ก่อนเข้าเรือนจำแต่ดีขึ้นแล้ว	38	61.3
ก่อนเข้าเรือนจำ และแย่ลงเมื่อเข้าเรือนจำ	11	17.7
เพิ่งมีเมื่อเข้าเรือนจำ	13	21.0
รวม	62	100.0

ประเด็นการทำร้ายร่างกายและการฆ่าตัวตาย จากตารางที่ 5.5 พบว่า ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่ไม่เคยทำร้ายตนเองหรือพยายามฆ่าตัวตาย (ร้อยละ 83.4) สำหรับกลุ่มที่เคยมีประสบการณ์ดังกล่าว (ร้อยละ 16.6) พบว่า กลุ่มผู้ต้องขังหญิงเคยทำร้ายตนเองมากที่สุด (ร้อยละ 45.9) รองลงมาคือเคยทำร้ายตนเอง และเคยพยายามฆ่าตัวตาย (ร้อยละ 34.3) และร้อยละ 19.8 ของผู้ต้องขังหญิงเคยพยายามฆ่าตัวตาย

สำหรับกลุ่มที่เคยทำร้ายตนเอง ส่วนใหญ่จะเคยทำร้ายตนเองก่อนเข้ามาอยู่ในเรือนจำ (ร้อยละ 91.3) และร้อยละ 7.1 ของผู้ต้องขังหญิง เคยทำร้ายตนเองทั้งก่อนอยู่ในเรือนจำและขณะอยู่ในเรือนจำ มีเพียงร้อยละ 1.6 ของผู้ต้องขังหญิงเท่านั้นที่เคยทำร้ายตนเองขณะอยู่ในเรือนจำ ส่วนการเคยพยายามฆ่าตัวตาย พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ต้องขังหญิงเคยพยายามฆ่าตัวตายก่อนเข้ามาอยู่ในเรือนจำ (ร้อยละ 90.3) และร้อยละ 6.5 ของผู้ต้องขังหญิงเคยพยายามฆ่าตัวตายทั้งก่อนอยู่ในเรือนจำและขณะอยู่ในเรือนจำ และร้อยละ 3.2 ของผู้ต้องขังหญิงเคยพยายามฆ่าตัวตายขณะอยู่ในเรือนจำ

เมื่อผู้ต้องขังหญิงมีปัญหาความทุกข์ใจ/ไม่สบายใจ ประมาณครึ่งหนึ่งจะปรึกษาเพื่อนในเรือนจำ (ร้อยละ 50.7) รองลงมาคือ จะเก็บไว้คนเดียว (ร้อยละ 19.3) ซึ่งจะมีสัดส่วนใกล้เคียงกับปรึกษาคบครัว (ร้อยละ 16.4) และจะปรึกษาเจ้าหน้าที่ในเรือนจำ (ร้อยละ 9.7) และบางกลุ่มจะหากิจกรรมต่างๆ ทำ เช่น การนั่งสมาธิ การเล่นเกม อ่านหนังสือ เป็นต้น (ร้อยละ 3.9)

ตารางที่ 5.5 จำนวนและร้อยละของการทำร้ายตนเองและการพยายามฆ่าตัวตาย

การทำร้ายตนเองและการฆ่าตัวตาย	จำนวน	ร้อยละ
การทำร้ายตนเองหรือพยายามฆ่าตัวตาย		
ไม่เคย	2,039	83.4
เคยทำร้ายตนเอง	405	16.6
รวม	2,444	100.0
กรณีที่เคยทำร้ายตนเองหรือพยายามฆ่าตัวตาย		
เคยทำร้ายตนเอง	186	45.9
เคยพยายามฆ่าตัวตาย	80	19.8
เคยทำร้ายตนเองและเคยพยายามฆ่าตัวตาย	139	34.3
รวม	405	100.0
กรณีเคยทำร้ายตนเอง (เวลา)		
ก่อนเข้ามาอยู่ในเรือนจำ	294	91.3
ขณะอยู่ในเรือนจำ	5	1.6
ทั้งก่อนอยู่ในเรือนจำและขณะอยู่ในเรือนจำ	23	7.1
รวม	322	100.0
กรณีเคยพยายามฆ่าตัวตาย (เวลา)		
ก่อนเข้ามาอยู่ในเรือนจำ	196	90.3
ขณะอยู่ในเรือนจำ	7	3.2
ทั้งก่อนอยู่ในเรือนจำและขณะอยู่ในเรือนจำ	14	6.5
รวม	217	100.0
การปรึกษาบุคคลอื่น เมื่อมีปัญหาความทุกข์ใจ / ไม่สบายใจ		
ปรึกษาเจ้าหน้าที่เรือนจำ	282	9.7
ปรึกษาเพื่อนในเรือนจำ	1480	50.7
ปรึกษาคอברים	480	16.4
เก็บไว้คนเดียว	565	19.3
อื่นๆ เช่น นั่งสมาธิ เล่นกีฬา ดนตรี อ่านหนังสือ หากิจกรรมคลายเครียด	114	3.9
รวม	2,921	100.0

สภาวะสุขภาพจิต

1) ความเครียด (Stress)

ความเครียดเป็นเรื่องของร่างกายและจิตใจที่เกิดการตื่นตัวเตรียมรับกับเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่น่าพอใจ เป็นเรื่องที่เกิดความสามารถที่จะแก้ไขได้ ทำให้รู้สึกหนักใจเป็นทุกข์ และทำให้เกิดอาการผิดปกติทางร่างกายและพฤติกรรมตามไปด้วย การสำรวจความเครียดของผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำ เป็นการให้ผู้ต้องขังหญิงประเมินอาการรวมทั้งความรู้สึกของสถานการณ์ (ตารางที่ 5.6) และให้ประเมินความบ่อยของการเกิดเหตุการณ์หรือสถานการณ์ดังกล่าว จากระดับ 0 คือ เป็นน้อยหรือแทบไม่มีเลย ถึงระดับ 4 คือ เป็นประจำ (เกือบทุกวัน)

ผลการสำรวจระดับความเครียดของผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำ จากตารางที่ 5.6 และ 5.7 พบว่า ประมาณครึ่งหนึ่งของผู้ต้องขังหญิงมีความเครียดน้อย (ค่าเฉลี่ย = 0.99, ร้อยละ 51.2) รองลงมา มีความเครียดปานกลาง (ร้อยละ 29.0) และประมาณร้อยละ 10 ของผู้ต้องขังหญิง มีความเครียดในระดับ เครียดมากที่สุด (ร้อยละ 9.7)

ตารางที่ 5.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเครียดผู้ต้องขังหญิง

อาการหรือความรู้สึก	ค่าเฉลี่ย	S.D.
1. มีปัญหาการนอน นอนไม่หลับหรือนอนมาก	0.89	0.86
2. มีสมาธิน้อยลง	0.90	0.79
3. หงุดหงิด/ กระวนกระวาย/ ว้าวุ่นใจ	1.04	0.86
4. รู้สึกเบื่อ เซ็ง	1.44	0.96
5. ไม่อยากพบปะผู้คน	0.67	0.83
รวม	0.99	0.63

ตารางที่ 5.7 จำนวนและร้อยละของระดับความเครียดของผู้ต้องขังหญิง

ระดับความเครียด	จำนวน	ร้อยละ
เครียดน้อย	1,262	51.2
เครียดปานกลาง	715	29.0
เครียดมาก	248	10.1
เครียดมากที่สุด	238	9.7
รวม	2,463	100.0

2) ภาวะซึมเศร้า (Depression)

ภาวะซึมเศร้าเป็นภาวะป่วยทางจิตที่ร้ายแรง ผู้มีภาวะดังกล่าวจะรู้สึกเศร้าและขาดความสนใจต่อสิ่งรอบข้างเป็นเวลาหลายสัปดาห์และอาจส่งผลต่อการใช้ชีวิตประจำวัน ภาวะซึมเศร้านี้อาจทำให้เกิดความเจ็บปวดทางอารมณ์อย่างมาก ทั้งต่อผู้ป่วยเองและคนใกล้ชิด ถ้ามีอาการรุนแรงอาจจะเป็นโรคซึมเศร้าได้ ซึ่งโรคซึมเศร้าเป็นโรคทางจิตเวชประเภทหนึ่ง สามารถพบได้บ่อยมากและเกิดขึ้นได้กับทุกคน เป็นภาวะจิตใจที่หม่นหมองหดหู่ เศร้า ร่วมกับความรู้สึกท้อแท้ หดหู่ มองโลกในแง่ร้าย มีความรู้สึกผิด ไร้ค่า ต่ำหนีดตัวเอง เมื่อมีอาการเหล่านี้เกิดขึ้นเป็นเวลานานโดยไม่มีทีท่าว่าจะดีขึ้น จนกระทั่งมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ความคิด อารมณ์ และสังคมอย่างชัดเจน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อการทำงานของชีวิตประจำวัน ทำให้รู้สึกว่าตัวเองไม่มีความสุข มีแต่ความวิตกกังวล จึงต้องได้รับการรักษาโดยเร็วด้วยการปรึกษาจิตแพทย์ การสำรวจภาวะซึมเศร้าหรือความเสี่ยงในการเป็นโรคซึมเศร้าของผู้ต้องขังหญิงเป็นการให้ผู้ต้องขังหญิงประเมินอาการและความรู้สึกของตนเอง ผลการสำรวจดังตารางที่ 5.8 และ 5.9 ดังต่อไปนี้

ผลการสำรวจพบว่า ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่มีระดับความซึมเศร้าอยู่ในเกณฑ์ปกติ คือ อยู่ในสภาวะที่ปกติ (ค่าเฉลี่ย 0.69, ร้อยละ 59.6) ไม่ได้มีความซึมเศร้าที่มีผลกระทบต่อการทำงานของชีวิตประจำวัน รองลงมาคือ มีสภาวะความซึมเศร้าน้อย (ร้อยละ 28.8) แต่อย่างไรก็ตาม มีผู้ต้องขังหญิงกลุ่มหนึ่ง (ส่วนน้อย) มีสภาวะความซึมเศร้าในระดับรุนแรง (ร้อยละ 2.7) ซึ่งเป็นกลุ่มที่ควรได้รับคำปรึกษาจากจิตแพทย์ต่อไป

ตารางที่ 5.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความซึมเศร้าของผู้ต้องขังหญิง

อาการหรือความรู้สึก	ค่าเฉลี่ย	S.D.
1. เบื่อ ไม่สนใจอยากทำอะไร	0.80	0.84
2. ไม่สบายใจ ซึมเศร้า ท้อแท้	0.85	0.87
3. หลับยาก หรือหลับๆ ตื่นๆ หรือหลับมากไป	0.90	0.94
4. เหนื่อยง่าย หรือ ไม่ค่อยมีแรง	0.63	0.80
5. เบื่ออาหาร หรือ กินมากเกินไป	0.72	0.82
6. รู้สึกไม่ดีกับตัวเอง คิดว่า ตัวเองล้มเหลว หรือทำให้ตนเองหรือครอบครัวผิดหวัง	1.04	1.01
7. สมาธิไม่ดีเวลาทำอะไร	0.77	0.80
8. พุดซ้ำ ทำอะไรซ้ำจนคนอื่นสังเกตเห็นได้ หรือกระสับกระส่ายไม่สามารถอยู่นิ่ง	0.35	0.67
9. คิดทำร้ายตนเอง หรือ คิดว่าถ้าตายไปคงจะดี	0.17	0.52
รวม	0.69	0.55

ตารางที่ 5.9 จำนวนและร้อยละของระดับความซึมเศร้าของผู้ต้องขังหญิง

ระดับความซึมเศร้า	จำนวน	ร้อยละ
ภาวะปกติ/มีภาวะซึมเศร้าน้อยมาก	1,426	59.6
ภาวะซึมเศร้าน้อย	690	28.8
ภาวะซึมเศร้าปานกลาง	212	8.9
ภาวะซึมเศร้ารุนแรง	65	2.7
รวม	2,393	100.0

3) การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-esteem)

การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลรับรู้ว่ามีคุณค่า นำไปสู่ความเชื่อมั่นในตนเอง และการยอมรับนับถือตนเอง ซึ่งเป็นผลจากการประเมินตนเองโดยภาพรวมในด้านความสามารถ ความสำคัญ และความสำเร็จของตนเอง และแสดงออกมาในรูปแบบของทัศนคติในแง่บวกที่มีต่อตนเอง ซึ่งการเห็นคุณค่าในตนเองมีความสำคัญอย่างมากที่บุคคลจะสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ผลการสำรวจการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้ต้องขังหญิงจากตารางที่ 5.10 และ 5.11 ดังต่อไปนี้

ผลการสำรวจการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้ต้องขังหญิง พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ต้องขังหญิงมีทัศนคติต่อตัวเองค่อนข้างบวก คือ มีระดับการเห็นคุณค่าของตนเองในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.46, ร้อยละ 40.8) รองลงมาคือ เห็นคุณค่าในตนเองน้อย (ร้อยละ 34.1)

ตารางที่ 5.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้ต้องขังหญิง

ความรู้สึก	ค่าเฉลี่ย	S.D.
ฉันรู้สึกว่าฉันมีคุณค่าเท่าเทียมผู้อื่น	3.77	0.99
ฉันรู้สึกว่าฉันมีคุณสมบัติที่ดีอยู่บ้าง	3.84	0.86
ฉันรู้สึกว่าฉันประสบแต่ความล้มเหลว	3.11	1.03
ฉันรู้สึกว่าฉันมีความสามารถที่จะทำงานต่างๆ ได้ดีเท่ากับผู้อื่น	3.92	0.92
ฉันรู้สึกว่าไม่ค่อยภูมิใจในตนเอง	3.18	1.01
ฉันรู้สึกว่าตนเองเป็นคนดี	3.56	0.87
ฉันพอใจในตนเอง	3.84	0.93
ฉันรู้สึกว่าควรจะนับถือตนเองได้มากกว่านี้	2.34	0.92
ฉันรู้สึกว่าตัวฉันเองเป็นคนไม่มีประโยชน์	3.64	1.04
ในบางครั้งฉันรู้สึกว่าฉันไม่มีอะไรดีเลย	3.36	1.17
รวม	3.46	0.56

ตารางที่ 5.11 จำนวนและร้อยละของระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้ต้องขังหญิง

ระดับความซึมเศร้า	จำนวน	ร้อยละ
เห็นคุณค่าในตนเองน้อย	830	34.1
เห็นคุณค่าในตนเองปานกลาง	992	40.8
เห็นคุณค่าในตนเองสูง	609	25.1
รวม	2,431	100.0

4) ความยืดหยุ่นและความทนทานของจิตใจ (Resilience Quotient)

ความยืดหยุ่นและความทนทานของจิตใจ หรือ พลังทางจิตใจ เป็นสมรรถภาพของบุคคลในการปรับตัวเข้ากับสิ่งที่จะต้องทำในชีวิต เมื่อเผชิญกับความเสียเปรียบทางสังคม หรือกับสถานการณ์ที่มีอุปสรรค รวมทั้งสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ การสำรวจครั้งนี้ แบ่งความยืดหยุ่นและความทนทานของจิตใจ เป็น 3 ประเด็น ได้แก่ ด้านความทนทานทางอารมณ์ ด้านกำลังใจ (จิตใจ) และด้านการจัดการกับปัญหา ผลการสำรวจดังต่อไปนี้

4.1 ด้านความทนทานทางอารมณ์

ด้านความทนทานทางอารมณ์ คือ ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ไม่ให้อ่อนไหวง่าย อดทนภายใต้สถานการณ์ที่กดดันได้โดยไม่เสียสุขภาพจิต ผลการสำรวจความยืดหยุ่นและความทนทานของจิตใจ ด้านความทนทานทางอารมณ์ของผู้ต้องขังหญิงจากตารางที่ 5.12 และ 5.13 พบว่า ส่วนใหญ่แล้วผู้ต้องขังหญิงมีระดับความทนทานทางอารมณ์อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.01, ร้อยละ 60.3) รองลงมาคือ ความทนทานทางอารมณ์ในระดับต่ำ (ร้อยละ 21.9)

ตารางที่ 5.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความทนทานทางอารมณ์ของผู้ต้องขังหญิง

ในรอบ 3 เดือน ที่ผ่านมา	ค่าเฉลี่ย	S.D.
1. เรื่องไม่สบายใจเล็กน้อยทำให้ฉันวุ่นใจนั่งไม่ติด	3.05	0.78
2. ฉันไม่ใส่ใจคนที่หัวเราะเยาะฉัน	2.42	1.01
3. เมื่อฉันทำผิดพลาดหรือเสียหายฉันยอมรับผิดชอบหรือผลที่ตามมา	3.35	0.80
4. ฉันเคยทนลำบากเพื่ออนาคตที่ดีขึ้น	3.33	0.85
5. เวลาทุกข์ใจมากๆ ฉันเจ็บป่วยไม่สบาย	2.88	0.98
6. ฉันสอนและเตือนตัวเอง	3.18	0.84
7. ความยากลำบากทำให้ฉันแกร่งขึ้น	3.48	0.77
8. ฉันไม่จดจำเรื่องเลวร้ายในอดีต	2.52	1.08
9. ถึงแม้ปัญหาจะหนักหนาเพียงใดชีวิตฉันก็ไม่เลวร้ายไปหมด	3.16	0.87
10. เมื่อมีเรื่องหนักใจ ฉันมีคนปรับทุกข์ด้วย	2.73	0.96
รวม	3.01	0.45

ตารางที่ 5.13 จำนวนและร้อยละของระดับความทนทานทางอารมณ์ของผู้ต้องขังหญิง

ความทนทานทางอารมณ์	จำนวน	ร้อยละ
ความทนทานทางอารมณ์ต่ำ	523	21.9
ความทนทานทางอารมณ์ปานกลาง	1,443	60.3
ความทนทานทางอารมณ์สูง	426	17.8
รวม	2,392	100.0

4.2 ด้านกำลังใจ (จิตใจ)

กำลังใจ คือ จิตใจที่มีความมุ่งมั่น ไม่ท้อถอย มีพลังที่จะเอาชนะปัญหาอุปสรรคหรือฝ่าฟันไปสู่ความสำเร็จ ผลการสำรวจความยืดหยุ่นและความทนทานของจิตใจ ด้านกำลังใจของผู้ต้องขังหญิงจากตารางที่ 5.14 และ 5.15 พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ต้องขังหญิงมีความยืดหยุ่น และความทนทานของจิตใจ ด้านกำลังใจในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.36, ร้อยละ 55.1) รองลงมาคือ กำลังใจในระดับสูง (ร้อยละ 32.3)

ตารางที่ 5.14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความทนทานด้านกำลังใจของผู้ต้องขังหญิง

ในรอบ 3 เดือน ที่ผ่านมา	ค่าเฉลี่ย	S.D.
1. จากประสบการณ์ที่ผ่านมาทำให้ฉันมั่นใจว่าจะแก้ปัญหาต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตได้	3.14	0.85
2. ฉันมีครอบครัวและคนใกล้ชิดเป็นกำลังใจ	3.52	0.83
3. ฉันมีแผนการที่จะทำให้ชีวิตก้าวไปข้างหน้า	3.42	0.79
4. เมื่อมีปัญหาวิกฤติเกิดขึ้น ฉันรู้สึกว่าคุณเองไร้ความสามารถ	3.30	0.82
5. เป็นเรื่องยากสำหรับฉันที่จะทำให้ชีวิตดีขึ้น	3.41	0.88
รวม	3.36	0.53

ตารางที่ 5.15 จำนวนและร้อยละของระดับกำลังใจ (จิตใจ) ของผู้ต้องขังหญิง

ด้านกำลังใจ (จิตใจ)	จำนวน	ร้อยละ
กำลังใจต่ำ	307	12.6
กำลังใจปานกลาง	1,338	55.1
กำลังใจสูง	786	32.3
รวม	2,431	100.0

4.3 ด้านการจัดการกับปัญหา

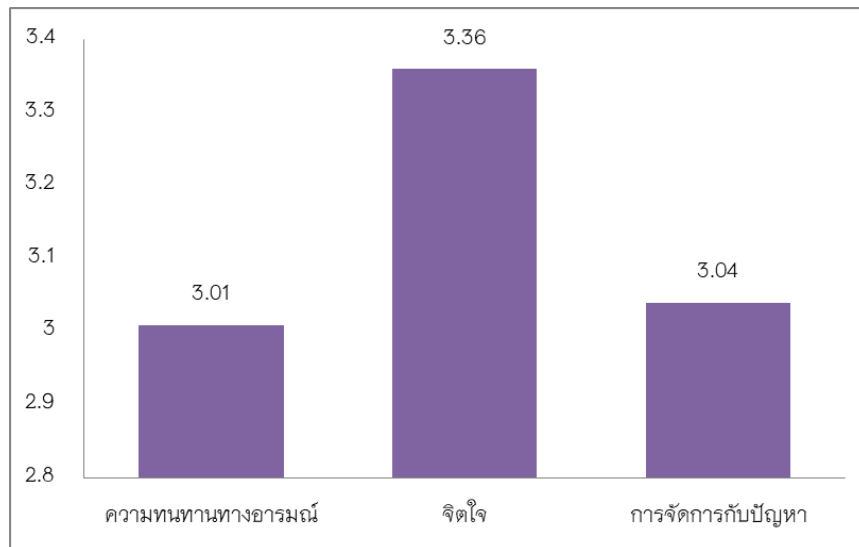
ด้านการจัดการกับปัญหา คือ ความพยายามในการแก้ไขปัญหาโดยคิดหาเหตุผลในการแก้ไขปัญหา หาข้อมูล หาสาเหตุของปัญหา รับฟังความคิดเห็นของคนอื่น หาทางออกที่ดีที่สุด ผลการสำรวจความยืดหยุ่นและความทนทานของจิตใจ ด้านการจัดการกับปัญหา จากตารางที่ 5.16 และ 5.17 พบว่าส่วนใหญ่ผู้ต้องขังหญิงมีความยืดหยุ่น และความทนทานของจิตใจ ด้านการจัดการกับปัญหาระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.04, ร้อยละ 67.6) รองลงมาคือ การจัดการกับปัญหา ระดับต่ำ (ร้อยละ 18.5)

ตารางที่ 5.16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความทนทานด้านการจัดการกับปัญหาของผู้ต้องขังหญิง

ในรอบ 3 เดือน ที่ผ่านมา	ค่าเฉลี่ย	S.D.
1. ฉันอยากหนีไปให้พ้น หากมีปัญหานักหนาต้องรับผิดชอบ	3.38	0.84
2. การแก้ปัญหาทำให้ฉันมีประสบการณ์มากขึ้น	3.31	0.81
3. ในการพูดคุย ฉันหาเหตุผลที่ทุกคนยอมรับหรือเห็นด้วยกับฉันได้	2.79	0.84
4. ฉันเตรียมหาทางออกไว้ หากปัญหาร้ายแรงกว่าที่คิด	2.77	0.89
5. ฉันชอบฟังความคิดเห็นที่แตกต่างจากฉัน	2.94	0.90
รวม	3.04	0.56

ตารางที่ 5.17 จำนวนและร้อยละของระดับการจัดการกับปัญหาของผู้ต้องขังหญิง

การจัดการกับปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
การจัดการกับปัญหาลดต่ำ	447	18.5
การจัดการกับปัญหาละดับปานกลาง	1,630	67.6
การจัดการกับปัญหาสูง	334	13.9
รวม	2,411	100.0



แผนภาพที่ 5.1 เปรียบเทียบระดับความความยืดหยุ่นและความทนทานของจิตใจทั้ง 3 ด้าน

เมื่อเปรียบเทียบระดับความยืดหยุ่นและความทนทานของจิตใจทั้ง 3 ด้าน จากแผนภาพที่ 5.1 พบว่า ผู้ต้องขังหญิง มีระดับความยืดหยุ่นและความทนทาน ด้านกำลังใจ (จิตใจ) สูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านการจัดการกับปัญหา และ ด้านความทนทานทางอารมณ์มีระดับน้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่นๆ

บทที่ 6

วิถีชีวิตในเรือนจำ

บทนี้จะเป็นการนำเสนอผลการสำรวจผู้ต้องขังหญิงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตในเรือนจำ และทัศนสถานหญิง ผลการสำรวจแบ่งเป็น 5 ประเด็น ได้แก่

1. การติดต่อโลกภายนอก
2. การใช้ชีวิตในเรือนจำ
3. ความปลอดภัยในเรือนจำ
4. ผู้ต้องขังหญิงต่างชาติ
5. เสียงสะท้อนจากผู้ต้องขังหญิงในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในเรือนจำ

ผลการสำรวจ ดังต่อไปนี้

6.1 การติดต่อโลกภายนอก

การติดต่อโลกภายนอกในการสำรวจครั้งนี้ หมายถึงการที่ผู้ต้องขังหญิงติดต่อกับบุคคลที่อยู่ภายนอกเรือนจำหรือทัศนสถานหญิง ผลการสำรวจ จากตารางที่ 6.1 พบว่า ประมาณครึ่งหนึ่งของผู้ต้องขังหญิงติดต่อกับบุคคลภายนอก ได้แก่ บุตรและครอบครัว (ร้อยละ 52.6) รองลงมาคือ ติดต่อกับครอบครัว (ร้อยละ 37.9) และ ไม่ติดต่อกับใครเลย (ร้อยละ 5.1) มีเพียงร้อยละ 4.4 ที่ติดต่อกับบุตรเท่านั้น

ตารางที่ 6.1 จำนวนและร้อยละของการติดต่อกับบุคคลภายนอกขณะอยู่ในเรือนจำ

การติดต่อกับบุคคลภายนอก	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ติดต่อใครเลย	128	5.1
ติดต่อบุตร (อย่างเดียว)	109	4.4
ติดต่อครอบครัว (อย่างเดียว)	947	37.9
ติดต่อทั้งบุตรและครอบครัว	1,315	52.6
รวม	2,499	100.0

ผลการสำรวจการติดต่อกับครอบครัวของผู้ต้องขังหญิง จากตารางที่ 6.2 พบว่า ประมาณครั้งหนึ่งของผู้ต้องขังหญิงติดต่อกับครอบครัวโดยวิธีการเยี่ยมเยียน (ร้อยละ 49.2) รองลงมาคือ การติดต่อทางจดหมาย (ร้อยละ 45.3) ส่วนความบ่อยในการติดต่อกับครอบครัว พบว่า ความบ่อยในการติดต่อที่มากที่สุดคือ เดือนละ 1 – 2 ครั้ง (ร้อยละ 33.2) รองลงมาคือ สัปดาห์ละ 1 – 2 ครั้ง (ร้อยละ 24.6) ซึ่งใกล้เคียงกับการติดต่อประมาณ 2 – 3 เดือนต่อครั้ง (ร้อยละ 23.0) ซึ่งประมาณครั้งหนึ่งของผู้ต้องขังหญิง ไม่มีปัญหาในการติดต่อกับครอบครัว (ร้อยละ 54.2) สำหรับผู้ต้องขังหญิงที่มีปัญหาในการติดต่อกับครอบครัว (ร้อยละ 45.8) ปัญหา 5 อันดับแรกที่ได้พบ ได้แก่ เรือ่นจำอยู่ไกลเกินไปสำหรับการเดินทาง (ร้อยละ 31.0) การเดินทางมาเยี่ยมมีค่าใช้จ่ายสูง (ร้อยละ 28.2) ไม่มีโทรศัพท์ในเรือนจำ (ร้อยละ 13.8) ครอบครัวไม่ว่าง (ร้อยละ 12.7) และ ครอบครัวมีปัญหาสุขภาพ (ร้อยละ 8.3) ตามลำดับ สำหรับความเพียงพอในการที่เรือนจำเปิดโอกาสให้ติดต่อกับครอบครัวนั้น ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเพียงพอ (ร้อยละ 58.5) แต่ในขณะเดียวกันผู้ต้องขังหญิงกลุ่มหนึ่งมีความรู้สึว่าไม่เพียงพอในการติดต่อกับครอบครัว (ร้อยละ 36.6)

ตารางที่ 6.2 จำนวนและร้อยละของการติดต่อกับครอบครัวของผู้ต้องขังหญิง

การติดต่อกับครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
วิธีในการติดต่อกับครอบครัว (ตอบมากกว่า 1 ข้อ)		
ทางจดหมาย	1,565	45.3
ทางโทรศัพท์ที่เรือนจำจัดให้	191	5.5
โดยการเยี่ยมเยียน	1,701	49.2
รวม	3,457	100.0
ความบ่อยในการติดต่อกับครอบครัว		
ทุกวัน	46	2.1
ทุก 2 – 3 วัน	78	3.6
สัปดาห์ละ 1 – 2 ครั้ง	534	24.6
เดือนละ 1 – 2 ครั้ง	722	33.2
2 – 3 เดือน ต่อ ครั้ง	499	23.0
ปีละครั้ง/นานๆ ครั้ง	120	5.5
ปีละ 2 – 3 ครั้ง	47	2.2
ไม่แน่นอน	42	1.9
อื่นๆ เช่น เพิ่งเข้ามาอยู่, เพิ่งมาเยี่ยม	84	3.9
รวม	2,172	100.0

ตารางที่ 6.2 จำนวนและร้อยละของการติดต่อกับครอบครัวของผู้ต้องขังหญิง (ต่อ)

การติดต่อกับครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
ปัญหาในการติดต่อกับครอบครัว		
ไม่มีปัญหาในการติดต่อ	1,130	54.2
มีปัญหาในการติดต่อ	954	45.8
รวม	2,084	100.0
ปัญหาในการติดต่อกับครอบครัว กรณีมีปัญหาในการติดต่อ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เรือนจำอยู่ไกลเกินไปสำหรับการเดินทาง	675	31.0
การเดินทางมาเยี่ยมมีค่าใช้จ่ายสูง	613	28.2
การติดต่อทางโทรศัพท์มีค่าใช้จ่ายสูง	7	0.3
ครอบครัวไม่มีโทรศัพท์	11	0.5
ไม่มีโทรศัพท์ในเรือนจำ	301	13.8
ครอบครัวไม่ว่าง	277	12.7
ครอบครัวไม่ทราบว่าท่านอยู่ในเรือนจำ	15	0.7
ครอบครัวมีปัญหาสุขภาพ	181	8.3
ครอบครัวมีปัญหาในการอ่านและเขียน	36	1.7
ครอบครัวไม่ต้องการติดต่อกับท่าน	9	0.4
บุคคลอื่นห้ามไม่ให้ครอบครัวติดต่อกับท่าน	6	0.3
ท่านไม่ทราบว่าครอบครัวของท่านอยู่ที่ใด	10	0.5
อื่นๆ เช่น คนในครอบครัวอายุมาก, การเดินทางลำบาก, ฐานะยากจนไม่มีเงินมาเยี่ยม, จดหมายล่าช้า, ไม่รู้ที่อยู่และเบอร์โทรศัพท์ในการติดต่อครอบครัว, ไม่มีญาติในครอบครัวที่ได้ลงทะเบียนไว้	36	1.6
รวม	2,174	100.0
ความเพียงพอที่ทางเรือนจำกำหนดให้ติดต่อครอบครัว		
เพียงพอ	1,242	58.5
ไม่เพียงพอ	777	36.6
ไม่ทราบ	103	4.9
รวม	2,122	100.0

ผลการสำรวจการติดต่อกับบุตรของผู้ต้องขังหญิง จากตารางที่ 6.3 พบว่า ผู้ต้องขังหญิงติดต่อกับบุตรโดยวิธีการเยี่ยมเยียน (ร้อยละ 47.9) และ การติดต่อทางจดหมาย (ร้อยละ 46.9) ใกล้เคียงกัน ส่วนความบ่อยในการติดต่อกับบุตร พบว่า ความบ่อยในการติดต่อที่มากที่สุดคือ เดือนละ 1 – 2 ครั้ง (ร้อยละ 30.8) รองลงมาคือ การติดต่อประมาณ 2 – 3 เดือนต่อครั้ง (ร้อยละ 27.8) และสัปดาห์ละ 1 – 2 ครั้ง (ร้อยละ 17.9) ตามลำดับ ซึ่งประมาณครึ่งหนึ่งของผู้ต้องขังหญิง ไม่มีปัญหาในการติดต่อกับบุตร (ร้อยละ 54.0) สำหรับผู้ต้องขังหญิงที่มีปัญหาในการติดต่อกับบุตร (ร้อยละ 46.0) ปัญหา 5 อันดับแรกที่พบ ได้แก่ เรือนจำอยู่ไกลเกินไปสำหรับการเดินทาง (ร้อยละ 32.4) การเดินทางมาเยี่ยมมีค่าใช้จ่ายสูง (ร้อยละ 29.5) ไม่มีโทรศัพท์ในเรือนจำ (ร้อยละ 13.8) บุตรไม่ว่าง (ร้อยละ 9.7) และปัญหาอื่นๆ ได้แก่ บุตรเข้าเรียน หรือเรียนต่างจังหวัด, บุตรอายุน้อย รวมทั้งจดหมายในการติดต่อล่าช้า เป็นต้น (ร้อยละ 3.8) ตามลำดับ สำหรับความเพียงพอในการที่เรือนจำเปิดโอกาสให้ติดต่อกับบุตรนั้น พบว่า มากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ต้องขังหญิงมีความคิดเห็นว่าเพียงพอ (ร้อยละ 61.3) และร้อยละ 33.4 มีความคิดเห็นว่าไม่เพียงพอ

ตารางที่ 6.3 จำนวนและร้อยละการติดต่อบุตรของผู้ต้องขังหญิง

การติดต่อบุตร	จำนวน	ร้อยละ
วิธีในการติดต่อกับบุตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ทางจดหมาย	947	46.9
ทางโทรศัพท์ที่เรือนจำจัดให้	105	5.2
โดยการเยี่ยมเยียน	968	47.9
รวม	2,020	100.0
ความบ่อยในการติดต่อกับบุตร		
ทุกวัน	17	1.3
ทุก 2 – 3 วัน	29	2.2
สัปดาห์ละ 1 – 2 ครั้ง	240	17.9
เดือนละ 1 – 2 ครั้ง	414	30.8
2 – 3 เดือน ต่อ ครั้ง	374	27.8
ปีละครั้ง/นานๆ ครั้ง	121	9.0
ปีละ 2 – 3 ครั้ง	63	4.7
ไม่แน่นอน	82	6.1
อื่นๆ เช่น เพิ่งเข้ามาอยู่, เพิ่งมาเยี่ยม	4	0.2
รวม	1,344	100.0

ตารางที่ 6.3 จำนวนและร้อยละการติดต่อบุตรของผู้ต้องขังหญิง (ต่อ)

การติดต่อบุตร	จำนวน	ร้อยละ
ปัญหาในการติดต่อกับบุตร		
ไม่มีปัญหาในการติดต่อ	717	54.0
มีปัญหาในการติดต่อ	610	46.0
รวม	1,327	100.0
ปัญหาในการติดต่อกับบุตร กรณีมีปัญหาในการติดต่อ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เรือนจำอยู่ไกลเกินไปสำหรับการเดินทาง	404	32.4
การเดินทางมาเยี่ยมมีค่าใช้จ่ายสูง	367	29.5
การติดต่อทางโทรศัพท์มีค่าใช้จ่ายสูง	2	0.2
บุตรไม่มีโทรศัพท์	18	1.4
ไม่มีโทรศัพท์ในเรือนจำ	172	13.8
บุตรไม่ว่าง	121	9.7
บุตรไม่ทราบว่าท่านอยู่ในเรือนจำ	38	3.1
บุตรมีปัญหาสุขภาพ	14	1.1
บุตรมีปัญหาในด้านการอ่านและเขียน	9	0.7
บุตรไม่ต้องการติดต่อกับท่าน	3	0.3
ผู้ดูแลบุตรห้ามไม่ให้บุตรติดต่อกับท่าน	34	2.7
ท่านไม่ทราบว่าบุตรของท่านอยู่ที่ใด	16	1.3
อื่นๆ เช่น บุตรเข้าเรียน หรือเรียนที่ต่างจังหวัด, บุตรอายุยังน้อย จดหมายไม่ถึงบุตร, จดหมายล่าช้า	47	3.8
รวม	1,245	100.0
ความเพียงพอที่ทางเรือนจำกำหนดให้ติดต่อบุตร		
เพียงพอ	830	61.3
ไม่เพียงพอ	451	33.4
ไม่ทราบ	72	5.3
รวม	1,353	100.0

6.2 การใช้ชีวิตในเรือนจำ

การสำรวจการใช้ชีวิตในเรือนจำของผู้ต้องขังหญิง เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพของผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกับการปฏิบัติตามข้อกำหนดกรุงเทพ (Bangkok Rules) รวมทั้งการประสบกับปัญหาของผู้ต้องขังหญิง ผลการสำรวจดังต่อไปนี้

ระยะทางระหว่างบ้านกับเรือนจำ

ระยะทางระหว่างบ้านและเรือนจำ จากตารางที่ 6.4 พบว่า เกินครึ่งหนึ่งของผู้ต้องขังหญิงที่มีบ้านอยู่ไกลจากเรือนจำ (ร้อยละ 58.4) และประมาณครึ่งของผู้ต้องขังหญิงที่มีบ้านอยู่ไกลจากเรือนจำนั้น บ้านจะอยู่คนละจังหวัดแต่อยู่ในภาคเดียวกัน (ร้อยละ 52.4) รองลงมาคือ คนละจังหวัดและคนละภาค (ร้อยละ 45.2)

ตารางที่ 6.4 จำนวนและร้อยละของความห่างไกลระหว่างบ้านและเรือนจำ

ความห่างไกลระหว่างบ้านและเรือนจำ	จำนวน	ร้อยละ
ระยะทางระหว่างบ้านกับเรือนจำ		
ใกล้บ้าน	1,032	41.6
ไม่ใกล้บ้าน	1,451	58.4
รวม	2,483	100.0
กรณีระยะห่างจากบ้านและเรือนจำไม่ใกล้กัน		
คนละจังหวัด แต่อยู่ในภาคเดียวกัน	698	52.4
คนละจังหวัด และคนละภาค	602	45.2
ต่างประเทศ	32	2.4
รวม	1,332	100.0

การบริการด้านการแพทย์

การได้รับบริการด้านการแพทย์ในเรือนจำของผู้ต้องขังหญิง จากตารางที่ 6.5 พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ต้องขังหญิงเคยได้รับบริการทางการแพทย์ในเรือนจำ (ร้อยละ 71.6) อย่างไรก็ตาม มีผู้ต้องขังหญิงกลุ่มหนึ่งที่ไม่เคยได้รับบริการทางการแพทย์ในเรือนจำ (ร้อยละ 28.4) สำหรับผู้ต้องขังหญิงที่เคยได้รับบริการทางการแพทย์ ส่วนใหญ่จะได้รับบริการจากบุคลากรทางการแพทย์เพศหญิง (ร้อยละ 67.0) รองลงมาคือ บุคลากรทางการแพทย์เพศชายและเพศหญิง (ร้อยละ 24.9) มีเพียงร้อยละ 8.0 เท่านั้นที่เคยได้รับบริการจากบุคลากรทางการแพทย์เพศชาย ส่วนความมั่นใจในการเก็บความลับของข้อมูลทางการแพทย์ในเรือนจำ พบว่า ครึ่งหนึ่งของผู้ต้องขังหญิงไม่ทราบหรือไม่แน่ใจในประเด็นนี้ (ร้อยละ 50.8) รองลงมาคือ มั่นใจ (ร้อยละ 31.3) และไม่มั่นใจ (ร้อยละ 17.9) ตามลำดับ

ตารางที่ 6.5 จำนวนและร้อยละของการได้รับการบริการทางการแพทย์ในเรือนจำ

การบริการทางการแพทย์	จำนวน	ร้อยละ
การรับบริการทางการแพทย์ในเรือนจำ		
ไม่เคย	703	28.4
เคย	1,771	71.6
รวม	2,483	100.0
กรณีที่เคยได้รับบริการทางการแพทย์ - เพศของบุคลากร		
บุคลากรทางการแพทย์เพศชาย	136	8.0
บุคลากรทางการแพทย์เพศหญิง	1,134	67.0
บุคลากรทางการแพทย์เพศชายและเพศหญิง	422	24.9
รวม	2,475	100.0
ความมั่นใจในการเก็บความลับของข้อมูลทางการแพทย์ในเรือนจำ		
มั่นใจ	550	31.3
ไม่มั่นใจ	314	17.9
ไม่ทราบ/ไม่แน่ใจ	891	50.8
รวม	1,755	100.0

ปัญหาขณะอยู่ในเรือนจำ

ผลการสำรวจการประสบปัญหาในเรือนจำของผู้ต้องขังหญิง จากตารางที่ 6.6 ซึ่งแสดงปัญหาหลัก 6 ประเด็น ได้แก่

ประเด็นที่ 1 ความรู้สึกกลุ้มใจและ/หรือต้องการคนพูดคุย พบว่า ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเรื่องนี้ (ร้อยละ 63.3) รองลงมาคือ มีปัญหาและได้รับความช่วยเหลือจากเรือนจำในการแก้ปัญหา (ร้อยละ 21.8) อย่างไรก็ตาม มีผู้ต้องขังหญิงร้อยละ 14.9 ที่มีปัญหาแต่ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากเรือนจำในการแก้ปัญหา

ประเด็นที่ 2 ปัญหาการติดต่อกับครอบครัว/บุตร พบว่า ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในเรื่องนี้ (ร้อยละ 78.3) รองลงมาคือ มีปัญหาแต่ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากเรือนจำในการแก้ปัญหา (ร้อยละ 11.1) ซึ่งมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับกลุ่มที่มีปัญหาและได้รับความช่วยเหลือจากเรือนจำในการแก้ปัญหา (ร้อยละ 10.6)

ประเด็นที่ 3 ปัญหาความกังวลเกี่ยวกับบุตร พบว่า ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในเรื่องนี้ (ร้อยละ 80.2) รองลงมาคือ มีปัญหาแต่ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากเรือนจำในการแก้ปัญหา (ร้อยละ 12.6) และ ร้อยละ 7.2 ของผู้ต้องขังหญิงมีปัญหาและได้รับความช่วยเหลือจากเรือนจำในการแก้ปัญหา

ประเด็นที่ 4 ปัญหาความกังวลเกี่ยวกับครอบครัว พบว่า ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในเรื่องนี้ (ร้อยละ 78.1) รองลงมาคือ มีปัญหาแต่ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากเรือนจำในการแก้ปัญหา (ร้อยละ 13.4) และ ร้อยละ 8.4 ของผู้ต้องขังหญิงมีปัญหาและได้รับความช่วยเหลือจากเรือนจำในการแก้ปัญหา

ประเด็นที่ 5 ปัญหาในการสื่อสาร / การใช้ภาษา พบว่า ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในเรื่องนี้ (ร้อยละ 94.4) รองลงมาคือ มีปัญหาและได้รับความช่วยเหลือจากเรือนจำในการแก้ปัญหา (ร้อยละ 3.0) ซึ่งมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับกลุ่มที่มีปัญหาแต่ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากเรือนจำในการแก้ปัญหา (ร้อยละ 2.6)

ประเด็นที่ 6 ปัญหาสุขภาพ พบว่า ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในเรื่องนี้ (ร้อยละ 69.4) รองลงมาคือ มีปัญหาและได้รับความช่วยเหลือจากเรือนจำในการแก้ปัญหา (ร้อยละ 26.1) อย่างไรก็ตาม มีผู้ต้องขังหญิงกลุ่มหนึ่งที่มีปัญหาด้านสุขภาพแต่ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากเรือนจำในการแก้ปัญหา (ร้อยละ 4.5)

นอกจากนี้ ผู้ต้องขังหญิงร้อยละ 8.40 มีประเด็นปัญหาอื่นๆ นอกเหนือจากที่ได้กล่าวมาแล้ว เช่น ปัญหาไม่มีเงิน ถูกกลั่นแกล้ง ความเท่าเทียมในเรือนจำ ความล่าช้าในการติดต่อสื่อสารกับญาติ สุขภาพร่างกาย และปัญหาดังกล่าวที่ไม่มีความรู้ เป็นต้น

ตารางที่ 6.6 จำนวนและร้อยละของการประสบปัญหาในเรือนจำ

การประสบปัญหาในเรือนจำ	จำนวน	ร้อยละ
ประเด็นที่ 1 รู้สึกกลุ้มใจและ/ หรือต้องการคนพูดคุย		
ไม่มีปัญหา	1,547	63.3
มีปัญหา <u>และได้รับความช่วยเหลือ</u> จากเรือนจำในการแก้ปัญหา	534	21.8
มีปัญหา <u>แต่ไม่ได้รับความช่วยเหลือ</u> จากเรือนจำในการแก้ปัญหา	363	14.9
รวม	2,444	100.0
ประเด็นที่ 2 การติดต่อกับครอบครัว/ บุตร		
ไม่มีปัญหา	1,916	78.3
มีปัญหา <u>และได้รับความช่วยเหลือ</u> จากเรือนจำในการแก้ปัญหา	259	10.6
มีปัญหา <u>แต่ไม่ได้รับความช่วยเหลือ</u> จากเรือนจำในการแก้ปัญหา	271	11.1
รวม	2,446	100.0
ประเด็นที่ 3 กังวลเกี่ยวกับบุตร		
ไม่มีปัญหา	1,905	80.2
มีปัญหา <u>และได้รับความช่วยเหลือ</u> จากเรือนจำในการแก้ปัญหา	171	7.2
มีปัญหา <u>แต่ไม่ได้รับความช่วยเหลือ</u> จากเรือนจำในการแก้ปัญหา	299	12.6
รวม	2,375	100.0
ประเด็นที่ 4 กังวลเกี่ยวกับครอบครัว		
ไม่มีปัญหา	1,905	78.1
มีปัญหา <u>และได้รับความช่วยเหลือ</u> จากเรือนจำในการแก้ปัญหา	206	8.4
มีปัญหา <u>แต่ไม่ได้รับความช่วยเหลือ</u> จากเรือนจำในการแก้ปัญหา	327	13.4
รวม	2,438	100.0

ตารางที่ 6.6 จำนวนและร้อยละของการประสบปัญหาในเรือนจำ (ต่อ)

การประสบปัญหาในเรือนจำ	จำนวน	ร้อยละ
ประเด็นที่ 5 ปัญหาในการสื่อสาร/ การใช้ภาษาไทย		
ไม่มีปัญหา	2,295	94.4
มีปัญหา <u>และได้รับความช่วยเหลือ</u> จากเรือนจำในการแก้ปัญหา	74	3.0
มีปัญหา <u>แต่ไม่ได้รับความช่วยเหลือ</u> จากเรือนจำในการแก้ปัญหา	62	2.6
รวม	2,431	100.0
ประเด็นที่ 6 ปัญหาสุขภาพ		
ไม่มีปัญหา	1,697	69.4
มีปัญหา <u>และได้รับความช่วยเหลือ</u> จากเรือนจำในการแก้ปัญหา	637	26.1
มีปัญหา <u>แต่ไม่ได้รับความช่วยเหลือ</u> จากเรือนจำในการแก้ปัญหา	110	4.5
รวม	2,444	100.0
ประเด็นปัญหาอื่นๆ ได้แก่ ไม่มีเงิน ถูกกลั่นแกล้ง ความเท่าเทียมในเรือนจำ ความล่าช้าในการติดต่อสื่อสารกับญาติ สุขภาพร่างกาย และปัญหาทัศนคติที่ไม่มีความรู้		
ไม่มีปัญหา	1,621	91.60
มีปัญหา	148	8.40
รวม	1,769	100.0

การได้รับข้อมูลในการเข้ามาอยู่เรือนจำ

ผลการสำรวจในส่วนนี้เป็นการสำรวจการได้รับความรู้และการเข้าใจข้อมูลต่างๆ ในขณะที่ถูกจับตัวเข้ามาอยู่ในเรือนจำ ผลการสำรวจ จากตารางที่ 6.7 พบว่า ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งมีความเข้าใจในเรื่องกฎระเบียบของเรือนจำ (ร้อยละ 90.9) การใช้ชีวิตในเรือนจำ (ร้อยละ 91.6) การรับความช่วยเหลือทางกฎหมาย (ร้อยละ 63.6) และขั้นตอนการร้องเรียนในเรือนจำ (ร้อยละ 64.5) อย่างไรก็ตาม มีผู้ต้องขังหญิงบางกลุ่มที่ได้รับข้อมูลในประเด็นดังกล่าวแต่ยังไม่มีความเข้าใจ และผู้ต้องขังหญิงบางกลุ่ม (ส่วนน้อย) ที่ไม่ได้รับข้อมูลในประเด็นดังกล่าวเลย

ตารางที่ 6.7 จำนวนและร้อยละของการได้รับข้อมูลข่าวสารในเรือนจำ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
กฎระเบียบของเรือนจำ		
ไม่ได้รับข้อมูล	59	2.4
ได้รับ แต่ไม่เข้าใจ	165	6.7
ได้รับ และเข้าใจ	2,239	90.9
รวม	2,463	100.0
การใช้ชีวิตในเรือนจำ		
ไม่ได้รับข้อมูล	63	2.6
ได้รับ แต่ไม่เข้าใจ	144	5.9
ได้รับ และเข้าใจ	2,249	91.6
รวม	2,456	100.0
การรับความช่วยเหลือทางกฎหมาย		
ไม่ได้รับข้อมูล	505	20.7
ได้รับ แต่ไม่เข้าใจ	385	15.8
ได้รับ และเข้าใจ	1,553	63.6
รวม	2,443	100.0
ขั้นตอนการร้องเรียนในเรือนจำ		
ไม่ได้รับข้อมูล	532	22.0
ได้รับ แต่ไม่เข้าใจ	329	13.6
ได้รับ และเข้าใจ	1,562	64.5
รวม	2,423	100.0

สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

ผลการสำรวจในส่วนนี้เป็นการสำรวจระดับความพึงพอใจต่อสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานในเรือนจำ ผลการสำรวจจากตารางที่ 6.8 พบว่า ผู้ต้องขังหญิงมีความพึงพอใจต่อสาธารณูปโภคพื้นฐานในเรือนจำ ในระดับปานกลางเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านสถานที่ส่วนกลาง (เช่น ที่พักผ่อนหรือจัดกิจกรรม) ซึ่งผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ต้องขังมีความพึงพอใจในห้องสมุดมากที่สุด รองลงมาคือ สถานที่เยี่ยมญาติและน้ำดื่ม

ตารางที่ 6.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจต่อสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานในเรือนจำ

สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน	ระดับความพึงพอใจ		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความพึงพอใจ
1) น้ำดื่ม	3.04	1.00	ปานกลาง
2) อาหาร	3.03	1.04	ปานกลาง
3) เสื้อผ้า	2.93	0.94	ปานกลาง
4) ยารักษาโรค	2.78	1.08	ปานกลาง
5) เครื่องใช้ส่วนตัว (เช่น สบู่ ยาสระผม ผ้าอนามัย เป็นต้น)	2.81	1.05	ปานกลาง
6) ที่อาบน้ำ	2.57	1.07	ปานกลาง
7) ห้องสุขา	2.64	1.04	ปานกลาง
8) เรือนนอน	2.87	1.05	ปานกลาง
9) ร้านค้า	2.89	1.00	ปานกลาง
10) ห้องสมุด	3.11	1.06	ปานกลาง
11) สถานที่เยี่ยมญาติ	3.05	1.01	ปานกลาง
12) สถานที่ส่วนกลาง (เช่น ที่พักผ่อน/ จัดกิจกรรม เป็นต้น)	2.47	1.14	น้อย

การเตรียมความพร้อมกลับคืนสู่สังคม

การสำรวจในส่วนนี้เป็นประเด็นเกี่ยวข้องกับการต้องการความช่วยเหลือต่างๆ สำหรับเตรียมความพร้อมในการกลับไปใช้ชีวิตในสังคมภายหลังจากการพ้นโทษของผู้ต้องขังหญิง ผลการสำรวจจากตารางที่ 6.9 พบว่า ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่มีความพร้อมมากในการกลับไปใช้ชีวิตในสังคม (ร้อยละ 68.8) รองลงมาคือ พร้อม (ร้อยละ 25.7) อย่างไรก็ตาม มีผู้ต้องขังหญิงส่วนน้อยที่ไม่มีความพร้อมในการกลับไปใช้ชีวิตในสังคม (ร้อยละ 0.5) สำหรับประเด็นความช่วยเหลือระหว่างอยู่ในเรือนจำที่เป็นประโยชน์ต่อการใช้ชีวิตหลังพ้นโทษ 5 อันดับแรกได้แก่ การอบรมทางด้านวิชาชีพ (ร้อยละ 27.3) การศึกษา (ร้อยละ 16.8) โปรแกรมเสริมสร้างความมั่นใจในตนเองและทักษะในการดำรงชีวิต (ร้อยละ 11.9) โปรแกรมด้านศาสนา (ร้อยละ 7.5) และ การโอนตัวไปเรือนจำใกล้บ้าน (ร้อยละ 7.1) ส่วนความช่วยเหลือภายหลังพ้นโทษที่สำคัญต่อการกลับไปใช้ชีวิตปกติในสังคม 5 อันดับแรกได้แก่ การจัดหางาน (ร้อยละ 21.2) การให้ความช่วยเหลือทางการเงินสำหรับการศึกษาและการอบรมวิชาชีพ (ร้อยละ 15.1) การกลับมาอยู่ร่วมกันกับครอบครัวหรือคู่ครอง (ร้อยละ 12.8) การกลับมาอยู่ร่วมกันกับบุตร (ร้อยละ 11.5) และ การเลี้ยงดูบุตร (ร้อยละ 8.0)

ตารางที่ 6.9 จำนวนและร้อยละของการเตรียมความพร้อมในการกลับคืนสู่สังคม

การเตรียมความพร้อมในการกลับคืนสู่สังคม	จำนวน	ร้อยละ
ความพร้อมในการกลับไปใช้ชีวิตในสังคม		
พร้อมมาก	1,691	68.8
พร้อม	632	25.7
ไม่พร้อม	13	0.5
ไม่แน่ใจ	122	5.0
รวม	2,458	100.0
ความช่วยเหลือระหว่างอยู่ในเรือนจำที่เป็นประโยชน์ต่อการใช้ชีวิตหลังพ้นโทษ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
การศึกษา	1,250	16.8
การอบรมทางด้านวิชาชีพ	2,031	27.3
การเข้าถึงความช่วยเหลือทางกฎหมาย	516	6.9
การรักษาทางการแพทย์	436	5.9
โปรแกรมด้านศาสนา	559	7.5
โปรแกรมเสริมสร้างความมั่นใจในตนเองและทักษะในการดำรงชีวิต	884	11.9
การโอนตัวไปเรือนจำใกล้บ้าน	529	7.1
การโอนตัวไปเรือนจำประเทศบ้านเกิด	124	1.7
การได้รับคำปรึกษาและบำบัดรักษาปัญหาการติดสารเสพติด	452	6.1

การเตรียมความพร้อมในการกลับคืนสู่สังคม	จำนวน	ร้อยละ
การได้รับคำปรึกษาและบำบัดรักษาปัญหาความรุนแรงในครอบครัวหรือการได้รับความกระทบกระเทือนทางจิตใจอย่างรุนแรง	280	3.8
การได้รับคำปรึกษาและบำบัดรักษาปัญหาสุขภาพจิต	323	4.3
ด้านอื่นๆ เช่น เงินทุน มีการประกาศเรื่องการหางาน การบรรยายของศาสนาคริสต์ การหยุดปัญหาเสพติดและการคอร์รัปชัน ในเรือนจำ การปรับตัวและการใช้ชีวิต การเรียนกีฬาต่างๆ เช่น โยคะ การเล่นดนตรี และ การอบรมมารยาทในการอยู่ร่วมกัน	65	0.7
รวม	7,449	100.0
ความช่วยเหลือภายหลังพ้นโทษที่สำคัญต่อการกลับไปใช้ชีวิตปกติในสังคม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
การจัดหาที่อยู่อาศัย	424	5.5
การจัดหางาน	1,633	21.2
การให้ความช่วยเหลือทางการเงินสำหรับการศึกษาและการอบรมวิชาชีพ	1,165	15.1
การกลับมาอยู่ร่วมกันกับครอบครัวหรือคู่ครอง	985	12.8
การกลับมาอยู่ร่วมกันกับบุตร	886	11.5
การเข้าถึงความช่วยเหลือทางกฎหมาย	370	4.8
การรักษาทางการแพทย์	285	3.7
การเลี้ยงดูบุตร	619	8.0
การเดินทาง/ การคมนาคม	416	5.4
ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตร	169	2.2
การส่งตัวกลับไปประเทศบ้านเกิด	95	1.2
การได้รับคำปรึกษาและบำบัดรักษาปัญหาการติดสารเสพติด	243	3.1
การได้รับคำปรึกษาและบำบัดรักษาปัญหาความรุนแรงในครอบครัวหรือการได้รับความกระทบกระเทือนทางจิตใจอย่างรุนแรง	185	2.4
การได้รับคำปรึกษาและบำบัดรักษาปัญหาสุขภาพจิต	180	2.3
ความช่วยเหลือด้านอื่นๆ เช่น ทุนในการประกอบอาชีพ การเดินทางกลับภูมิลำเนา การให้คำปรึกษาหลังจากพ้นโทษ การเยียวยาสำหรับผู้ไม่กระทำผิด การลบบประวัติ และ การติดตามผล	63	0.8
รวม	7,718	100.0

6.3 ความปลอดภัยในเรือนจำ

ความปลอดภัยในเรือนจำเป็นการสำรวจในประเด็นความปลอดภัยในเรือนจำ การตรวจค้น รวมทั้งการถูกระงับทางร่างกาย ความรุนแรงทางจิตใจและความรุนแรงทางเพศ ผลการสำรวจดังต่อไปนี้

ผลการสำรวจประเด็นความปลอดภัยในเรือนจำ จากตารางที่ 6.10 พบว่า ผู้ต้องขังหญิง ส่วนใหญ่มีความรู้สึกปลอดภัยขณะอยู่ในเรือนจำ (ร้อยละ 86.0) อย่างไรก็ตาม มีผู้ต้องขังหญิงบางกลุ่ม (ส่วนน้อย) ที่มีความรู้สึกไม่ปลอดภัยขณะอยู่ในเรือนจำ (ร้อยละ 14.0) และเมื่อมีปัญหาขัดแย้ง ทะเลาะวิวาทในเรือนจำ ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ในเรือนจำช่วยแก้ไข้ปัญหาทุกครั้ง (ร้อยละ 69.0) รองลงมาคือ ช่วยบางครั้ง (ร้อยละ 24.7) อย่างไรก็ตาม ผู้ต้องขังหญิงร้อยละ 5.7 ให้ความคิดเห็นว่า เจ้าหน้าที่เรือนจำไม่ช่วยเลย เมื่อเกิดปัญหาความขัดแย้งขึ้น

ประเด็นการถูกตรวจค้นในร่างกาย พบว่า ระหว่างที่อยู่ในเรือนจำส่วนใหญ่ผู้ต้องขังหญิงเคยถูกตรวจค้นร่างกาย (ร้อยละ 77.9) และมีผู้ต้องขังหญิงบางกลุ่มที่ไม่เคยถูกตรวจค้นร่างกายเลย (ร้อยละ 19.9) โดยผู้ที่ตรวจค้นส่วนใหญ่เป็นเจ้าหน้าที่เรือนจำ (ร้อยละ 76.7) รองลงมาคือ ผู้ต้องขังหญิงเป็นผู้ตรวจค้น (ร้อยละ 16.1)

ตารางที่ 6.10 จำนวนและร้อยละของความปลอดภัยในเรือนจำ

ความปลอดภัยในเรือนจำ	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้สึกปลอดภัยในเรือนจำ		
รู้สึกไม่ปลอดภัย	336	14.0
รู้สึกปลอดภัย	2,064	86.0
รวม	2,400	100.0
การช่วยแก้ปัญหาความขัดแย้ง การทะเลาะวิวาทของเจ้าหน้าที่เรือนจำ		
ไม่ช่วย	129	5.7
ช่วยบางครั้ง	557	24.7
ช่วยทุกครั้ง	1,558	69.0
ไม่เคย/ไม่มี	13	0.6
รวม	2,257	100.0

ตารางที่ 6.10 จำนวนและร้อยละของความปลอดภัยในเรือนจำ (ต่อ)

ความปลอดภัยในเรือนจำ	จำนวน	ร้อยละ
การถูกตรวจค้นร่างกายในเรือนจำ		
ไม่เคย	477	19.8
เคย	1,874	77.9
จำไม่ได้	54	2.2
รวม	2,405	100.0
ผู้ที่ตรวจค้นร่างกาย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
เจ้าหน้าที่เรือนจำ	1,423	76.7
แพทย์/พยาบาล	14	0.8
ผู้ต้องขัง	300	16.1
เจ้าหน้าที่เรือนจำ และผู้ต้องขัง	81	4.4
อื่นๆ เช่น ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ แพทย์ พยาบาล	38	2.0
รวม	1,856	100.0

สำหรับกลุ่มผู้ต้องขังหญิงที่เคยถูกตรวจค้นร่างกาย ผลการสำรวจจากตารางที่ 6.11 พบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นการดำเนินการตรวจค้นในพื้นที่มิดชิด (ร้อยละ 55.5) เจ้าหน้าที่ใช้วิธีการที่เหมาะสม (ร้อยละ 87.8) เจ้าหน้าที่ตรวจค้นด้วยความสุภาพ (ร้อยละ 81.6) เจ้าหน้าที่แจ้งให้ทราบถึงวัตถุประสงค์การตรวจค้น (ร้อยละ 85.3) และ เจ้าหน้าที่ไม่รื้อเสื้อผ้าไปในร่างกาย (ร้อยละ 81.6)

ตารางที่ 6.11 จำนวนและร้อยละของการดำเนินการตรวจค้นร่างกาย

การดำเนินการในการตรวจค้นร่างกาย	ไม่ใช่	ใช่	บางครั้ง
1) มีสถานที่มิดชิด	531 (29.6)	996 (55.5)	268 (14.9)
2) เจ้าหน้าที่ใช้วิธีการที่เหมาะสม	53 (2.9)	1,606 (87.8)	170 (9.3)
3) เจ้าหน้าที่ตรวจค้นด้วยความสุภาพ	75 (4.1)	1,494 (81.6)	263 (14.4)
4) เจ้าหน้าที่แจ้งให้ทราบถึงวัตถุประสงค์การตรวจค้น	88 (4.8)	1,558 (85.3)	181 (9.9)
5) เจ้าหน้าที่ไม่รื้อเสื้อผ้าไปในร่างกาย	188 (10.4)	1,476 (81.6)	144 (8.0)

ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการร้องเรียนขณะอยู่ในเรือนจำเมื่อผู้ต้องขังหญิงพบเห็นสิ่งไม่ถูกต้องหรือมีการกระทำที่ส่งผลต่อความปลอดภัยในเรือนจำ ผลการสำรวจจากตารางที่ 6.12 พบว่า ประมาณครึ่งหนึ่งของผู้ต้องขังหญิงไม่กลัวและกล้าที่จะร้องเรียน (ร้อยละ 49.8) รองลงมาคือ รู้สึกกลัวและไม่กล้าร้องเรียน (ร้อยละ 21.1) ซึ่งมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับ รู้สึกไม่กลัวแต่ไม่กล้าที่จะร้องเรียน (ร้อยละ 20.8) ส่วนวิธีการที่ใช้ร้องเรียนที่มากที่สุด คือ การแจ้งเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ 40.7) รองลงมาคือ การร้องเรียนผ่านผู้ร้องเรียน (ร้อยละ 39.2)

ตารางที่ 6.12 จำนวนและร้อยละของการร้องเรียนในเรือนจำ

การร้องเรียนในเรือนจำ	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้สึกเกรงกลัวในกรณีมีพบเห็นสิ่งไม่ถูกต้อง / หรือมีการกระทำที่ส่งผลต่อความปลอดภัยในเรือนจำ		
ไม่กลัว และกล้าที่จะร้องเรียน	1,194	49.8
ไม่กลัว แต่ไม่กล้าร้องเรียน	501	20.8
กลัว และไม่กล้าที่จะร้องเรียน	505	21.1
กลัว แต่กล้าที่จะร้องเรียน	199	8.3
รวม	2,399	100.0
วิธีการในการร้องเรียน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
แจ้งเจ้าหน้าที่	1,232	40.7
ร้องเรียนผ่านผู้ร้องเรียน	1,187	39.2
บอกหัวหน้าเรือนนอน	507	16.7
อื่นๆ เช่น เล่าให้เพื่อนฟัง แจ้งทนายความ บอกผู้ที่เข้ามาทำวิจัยในเรือนจำ แจ้งญาติ เขียนใส่ตู้แดง	104	3.4
รวม	3,030	100.0

ความรุนแรงในเรือนจำ

ผลการสำรวจประสบการณ์การถูกระทำรุนแรงทางร่างกาย จิตใจ และทางเพศในเรือนจำ จากตารางที่ 6.13 พบว่า ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่ ไม่เคยถูกระทำความรุนแรงในเรือนจำทั้งสามด้าน อย่างไรก็ตาม มีผู้ต้องขังหญิงบางกลุ่มเคยมีประสบการณ์การถูกระทำความรุนแรง ด้านร่างกาย (ร้อยละ 6.1) ความรุนแรงด้านจิตใจ (ร้อยละ 36.8) และความรุนแรงทางเพศ (ร้อยละ 1.2)

สำหรับผู้ต้องขังหญิงที่เคยถูกระทำรุนแรงทางร่างกาย ส่วนใหญ่เกิดขึ้น 1 – 2 ครั้ง (ร้อยละ 79.0) รองลงมาคือ 3 – 4 ครั้ง (ร้อยละ 11.3) และบุคคลที่เป็นผู้กระทำส่วนใหญ่จะเป็นนักโทษในเรือนจำ (ร้อยละ 71.0) รองลงมาคือ ผู้คุม/เจ้าหน้าที่เรือนจำ (ร้อยละ 21.0)

ผู้ต้องขังหญิงที่ถูกกระทำรุนแรงทางจิตใจ พบว่า ผู้ต้องขังหญิงกลุ่มดังกล่าวถูกระทำรุนแรงทางจิตใจมากกว่า 5 ครั้ง มากที่สุด (ร้อยละ 39.9) ซึ่งเป็นสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับ 1 – 2 ครั้ง (ร้อยละ 39.7) และประมาณครึ่งหนึ่งของผู้กระทำคือนักโทษในเรือนจำ (ร้อยละ 54.7) รองลงมาคือ ทั้งผู้คุมหรือเจ้าหน้าที่ (ร้อยละ 22.2)

ส่วนผู้ต้องขังหญิงที่ถูกกระทำรุนแรงทางเพศ พบว่า ประมาณครึ่งหนึ่งจะเคยถูกระทำรุนแรงทางเพศจำนวน 1 – 2 ครั้ง (ร้อยละ 58.3) รองลงมาคือ มากกว่า 5 ครั้ง (ร้อยละ 25.0) และผู้กระทำรุนแรงทางเพศทั้งหมดจะเป็นนักโทษในเรือนจำ (ร้อยละ 100)

ตารางที่ 6.13 จำนวนและร้อยละของประสบการณ์ความรุนแรงในเรือนจำ

ประสบการณ์ความรุนแรง	จำนวน	ร้อยละ
ความรุนแรงทางร่างกาย (เช่น ตี ตบ ตะ ค่อย ใช้ไฟจี้ น้ำร้อนลวก จับกดน้ำ)		
ไม่เคย	2,296	93.9
เคย	149	6.1
รวม	2,445	100.0
กรณีเคยถูกระทำรุนแรงทางร่างกาย		
จำนวนครั้งที่เคยถูกระทำรุนแรงทางร่างกาย		
1 - 2 ครั้ง	98	79.0
3 - 4 ครั้ง	14	11.3
มากกว่า 5 ครั้ง	12	9.7
รวม	124	100.0
ผู้กระทำรุนแรงทางร่างกาย		
นักโทษในเรือนจำ	88	71.0
ผู้คุม/เจ้าหน้าที่	26	21.0
ทั้งนักโทษและเจ้าหน้าที่	5	4.0
ตัวเอง	3	2.4
แฟน (ในเรือนจำ)	2	1.6
รวม	124	100.0

ตารางที่ 6.13 จำนวนและร้อยละของประสบการณ์ความรุนแรงในเรือนจำ (ต่อ)

ประสบการณ์ความรุนแรง	จำนวน	ร้อยละ
ความรุนแรงทางจิตใจ (เช่น ดุด่า พุดจาตูกถูก เยาะเย้ย ทำให้รู้สึกไร้ค่า หรือตกใจกลัว)		
ไม่เคย	1,548	63.2
เคย	900	36.8
รวม	2,448	100.0
กรณีเคยถูกกระทำรุนแรงทางจิตใจ		
จำนวนครั้งที่เคยถูกกระทำรุนแรงทางจิตใจ		
1-2 ครั้ง	304	39.7
3 – 4 ครั้ง	156	20.4
มากกว่า 5 ครั้ง	305	39.9
รวม	765	100.0
ผู้กระทำรุนแรงทางจิตใจ		
นักโทษในเรือนจำ	427	54.7
ผู้คุม/เจ้าหน้าที่	172	22.1
ทั้งนักโทษและเจ้าหน้าที่	173	22.2
อื่นๆ	8	1.0
รวม	780	100.0
ความรุนแรงทางเพศ (เช่น ลวนลาม ลูบไล้ จับต้องร่างกายในทางที่ไม่เหมาะสม ช่มชู้ ซึ่งรวมถึงการล่วงล้ำทางอวัยวะเพศหรือทวารหนัก หรือการร่วมเพศโดยทางปาก)		
ไม่เคย	2,409	98.8
เคย	29	1.2
รวม	2,438	100.0
กรณีเคยถูกกระทำรุนแรงทางเพศ		
จำนวนครั้งที่เคยถูกกระทำรุนแรงทางเพศ		
1 - 2 ครั้ง	7	58.3
3 – 4 ครั้ง	2	16.7
มากกว่า 5 ครั้ง	3	25.0
รวม	12	100.0
ผู้กระทำรุนแรงทางเพศ		
นักโทษในเรือนจำ	12	100.0
รวม	12	100.0

6.4 ผู้ต้องขังหญิงต่างชาติ

ผลการสำรวจข้อมูลเฉพาะผู้ต้องขังหญิงต่างชาติ ได้แก่ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาระหว่างถูกจับกุม การอยู่ในประเทศไทยก่อนถูกจับกุม และ ข้อมูลการกลับภูมิลำเนา ผลการสำรวจดังต่อไปนี้

การประสบปัญหาในเรือนจำ จากตารางที่ 6.14 พบว่า ขณะที่ผู้ต้องขังหญิงต่างชาติอยู่ในเรือนจำส่วนใหญ่ไม่ประสบปัญหาใดๆ เนื่องจากถือสัญชาติอื่น (ร้อยละ 68.4) สำหรับกรณีที่มีปัญหา พบว่าส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาความแตกต่างด้านภาษา (ร้อยละ 40.0) รองลงมาคือ ปัญหาการแบ่งแยกชนชาติ/ การเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ (ร้อยละ 26.6) และปัญหาในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ (ร้อยละ 13.3) นอกจากนี้ ผู้ต้องขังหญิงต่างชาติส่วนใหญ่ ไม่มีปัญหาด้านการติดต่อสื่อสาร (ร้อยละ 60.0) ส่วนกลุ่มที่มีปัญหาด้านการติดต่อสื่อสาร (ร้อยละ 40.0) พบว่า กลุ่มที่มีปัญหา และได้รับการช่วยเหลือในการสื่อสารจากเจ้าหน้าที่สถานทูตในประเทศของตนและกลุ่มที่มีปัญหา แต่ไม่ได้รับการช่วยเหลือในการสื่อสารใดๆ มีสัดส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 37.5

ตารางที่ 6.14 จำนวนและร้อยละของการประสบปัญหาของผู้ต้องขังหญิงต่างชาติ

การประสบปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
ปัญหาระหว่างอยู่ในเรือนจำแห่งนี้ เนื่องจากถือสัญชาติอื่น		
ไม่ประสบปัญหาใดๆ	13	68.4
ประสบปัญหา	6	31.6
รวม	18	100.0
กรณีประสบปัญหา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ปัญหาการแบ่งแยกชนชาติ/ การเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ	4	26.6
ปัญหาความแตกต่างด้านภาษา	6	40.0
ปัญหาในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ	2	13.3
ปัญหาในการเข้าถึงกระบวนการกฎหมาย	1	6.7
ได้รับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมจากเจ้าหน้าที่เรือนจำ	1	6.7
ได้รับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมจากนักโทษในเรือนจำ	1	6.7
รวม	15	100.0

ตารางที่ 6.14 จำนวนและร้อยละของการประสบปัญหาของผู้ต้องขังหญิงต่างชาติ (ต่อ)

การประสบปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
การมีปัญหาในการสื่อสาร ขณะที่ท่านถูกจับที่ประเทศไทย		
ไม่มีปัญหา	12	60.0
มีปัญหา	8	40.0
รวม	20	100.0
ปัญหาที่พบระหว่างอยู่ในเรือนจำ		
มีปัญหา และได้รับการช่วยเหลือในการสื่อสารจากเจ้าหน้าที่คนไทย	2	25.0
มีปัญหา และได้รับการช่วยเหลือในการสื่อสารจากเจ้าหน้าที่สถานทูต ประเทศของท่าน	3	37.5
มีปัญหา แต่ไม่ได้รับการช่วยเหลือในการสื่อสารใดๆ	3	37.5
รวม	8	100.0

สำหรับประเด็นความเป็นอยู่ในประเทศไทยก่อนถูกจับกุม ผลการสำรวจจากตารางที่ 6.15 พบว่า เหตุผลในการเข้ามาในประเทศไทยส่วนใหญ่จะเป็นการอยู่อย่างถาวร (ร้อยละ 63.2) เพื่อทำงาน (ร้อยละ 69.2) และประมาณครึ่งหนึ่งของผู้ต้องขังหญิงต่างชาติไม่มีบุตรในประเทศไทย (ร้อยละ 57.9) สำหรับกลุ่มที่มีบุตร (ร้อยละ 42.1) ส่วนใหญ่บุตรไม่อยู่ในประเทศไทย (ร้อยละ 75) นอกจากนี้ ครึ่งหนึ่งของผู้ต้องขังหญิงต่างชาติมีคนในครอบครัว (พ่อ-แม่ สามิ/ภรรยา พี่-น้อง และ/หรือ ญาติสนิท) อาศัยอยู่ในประเทศไทย (ร้อยละ 50)

ผลการสำรวจกรณีการขอข้อมูลการย้ายกลับภูมิลำเนา จากตารางที่ 6.16 พบว่า ผู้ต้องขังหญิงต่างชาติที่ไม่เคยได้รับข้อมูล และได้รับข้อมูลแต่ไม่เข้าใจเนื่องจากไม่ใช่ภาษาของตนมีสัดส่วนที่เท่ากัน (ร้อยละ 30) ส่วนการยื่นเรื่องขอย้ายกลับไปปรับโทษที่ภูมิลำเนา พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ต้องขังหญิงต่างชาติไม่เคยยื่นเรื่อง (ร้อยละ 70) เนื่องจากไม่รู้ขั้นตอนในการขอย้ายกลับมากที่สุด (ร้อยละ 58.3) ส่วนกรณีผู้ต้องขังหญิงต่างชาติที่เคยยื่นเรื่องขอย้ายกลับไปปรับโทษที่ภูมิลำเนา (ร้อยละ 30) ผลของการยื่นคือ คำขอถูกปฏิเสธ (ร้อยละ 28.6) ซึ่งมีสัดส่วนที่เท่ากันกับ ไม่ได้รับการตอบรับจากสถานทูต/ สถานกงสุล/ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากประเทศภูมิลำเนา รวมทั้งไม่ระบุเหตุผล

ตารางที่ 6.15 จำนวนและร้อยละของการอยู่ในประเทศไทยก่อนถูกจับกุม

การอยู่ในประเทศไทยก่อนถูกจับกุม	จำนวน	ร้อยละ
เหตุผลของการเข้ามาอยู่ในเมืองไทย (ขณะถูกจับ)		
ท่องเที่ยว/ พักอาศัยชั่วคราวเพื่อธุรกิจ/ พักอาศัยชั่วคราวเพื่อเรียน	7	36.8
พักอาศัยถาวร	12	63.2
รวม	19	100.0
กรณีที่พักถาวรในประเทศไทย		
ทำงาน	9	69.2
เรียน	1	7.7
แต่งงาน/ อยู่กินกับคนไทย	1	7.7
เป็นผู้ลี้ภัย	1	7.7
อื่นๆ	1	7.7
รวม	13	100.0
การมีบุตรที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย		
ไม่มีบุตร	11	57.9
มีบุตร	8	42.1
รวม	19	100.0
กรณีมีบุตร -การพักอาศัยของบุตร		
อยู่ในประเทศไทย	2	25.0
ไม่อยู่ในประเทศไทย	6	75.0
รวม	8	100.0
การมีคนในครอบครัว (พ่อ-แม่ สามเณร/ภรรยา พี่-น้อง และ/หรือ ญาติสนิท) อาศัยอยู่ในประเทศไทย		
ไม่มี	9	45.0
มี	10	50.0
ฉันไม่มีครอบครัวและญาติ	1	5.0
รวม	20	100.0

ตารางที่ 6.16 จำนวนและร้อยละของข้อมูลการกลับภูมิลำเนาของผู้ต้องขังหญิงต่างชาติ

การกลับภูมิลำเนา	จำนวน	ร้อยละ
การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการย้ายกลับไปรับโทษในภูมิลำเนา		
ไม่เคยได้รับข้อมูล	6	30.0
ได้รับ และเข้าใจข้อมูลต่างๆ	3	15.0
ได้รับ แต่ไม่เข้าใจเนื่องจากไม่ใช่ภาษาของท่าน	6	30.0
ไม่รู้	5	25.0
รวม	20	100.0
การเคยยื่นขอย้ายกลับไปรับโทษที่ภูมิลำเนา		
ไม่เคย	14	70.0
เคย	6	30.0
รวม	20	100.0
เหตุผล - กรณีไม่เคยยื่นขอย้ายกลับไปรับโทษที่ภูมิลำเนา		
มีความกังวลที่จะกลับภูมิลำเนา	2	16.7
ไม่รู้ขั้นตอนในการขอย้ายกลับภูมิลำเนา	7	58.3
มีความคิดที่จะยื่นขอในอนาคตอันใกล้	3	25.0
รวม	12	100.0
ผลของการเคยยื่นขอย้ายกลับไปรับโทษที่ภูมิลำเนา		
คำขอถูกปฏิเสธ	2	28.6
กำลังรอการพิจารณา	1	14.3
ไม่ได้รับการตอบรับจากสถานทูต/ สถานกงสุล/ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากประเทศภูมิลำเนา	2	28.6
ไม่ระบุ	2	28.6
รวม	7	100.0

6.5 เสี่ยงสะท้อนจากผู้ต้องขังหญิงในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในเรือนจำ

ผู้ต้องขังหญิงมีความคิดเห็นว่า ระบบการจัดการในเรือนจำเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังหญิง ควรมีการพัฒนาในประเด็นดังต่อไปนี้

อาหารและน้ำดื่ม

- 1) ควรมีการปรับปรุงในด้านความสะอาดของอาหาร อุปกรณ์ทำอาหาร และน้ำดื่ม
- 2) เนื่องจากสถานที่ในการรับประทานอาหาร บางครั้งสกปรก เลอะเทอะ ดังนั้นควรมีมาตรการในการรักษาความสะอาดให้มากกว่านี้
- 3) ควรคำนึงถึงหลักโภชนาการ และคุณภาพของอาหาร และอาหารควรเป็นอาหารที่มีประโยชน์ เช่น อาหารไม่ควรมันมากเกินไป หรือเค็มมากเกินไป ควรมีเนื้อสัตว์บ้าง
- 4) ควรให้ผู้ต้องขังหญิงดื่มน้ำก่อนเข้านอน เพื่อสุขภาพที่ดี
- 5) ควรพัฒนาในด้านความตรงต่อเวลาในการรับประทานอาหาร
- 6) ควรมีการจัดทำอาหารที่เพียงพอต่อจำนวนผู้ต้องขังหญิง
- 7) อาหารควรมีความหลากหลาย ไม่จำเจ เช่น ไม่ควรทานข้าวต้มตลอดทั้งสัปดาห์
- 8) ควรมีการติดตั้งจุดน้ำดื่มในเรือนจำให้มากกว่านี้
- 9) ควรมีน้ำร้อนหรือน้ำแข็งให้ผู้ต้องขังหญิงมากขึ้น

การรักษาพยาบาลและยารักษาโรค

- 1) เนื่องจากยารักษาโรคมียังไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้ต้องขังหญิง ดังนั้น ควรมียารักษาโรคมากขึ้น
- 2) ควรมีการขยายช่วงเวลาการขอยารักษาโรคในแต่ละวัน และควรจ่ายยาให้เพียงพอ
- 3) เจ้าหน้าที่เรือนจำควรมีความรู้เบื้องต้นในการดูแลผู้ป่วย และการจ่ายยารักษาโรค
- 4) เมื่อผู้ต้องขังไม่สบาย เจ็บป่วย ควรมีการจ่ายยาให้ทันเวลาที่ ไม่ควรต้องรอนาน
- 5) ควรปรับปรุงสถานพยาบาลในเรือนจำให้สะอาด และมีอุปกรณ์ที่พร้อมและเพียงพอกับจำนวนผู้ต้องขัง
- 6) ควรมีการตรวจสอบสุขภาพของผู้ต้องขังหญิง รวมทั้งการตรวจทันตกรรมให้มากกว่านี้
- 7) ควรให้ผู้ต้องขังที่มีโรคประจำตัว นำยาเข้ามาในเรือนจำได้
- 8) ควรมีการแยกเรือนนอนสำหรับผู้ต้องขังที่ป่วยและมีความเสี่ยงในการเจ็บป่วย

สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก

- 1) ควรพัฒนาระบบน้ำประปา เพื่อให้มีน้ำใช้ที่สะอาดและเพียงพอต่อความต้องการ เนื่องจากบางช่วงเวลาก่อเกิดปัญหาน้ำไม่ไหล และบางช่วงเวลาน้ำใช้ไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ต้องขังหญิง
- 2) ควรเพิ่มห้องน้ำและห้องอาบน้ำในเรือนจำ เนื่องจากมีปริมาณไม่เพียงพอ รวมทั้งห้องน้ำควรมิตชิดมากกว่านี้ นอกจากนี้ ควรเพิ่มระยะเวลาในการอาบน้ำ
- 3) สถานที่ในเรือนจำคับแคบ แออัด ควรมีการจัดสถานที่ให้ผู้ต้องขังอยู่ให้โปร่งกว่านี้
- 4) ควรมีการเพิ่ม/ขยายเรือนนอนให้มากกว่านี้ เนื่องจากมีผู้ต้องขังจำนวนมาก แต่เรือนนอนไม่เพียงพอ คับแคบ
- 5) ควรปรับปรุง ซ่อมแซม เครื่องใช้ สาธารณูปโภคในเรือนจำให้รวดเร็วกว่านี้
- 6) ควรเพิ่มสถานที่พักผ่อน นั่งเล่น ในช่วงเวลากลางวันและในวันหยุด
- 7) ควรเพิ่มสถานที่ซักและตากผ้าให้มากกว่านี้
- 8) ควรรักษาความสะอาดภายในเรือนจำให้มากกว่านี้ ทั้งห้องน้ำ เรือนนอน หรือสถานที่ในการจัดกิจกรรมต่างๆ
- 9) ควรติดพัดลมให้มากขึ้น เนื่องจากอากาศร้อนมาก
- 10) ควรปรับปรุงทัศนียภาพในเรือนจำ เช่น ปลูกต้นไม้ ดอกไม้ เป็นต้น เพื่อให้เรือนจำมีความร่มรื่นและน่าอยู่มากขึ้น
- 11) ควรจัดสรร ใช้พื้นที่ในเรือนจำให้คุ้มค่า ไม่ควรปล่อยไว้ให้รกร้าง หรือไม่ดำเนินกิจกรรมใดๆ เลย

เครื่องนุ่งห่ม / เครื่องใช้ส่วนตัว

- 1) เนื่องจากปัญหาความไม่เพียงพอของเครื่องใช้ เครื่องนุ่งห่ม เช่น ผ้าอนามัย ชุดชั้นใน สบู่ ยาสระผม เป็นต้น ดังนั้นควรจะมีการจัดสิ่งของจำเป็นเหล่านี้ให้เพียงพอหรือร้านค้าในเรือนจำควรมีสิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็นจำหน่ายให้เพียงพอ
- 2) ควรแจกเครื่องใช้ส่วนตัวให้กับผู้ต้องขังที่ไม่มีญาติด้วย
- 3) ควรเพิ่มจำนวนเสื้อผ้าให้มากกว่านี้ เนื่องจากหน้าฝน ชุดไม่แห้ง ทำให้ต้องใส่ชุดที่อับชื้น
- 4) ควรมีขนาดของเสื้อผ้าที่หลากหลาย ให้เหมาะสมกับขนาดตัวของผู้ต้องขัง เช่น ควรมีเสื้อผ้าขนาดใหญ่ให้มากกว่านี้
- 5) ควรแจกเสื้อผ้าเพิ่มขึ้นในหน้าหนาว หรือแจกเสื้อหนาวให้ผู้ต้องขัง
- 6) ผ้าห่ม 3 ผืนที่ใช้ในเรือนนอน น้อยเกินไป ควรมีการแจกเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากบางเกินไปทำให้นอนปวดหลัง หรือควรเปลี่ยนที่นอนให้หนาขึ้น

การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และกฎระเบียบ

- 1) เจ้าหน้าที่เรือนจำ/ผู้คุม ควรพูดจาให้สุภาพกว่านี้ ไม่ควรพูดจาหยาบคาย ตะหวาด หรือพูดจาด้วยอารมณ์กับผู้ต้องขัง รวมทั้งควรมองผู้ต้องขังด้วยความเป็นมิตร
- 2) แพทย์ / พยาบาล ควรพูดจาให้สุภาพกว่านี้ ไม่ควรด่า หรือพูดจาไม่ดีกับผู้ต้องขัง
- 3) เจ้าหน้าที่เรือนจำควรที่จะรับฟังปัญหาของผู้ต้องขังด้วยความจริงใจ และควรตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยความเป็นธรรม
- 4) กฎระเบียบในเรือนจำเข้มงวดเกินไป ทำให้เกิดความเครียด ดังนั้นควรมีการพิจารณาในเรื่องกฎระเบียบในเรือนจำใหม่ไม่ให้เข้มงวดเกินไป

การพัฒนาทักษะความรู้ การฝึกวิชาชีพ

- 1) ควรเพิ่มการเรียนการสอนด้านอาชีพ/วิชาชีพ แก่ผู้ต้องขังที่กำลังจะพ้นโทษ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้จริงหลังจากพ้นโทษ
- 2) ควรแนะนำหรือการฝึกอาชีพใหม่ๆ แก่ผู้ต้องขัง และเป็นวิชาชีพที่สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้จริงหลังจากพ้นโทษแล้ว
- 3) การฝึกวิชาชีพควรเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังเรียนรู้เท่าเทียมกัน ไม่ควรจำกัดจำนวนคนเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ และควรมีอย่างต่อเนื่อง หลากหลาย
- 4) ควรเพิ่มกิจกรรมที่เป็นการพัฒนาทักษะทางอารมณ์แก่ผู้ต้องขัง
- 5) ควรอบรมเรื่องการอยู่ร่วมกับผู้อื่นให้แก่ผู้ต้องขัง รวมทั้งกฎระเบียบต่างๆ ในเรือนจำ
- 6) ควรเพิ่มอุปกรณ์สำหรับการฝึกวิชาชีพในเรือนจำให้มากขึ้น
- 7) ควรจัดหางานให้ผู้ต้องขังในเรือนจำ เพื่อให้ผู้ต้องขังสามารถมีรายได้ที่เพียงพอ ไม่ต้องขอเงินจากทางบ้าน
- 8) ควรส่งเสริม เปิดโอกาสด้านการศึกษาให้มากขึ้น ทั้งในขณะที่อยู่ในเรือนจำ และหลังจากการพ้นโทษแล้ว
- 9) ควรมีการเรียนการสอนด้านภาษา เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และการสอนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่างๆ ในเรือนจำ
- 10) ควรขยายเวลาเปิด-ปิด ห้องสมุด และให้ผู้ต้องขังสามารถยืมหนังสือไปอ่านที่เรือนนอนได้ รวมทั้งควรมีหนังสือใหม่ๆ และมีประโยชน์สำหรับผู้ต้องขัง
- 11) ควรมีการอบรมด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมแก่ผู้ต้องขัง
- 12) ควรที่จะให้ผู้ต้องขังได้เรียนรู้เรื่องราวข่าวสารจากโลกภายนอกอย่างเป็นปัจจุบัน

การพัฒนาสุขภาพกาย สุขภาพจิต

- 1) ควรมีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพกายของผู้ต้องขัง เช่น การเล่นกีฬา การออกกำลังกาย การเล่นโยคะ
- 2) ควรมีกิจกรรมส่งเสริมความสงบสุขด้านจิตใจ เช่น การฝึกสมาธิ การรักษาศีล รวมทั้งกิจกรรมธรรมะต่างๆ
- 3) ควรมีผู้นำทางศาสนาเข้ามาในเรือนจำ เพื่อสนทนากับผู้ต้องขัง
- 4) ควรอนุญาตให้นำรูปถ่ายเข้ามาในเรือนจำได้ เช่น รูปครอบครัว เพื่อจะได้เห็นพัฒนาการของคนในครอบครัว และยังเป็น การเสริมสร้างกำลังใจแก่ผู้ต้องขัง
- 5) ควรมีกิจกรรมบำบัดจิตใจของผู้ต้องขัง เช่น ดนตรีบำบัด การอ่านหนังสือ รวมทั้งกิจกรรมต่างๆ ที่ทำให้ผู้ต้องขังมีชีวิตชีวา และไม่รู้สึกเครียด ซึ่งกิจกรรมนั้นควรเป็นกิจกรรมที่จัดอย่างต่อเนื่อง
- 6) ควรมีนักจิตวิทยาที่ให้คำปรึกษากับผู้ต้องขังที่มีปัญหาความเครียด ความกังวลใจ
- 7) ควรมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว หรือบุตรบ้าง เพื่อเป็นการเสริมสร้างกำลังใจแก่ผู้ต้องขัง

การติดต่อกับบุคคลภายนอก

- 1) ควรมีการเพิ่มระยะเวลาเยี่ยมญาติให้มากขึ้น คือระยะเวลาในการเยี่ยมควรมากกว่า 15 นาที หรือ สามารถเยี่ยมได้มากกว่าอาทิตย์ละ 1 วัน
- 2) ควรเพิ่มกิจกรรมการเยี่ยมญาติใกล้ชิด
- 3) ควรอนุญาตให้เขียนจดหมายหานักโทษที่อยู่ต่างเรือนจำ เนื่องจากครอบครัว หรือญาติพี่น้องถูกคุมขังอยู่ต่างเรือนจำ
- 4) ควรอนุญาตให้ใช้โทรศัพท์หาครอบครัวและญาติพี่น้องได้
- 5) ควรมีแนวทางสำหรับช่วยเหลือผู้ต้องขังในด้านการติดต่อกับครอบครัว สำหรับกรณีที่เรือนจำอยู่ห่างไกลจากภูมิลำเนาเดิม
- 6) ควรมีกิจกรรมการพบปะกันระหว่างสามี-ภรรยาที่อยู่เรือนจำเดียวกันแต่คนละแดน
- 7) ควรยกเลิกการตรวจจดหมายที่ติดต่อกับบุคคลภายนอก
- 8) การติดต่อกับบุคคลภายนอกทางจดหมายล่าช้ามาก อยากให้มีการจัดระบบใหม่ให้การติดต่อรวดเร็วยิ่งขึ้น

ความต้องการหลังจากพ้นโทษ

- 1) ควรจัดหางานให้กับผู้ต้องขังที่พ้นโทษ
- 2) ควรส่งเสริมด้านการศึกษาเพื่อให้ผู้ต้องขังมีการศึกษาที่สูงขึ้น
- 3) ควรมีกองทุนจัดหางานและช่วยเหลือผู้ต้องขังที่พ้นโทษ
- 4) ควรมีโปรแกรมเตรียมความพร้อมผู้ต้องขังก่อนออกสู่สังคมอย่างจริงจัง และควรเน้นด้านจิตใจ เพื่อให้ผู้ต้องขังสามารถทนกับการพุดจาไม่ดีได้
- 5) หลังจากพ้นโทษควรให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังที่ไม่มีญาติ ไม่มีเงิน

สิ่งที่ควรพัฒนาด้านอื่นๆ

- 1) ควรมีกิจกรรมที่มีประโยชน์ และหลากหลายให้กับผู้ต้องขังหลากหลายกว่านี้
- 2) ไม่ควรนำของใช้ที่เสื่อมสภาพมาแจกให้กับผู้ต้องขัง
- 3) ควรปรับราคาค่าในเรือนจำให้มีของใช้ที่จำเป็นจำหน่ายมากกว่านี้
- 4) บางครั้งเกิดการทะเลาะกันระหว่างผู้ต้องขังเด็ดขาดและผู้ต้องขังที่อยู่ระหว่างการพิจารณาคดี รวมทั้งการแบ่งพรรคแบ่งพวกในเรือนจำ ดังนั้นจึงควรมีกฎระเบียบ หรือมาตรการในการดูแลผู้ต้องขังให้เด็ดขาดกว่านี้
- 5) ควรสร้างความเท่าเทียมกันในเรือนจำ ไม่ควรให้เกิดการเอาเปรียบในเรือนจำ หรือไม่ควรมีการแบ่งชนชั้น
- 6) ควรพิจารณาเพิ่มเงินปันผลในเรือนจำให้มีมากกว่านี้
- 7) ควรมีการแยกประเภทของฐานความผิดของผู้ต้องขังสำหรับการใช้ชีวิตในเรือนจำ

บทที่ 7

สรุปผลการสำรวจผู้ต้องขังหญิง

โครงการสำรวจข้อมูลและสถิติเกี่ยวกับผู้กระทำผิดหญิงในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำของประเทศไทย รวมทั้งวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำ เพื่อนำไปสู่แนวทางในการพัฒนานโยบายและมาตรฐานในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำต่อไป การสำรวจครั้งนี้เป็นการสำรวจผู้ต้องขังหญิงในทัณฑสถานหญิงและเรือนจำในจังหวัดต่างๆ รวมทั้งสิ้น 20 เรือนจำ โดยการคัดเลือกจากเรือนจำที่มีจำนวนผู้ต้องขังหญิงมากเป็นอันดับที่ 1 และ 2 ในแต่ละเขตราชทัณฑ์ (10 เขต) กลุ่มตัวอย่างในการสำรวจได้แก่ กลุ่มผู้ต้องขังหญิงทั้งที่เป็นนักโทษเด็ดขาดและนักโทษที่อยู่ระหว่างการพิจารณาคดี รวมทั้งสิ้น 2,499 ราย มีผลการสำรวจ ดังต่อไปนี้

7.1 ลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจและสังคม

ลักษณะทางประชากร

ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่มีเพศหญิงตามเพศสภาพของตนเอง มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่เป็นทอม ดีเลสเบียน อายุเฉลี่ยของผู้ต้องขังหญิงประมาณ 34 ปี อายุของผู้ต้องขังหญิงที่น้อยสุดคือ 19 ปี และอายุมากที่สุดคือ 67 ปี มากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้ต้องขังหญิงมีสามี/แฟนก่อนเข้ามาในเรือนจำ แต่ไม่ได้จดทะเบียนสมรส ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ การศึกษาสูงสุดก่อนเข้ามาอยู่ในเรือนจำคือ ผู้ต้องขังหญิงจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุด รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนปลาย และมีผู้ต้องขังหญิงส่วนน้อยที่จบการศึกษามากกว่าปริญญาตรี ผู้ต้องขังหญิงเกือบทั้งหมดมีสัญชาติไทย และส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองลงมาคือ ภาคเหนือ และก่อนมาอยู่ในเรือนจำจะพักอาศัยในเขตเมืองมากกว่าเขตชนบท

สำหรับผู้ต้องขังหญิงที่มีสามี/แฟน ส่วนใหญ่จะมีบุตรมากกว่า 1 คน ก่อนเข้ามาอยู่ในเรือนจำ และขณะที่อยู่ในเรือนจำบุตรส่วนใหญ่จะพักอาศัยอยู่กับครอบครัวของผู้ต้องขังหญิงรองลงมาคือ พักอาศัยอยู่กับครอบครัวของพ่อเด็ก และบุตรของผู้ต้องขังหญิงบางคนยังอยู่ในเรือนจำกับผู้ต้องขัง แต่เป็นเพียงส่วนน้อยเท่านั้น นอกจากนี้ มีผู้ต้องขังหญิงที่เคยตั้งครรภ์ และกำลังตั้งครรภ์ขณะอยู่ในเรือนจำ (ส่วนน้อย) อายุขณะมีบุตรครั้งแรกของผู้ต้องขังหญิงจะอยู่ในช่วงอายุ 18 – 20 ปี มากที่สุด โดยผู้ต้องขังหญิงที่มีบุตรครั้งแรกน้อยที่สุดคือ อายุ 12 ปี และอายุมากที่สุดคือ 43 ปี

ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม

ก่อนเข้ามาอยู่ในเรือนจำ ผู้ต้องขังหญิงมากกว่าครึ่งหนึ่งเคยทำงานมาก่อน ลักษณะงานหลักที่ทำจะเป็นงานอิสระ และส่วนใหญ่จะเป็นอาชีพค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว รองลงมาคือ รับจ้างทั่วไป รายได้จากอาชีพหลักอยู่ในช่วง 5,000 – 10,000 บาทต่อเดือน มากที่สุด รองลงมาคือ รายได้ในช่วง 10,001 – 15,000 บาทต่อเดือน โดยเฉลี่ยแล้วผู้ต้องขังหญิงมีรายได้ประมาณ 9,000 บาทต่อเดือน และมีผู้ต้องขังหญิงบางกลุ่มที่มีอาชีพเสริมโดยการค้าขาย รองลงมาคือ รับจ้างทั่วไป รายได้จากอาชีพเสริมส่วนใหญ่น้อยกว่า 5,000 บาทต่อเดือน รายได้ของผู้ต้องขังหญิงกลุ่มนี้ถือว่าเป็นเสาหลักของครอบครัว และต้องนำมาเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว ส่วนใหญ่จะต้องนำมาเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัวมากกว่า 5 คน อย่างไรก็ตาม รายได้ส่วนนี้มีความเพียงพอต่อการดำรงชีพ แต่จะไม่มีเงินสำหรับการออมและการใช้จ่ายอื่นๆ สำหรับผู้ต้องขังที่ไม่ได้ทำงาน คู่ครองจะเป็นคนทำงานเลี้ยงดูมากที่สุด รองลงมาคือ ครอบครัวของผู้ต้องขังหาเลี้ยง ส่วนประเด็นเรื่องความเกี่ยวข้องกับการค้าบริการทางเพศ ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่ไม่เคยทำงานที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการทางเพศ มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่เคยเกี่ยวข้องกับการทำงานดังกล่าว

เมื่อพิจารณาประวัติครอบครัวผู้ต้องขังหญิงในประเด็นการใช้สารเสพติด การติดสุรา และการกระทำผิดของครอบครัวผู้ต้องขังหญิง พบว่า ส่วนใหญ่สมาชิกในครอบครัวไม่เคยมีประวัติเกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว สำหรับผู้ต้องขังที่มีสมาชิกในครอบครัวเกี่ยวข้องกับสารเสพติด พบว่า ส่วนใหญ่จะเป็น คู่สมรส/ แฟน มากที่สุด รองลงมาคือ พี่น้อง ส่วนการติดสุรา พบว่า ส่วนใหญ่จะเป็น บิดามารดา มากที่สุด รองลงมาคือ คู่สมรส/ แฟน ซึ่งใกล้เคียงกับ พี่น้อง และสำหรับประเด็นการมีประวัติครอบครัวผู้ต้องขังหญิงถูกพิพากษาว่ากระทำผิด และ/ หรือ ต้องโทษจำคุก พบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นคู่สมรส/ แฟน มากที่สุด รองลงมาคือ พี่น้อง

7.2 การกระทำผิดของผู้ต้องขังหญิง

การกระทำผิดปัจจุบัน

ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่กระทำความผิดในปัจจุบัน ฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมากที่สุด และจะเป็นความผิดเกี่ยวกับการครอบครองเพื่อจำหน่าย มากที่สุด รองลงมาคือ จำหน่าย ส่วนฐานความผิดรองลงมาคือ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน และความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามลำดับ และสาเหตุหรือแรงจูงใจให้กระทำผิด ส่วนใหญ่เป็นปัญหาด้านการเงินมากที่สุด รองลงมาคือ การช่วยเหลือและหาเลี้ยงครอบครัว และการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ อายุขณะกระทำผิดน้อยที่สุด คืออายุ 17 ปี และมากที่สุด คืออายุ 65 ปี อายุเฉลี่ยประมาณ 31 ปี

ผู้ต้องขังหญิงถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำ ในช่วงเวลา 3 – 4 ปีมากที่สุด และส่วนใหญ่เป็นผู้ต้องขังเด็ดขาด สำหรับผู้ต้องขังหญิงที่อยู่ระหว่างการพิจารณาคดีส่วนใหญ่จะอยู่ระหว่างการสอบสวน รองลงมาคือ อยู่ระหว่างการอุทธรณ์-ฎีกา ส่วนลำดับชั้นของนักโทษนั้น ผู้ต้องขังหญิงอยู่ในระดับนักโทษชั้นเยี่ยมมากที่สุด รองลงมาคือ นักโทษชั้นกลาง สำหรับผู้ต้องขังหญิงที่ได้รับการพิจารณาคดีในศาลแล้ว โทษตามคำพิพากษาของศาลที่มีจำนวนมากที่สุด คือ จำคุกมากกว่า 15 ปี รองลงมาคือ โทษจำคุกมากกว่า 1 – 3 ปี และบางกลุ่มได้รับโทษประหารชีวิต

การกระทำผิดในอดีต

ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่ไม่เคยต้องโทษจำคุกมาก่อน สำหรับกลุ่มที่เคยต้องโทษมาก่อน (การกระทำผิดซ้ำ) ส่วนใหญ่จะเคยถูกต้องโทษจำคุกมาแล้ว 1 ครั้ง และผู้ต้องขังส่วนน้อยที่เคยต้องโทษจำคุกมาแล้วมากกว่า 5 ครั้ง ส่วนใหญ่จะเป็นฐานความผิดที่เกี่ยวกับยาเสพติด และเป็นกรณีครอบครองเพื่อจำหน่ายมากที่สุด ฐานความผิดรองลงมาคือ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

การใช้สารเสพติดและเครื่องดื่มมึนเมา

ก่อนเข้ามาในเรือนจำผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่เคยใช้สารเสพติดมาก่อน ซึ่งส่วนใหญ่จะมีความเกี่ยวข้องกับฐานความผิดในครั้งนั้น ส่วนมากจะเป็นการเสพประจำทุกวัน รองลงมาคือ เสพ 1 – 2 ครั้งต่อสัปดาห์ และส่วนใหญ่จะไม่เคยได้รับการบำบัดเรื่องยาเสพติดมาก่อน สำหรับการดื่มสุราและเครื่องดื่มมึนเมา ส่วนใหญ่แล้วผู้ต้องขังหญิงไม่เคยติดสุราหรือเครื่องดื่มมึนเมามาก่อน สำหรับกลุ่มที่เคยติดสุราหรือเครื่องดื่มมึนเมา ส่วนมากแล้วจะดื่ม 1 – 2 ครั้งต่อเดือน ซึ่งใกล้เคียงกับกลุ่มที่ดื่ม 1 – 2 ครั้งต่อสัปดาห์ และส่วนใหญ่แล้วจะไม่เคยได้รับการบำบัดในปัญหาการติดสุราหรือเครื่องดื่มมึนเมา

7.3 ประสบการณ์ความรุนแรงก่อนเข้าสู่เรือนจำ

ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่ไม่เคยถูกทำร้ายทางร่างกาย จิตใจ และไม่เคยถูกล่วงละเมิดทางเพศ สำหรับกลุ่มผู้ต้องขังหญิงที่เคยถูกทำร้ายร่างกาย ส่วนใหญ่จะถูกทำร้ายร่างกายจาก คู่ครอง (สามี/ คนรัก/ แฟน) รองลงมาคือ บุคคลที่ท่่านรู้จัก เช่น เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน และเคยถูกทำร้ายร่างกาย 1 – 2 ครั้ง มากที่สุด ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกับกลุ่มที่โดนทำร้ายมากกว่า 5 ครั้ง ซึ่งการถูกทำร้ายร่างกายนั้น ส่วนใหญ่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับฐานความผิดในปัจจุบัน

กลุ่มผู้ต้องขังหญิงที่ถูกทำร้ายจิตใจส่วนใหญ่จะถูกทำร้ายจิตใจจาก คู่ครอง (สามี/ คนรัก/ แฟน) รองลงมาคือ บุคคลที่ท่่านรู้จัก เช่น เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน และเคยถูกทำร้ายจิตใจมากกว่า 5 ครั้ง มากที่สุด รองลงมาคือ 1 – 2 ครั้ง ซึ่งการถูกทำร้ายจิตใจนั้น ส่วนใหญ่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับฐานความผิดในปัจจุบัน

กลุ่มผู้ต้องขังหญิงที่เคยถูกล่วงละเมิดทางเพศ ส่วนใหญ่จะเคยถูกล่วงละเมิดทางเพศจาก คู่ครอง (สามี/ คนรัก/ แฟน) รองลงมาคือ บุคคลที่ท่่านรู้จัก เช่น เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน และส่วนใหญ่ถูกล่วงละเมิดทางเพศ 1 – 2 ครั้ง ซึ่งการถูกล่วงละเมิดทางเพศส่วนใหญ่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับฐานความผิดในปัจจุบัน

7.4 สภาวะสุขภาพจิต

ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาด้านสุขภาพจิต ส่วนผู้ต้องขังที่มีปัญหาสุขภาพจิตส่วนใหญ่จะมีปัญหาก่อนเข้ามาอยู่ในเรือนจำ แต่ปัจจุบันดีขึ้นแล้ว อย่างไรก็ตาม มีผู้ต้องขังหญิงบางกลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพจิตอยู่แล้ว แต่อาการแย่ลงเมื่อเข้ามาอยู่ในเรือนจำ และบางกลุ่มก็เริ่มมีปัญหาเมื่อเข้ามาอยู่ในเรือนจำ

การทำร้ายร่างกายและการพยายามฆ่าตัวตาย

ถึงแม้ว่าผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่ไม่เคยทำร้ายตนเองหรือพยายามฆ่าตัวตาย แต่มีผู้ต้องขังหญิงกลุ่มหนึ่งเคยทำร้ายตนเองและพยายามฆ่าตัวตาย ทั้งก่อนและขณะที่อยู่ในเรือนจำ แต่ส่วนใหญ่แล้วจะเคยทำร้ายตนเองและพยายามฆ่าตัวตายนก่อนเข้ามาในเรือนจำ และเมื่อผู้ต้องขังหญิงมีปัญหาทุกข์ใจหรือไม่สบายใจ ส่วนใหญ่จะปรึกษาเพื่อนที่เป็นผู้ต้องขังหญิงด้วยกันในเรือนจำ รองลงมาคือ จะเก็บปัญหาไว้คนเดียว มีผู้ต้องขังหญิงเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ปรึกษาเจ้าหน้าที่เรือนจำ เมื่อมีปัญหาทุกข์ใจ ไม่สบายใจ

ความเครียด ความซึมเศร้า

ผลการสำรวจแสดงให้เห็นว่า ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่ไม่มีความเครียดหรือมีเรื่องไม่สบายใจเพียงเล็กน้อย แต่อยู่ในระดับที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหากับตัวเอง ยังสามารถจัดการกับความเครียดที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้ และปรับตัวกับสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตาม มีผู้ต้องขังส่วนหนึ่งที่มีความเครียดในระดับมากและมากที่สุด

เมื่อพิจารณาด้านความซึมเศร้า พบว่า ผู้ต้องขังหญิงประมาณครึ่งหนึ่งไม่มีปัญหาด้านความซึมเศร้า รองลงมาคือ มีระดับความซึมเศร้าน้อย อย่างไรก็ตาม มีผู้ต้องขังหญิงส่วนหนึ่ง (ส่วนน้อย) ที่มีภาวะซึมเศร้าในระดับรุนแรง ซึ่งกลุ่มนี้มีความเสี่ยงต่อการทำร้ายตนเอง

กลุ่มผู้ต้องขังหญิงมีปัญหาความเครียดหรือมีเรื่องไม่สบายใจและยังไม่ได้คลี่คลาย ซึ่งการมีความเครียดในระดับสูง รวมทั้งมีภาวะความซึมเศร้าในระดับรุนแรง อาจส่งผลเสียต่อร่างกาย เช่น ปวดหัว ปวดหลัง นอนไม่หลับ กลุ่มนี้ต้องใช้เวลาในการปรับตัวหรือแก้ปัญหา ควรให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำในเรื่องการผ่อนคลายความเครียด ลดภาวะความซึมเศร้าด้วยการพูดคุยกับคนใกล้ชิด หรือบุคลากรสาธารณสุข เพื่อค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความเครียดและความซึมเศร้าต่อไป

การเห็นคุณค่าในตนเอง

ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่เห็นคุณค่าในตนเองในระดับปานกลาง รองลงมาคือ เห็นคุณค่าในตนเองน้อย แสดงให้เห็นว่า ผู้ต้องขังหญิงไม่รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า ไม่มีความนับถือตัวเอง รวมทั้งไม่มีความเชื่อมั่นในตนเองอีกด้วย ซึ่งสิ่งเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงเจตคติในเชิงลบต่อตนเอง ซึ่งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีกิจกรรมที่เป็นการเสริมสร้างกำลังใจ และสร้างความเชื่อมั่น ความภาคภูมิใจของผู้ต้องขังหญิง เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้ด้วยความสุข

ความยืดหยุ่นและความทนทานของจิตใจ

ความยืดหยุ่นและความทนทานของจิตใจ แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ

1) ด้านความทนทานทางอารมณ์ พบว่า ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่มีความทนทานทางอารมณ์ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ มีความทนทานทางอารมณ์ในระดับต่ำ แสดงให้เห็นว่า ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่อ่อนไหวมีความอ่อนไหวในตนเอง และมีความอดทนภายใต้สถานการณ์ที่กดดันปานกลางถึงระดับต่ำ

2) ด้านกำลังใจ พบว่า ครึ่งหนึ่งของผู้ต้องขังหญิง มีกำลังใจในการดำเนินชีวิต มีจิตใจที่มุ่งมั่นในการเอาชนะอุปสรรคในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ระดับสูง

3) ด้านการจัดการกับปัญหา พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ต้องขังหญิงมีระดับการจัดการกับปัญหาในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การจัดการกับปัญหาในระดับต่ำ แสดงให้เห็นว่า ทักษะในการแก้ไขปัญหาโดยใช้เหตุและผลของผู้ต้องขังหญิงอยู่ในระดับปานกลางถึงต่ำ ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีกิจกรรมหรือแนวทางเสริมสร้างทักษะให้แก่ผู้ต้องขังหญิงในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน

7.5 ชีวิตในเรือนจำ

การติดต่อโลกภายนอก

ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่ได้ติดต่อกับบุคคลภายนอก คือ ครอบครัวและบุตร แต่ยังมีผู้ต้องขังหญิงกลุ่มหนึ่ง (ส่วนน้อย) ซึ่งไม่ได้ติดต่อกับบุคคลภายนอกเรือนจำเลย สำหรับกลุ่มผู้ต้องขังหญิงที่ติดต่อกับครอบครัวนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นการติดต่อโดยการเยี่ยมเยียน รองลงมาคือ การติดต่อทางจดหมาย การติดต่อกับครอบครัวโดยส่วนมาก ประมาณเดือนละ 1 – 2 ครั้ง รองลงมาคือ สัปดาห์ละ 1 – 2 ครั้ง และส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการติดต่อกับครอบครัว สำหรับกลุ่มผู้ต้องขังหญิงที่มีปัญหาการติดต่อกับครอบครัว ส่วนมากเป็นปัญหาในประเด็นที่เรือนจำอยู่ไกลเกินไปสำหรับการเดินทาง และปัญหาค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาเยี่ยมเยียน ส่วนข้อกำหนดของเรือนจำในการติดต่อกับครอบครัวนั้น ครึ่งหนึ่งของผู้ต้องขังหญิงมีความคิดเห็นว่า “เพียงพอ”

สำหรับการติดต่อกับบุตรนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ต้องขังหญิงติดต่อกับบุตรโดยวิธีการเยี่ยมเยียน และการติดต่อทางจดหมาย เช่นเดียวกับการติดต่อกับครอบครัว การติดต่อบุตร ส่วนใหญ่จะติดต่อประมาณเดือนละ 1 – 2 ครั้ง รองลงมาคือ ประมาณ 2 – 3 เดือนจะมาเยี่ยมสักครั้ง และครึ่งหนึ่งของผู้ต้องขังหญิงไม่มีปัญหาในการติดต่อบุตร สำหรับกลุ่มผู้ต้องขังหญิงที่มีปัญหาในการติดต่อบุตรนั้น ส่วนมากจะเป็นปัญหาเดียวกับการติดต่อครอบครัว คือ เรือนจำอยู่ไกลเกินไปสำหรับการเดินทาง และปัญหาค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาเยี่ยมเยียน ส่วนข้อกำหนดของเรือนจำในการติดต่อกับบุตร ครึ่งหนึ่งของผู้ต้องขังหญิงมีความคิดเห็นว่า “เพียงพอ” เช่นเดียวกันกับการติดต่อครอบครัว

ปัญหาขณะอยู่ในเรือนจำ

ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในเรื่อง ความรู้สึกกลุ้มใจและ/หรือต้องการคนพูดคุย การติดต่อกับครอบครัว/บุตร ความกังวลเกี่ยวกับบุตรและครอบครัว ปัญหาการสื่อสาร และปัญหาสุขภาพ สำหรับกลุ่มผู้ต้องขังที่มีปัญหาในประเด็นดังกล่าว ส่วนใหญ่แล้วจะได้รับความช่วยเหลือและการแก้ไขปัญหากจากเรือนจำ ยกเว้นประเด็นปัญหาความกังวลเกี่ยวกับบุตรและครอบครัว

การบริการด้านการแพทย์

ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่เคยได้รับบริการทางการแพทย์ขณะอยู่ในเรือนจำ และส่วนใหญ่เป็นบุคลากรทางการแพทย์เพศหญิง อย่างไรก็ตาม ประมาณครึ่งหนึ่งของผู้ต้องขังหญิงไม่แน่ใจในการเก็บความลับทางการแพทย์ของแพทย์ในเรือนจำ

การได้รับข้อมูลข่าวสาร

ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลและมีความเข้าใจในข้อมูลต่างๆ ที่เจ้าหน้าที่เรือนจำให้ขณะถูกรับตัวเข้ามาในเรือนจำ ได้แก่ กฎระเบียบของเรือนจำ การใช้ชีวิตในเรือนจำ การได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมาย และขั้นตอนการร้องเรียนในเรือนจำ อย่างไรก็ตาม มีผู้ต้องขังหญิงบางกลุ่มไม่ได้รับข้อมูลในประเด็นดังกล่าว ข้อมูลที่ไม่ได้รับมากที่สุดหรือได้รับแต่ไม่เข้าใจ ได้แก่ เรื่องขั้นตอนการร้องเรียนในเรือนจำ

สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน

ผู้ต้องขังหญิงมีความพึงพอใจในห้องสมุดมากที่สุด รองลงมาคือ สถานที่เยี่ยมญาติ น้ำดื่ม และอาหาร ตามลำดับ และมีความพึงพอใจในสถานที่ส่วนกลาง (เช่น ที่พักผ่อน/ จัดกิจกรรม) น้อยที่สุด รองลงมาคือ ที่อาบน้ำ อย่างไรก็ตาม ผู้ต้องขังหญิงมีความพึงพอใจในสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานในระดับปานกลางเท่านั้น

การเตรียมความพร้อมในการกลับคืนสู่สังคม

ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่มีความพร้อมมากในการกลับไปใช้ชีวิตในสังคม อย่างไรก็ตาม มีผู้ต้องขังส่วนน้อยที่ยังไม่พร้อม และไม่แน่ใจในการกลับไปใช้ชีวิตในสังคม ส่วนความช่วยเหลือระหว่างอยู่ในเรือนจำที่เป็นประโยชน์ต่อการใช้ชีวิตหลังพ้นโทษที่ผู้ต้องขังมีความต้องการมากที่สุด ได้แก่ การอบรมด้านอาชีพ รองลงมา คือ ด้านการศึกษา และโปรแกรมเสริมสร้างความมั่นใจในตนเองและทักษะในการดำรงชีวิต ส่วนความช่วยเหลือหลังจากพ้นโทษที่สำคัญมากที่สุด สำหรับผู้ต้องขังหญิง ได้แก่ การจัดหางาน รองลงมา คือ การให้ความช่วยเหลือทางการเงินสำหรับการศึกษาและการอบรมวิชาชีพ การกลับมาอยู่ร่วมกันกับครอบครัวหรือคู่ครอง และการอยู่ร่วมกับบุตร ตามลำดับ

7.6 ความปลอดภัยในเรือนจำ

การทะเลาะวิวาทและการตรวจค้นร่างกาย

ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่รู้สึกปลอดภัยในเรือนจำ และเมื่อมีเรื่องทะเลาะวิวาทกันในเรือนจำ ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่เรือนจำจะช่วยเหลือทุกครั้ง แต่มีผู้ต้องขังบางกลุ่มมองว่าเมื่อมีเหตุทะเลาะวิวาทกันแล้ว เจ้าหน้าที่เรือนจำจะช่วยเป็นบางครั้งเท่านั้น สำหรับการตรวจค้นร่างกายในเรือนจำนั้น ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่เคยถูกตรวจค้นร่างกายจากเจ้าหน้าที่เรือนจำ และบางส่วนเคยถูกตรวจค้นร่างกายจากผู้ต้องขังหญิงด้วยกัน นอกจากนี้ ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สถานที่ตรวจค้นร่างกายมีความมืดซิด เจ้าหน้าที่ใช้วิธีที่เหมาะสม ไม่รูล้ำเข้าไปในร่างกาย พุดจาด้วยความสุภาพ และแจ้งให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการตรวจค้น อย่างไรก็ตาม ผู้ต้องขังหญิงส่วนน้อยมีความคิดเห็นในทางตรงกันข้าม และการกระทำดังที่กล่าวมาเป็นเพียงบางครั้งเท่านั้น แต่ยังมีผู้ต้องขังหญิงบางกลุ่มที่ไม่เคยถูกตรวจค้นร่างกายในเรือนจำ และบางคนก็จำไม่ได้ว่าตนเองเคยถูกตรวจค้นร่างกายหรือไม่

การร้องเรียน

ในกรณีที่ผู้ต้องขังหญิงพบเห็นสิ่งไม่ถูกต้องที่เกิดขึ้นในเรือนจำและส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในเรือนจำ ผู้ต้องขังหญิงประมาณครึ่งหนึ่งไม่กลัวและกล้าที่จะร้องเรียน แต่ก็มีผู้ต้องขังหญิงบางกลุ่มไม่กลัวแต่ก็ไม่กล้าร้องเรียน และมีผู้ต้องขังหญิงส่วนน้อยที่กลัวแต่ก็ไม่กล้าที่จะร้องเรียนเช่นกัน ส่วนวิธีการในการร้องเรียน ผู้ต้องขังหญิงจะแจ้งเจ้าหน้าที่เรือนจำมากที่สุด รองลงมาคือ ร้องเรียนผ่านตู้ร้องเรียน

การถูกกระทำรุนแรงในเรือนจำ

ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่ไม่เคยถูกกระทำรุนแรงทางร่างกาย ทางจิตใจ และความรุนแรงทางเพศ ในเรือนจำ สำหรับผู้ต้องขังหญิงที่เคยถูกกระทำรุนแรงทางร่างกายนั้น ส่วนใหญ่จะเคยถูกกระทำรุนแรงทางร่างกาย 1 – 2 ครั้ง และผู้ที่กระทำรุนแรงส่วนใหญ่คือ นักโทษในเรือนจำ รองลงมาคือ ผู้คุมหรือเจ้าหน้าที่เรือนจำ สำหรับผู้ต้องขังหญิงที่เคยได้ถูกกระทำรุนแรงทางจิตใจ พบว่า ผู้ต้องขังโดนกระทำรุนแรงด้านจิตใจมากกว่า 5 ครั้งมากที่สุด ซึ่งใกล้เคียงกับ เคยถูกกระทำรุนแรงด้านจิตใจ 1 – 2 ครั้ง และผู้ที่กระทำรุนแรงส่วนใหญ่คือ นักโทษในเรือนจำ รองลงมาคือ ผู้คุมและเจ้าหน้าที่เรือนจำ สำหรับความรุนแรงทางเพศนั้น ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่เคยโดนกระทำรุนแรงทางเพศ 1 – 2 ครั้ง และผู้กระทำคือนักโทษในเรือนจำ และเมื่อเปรียบเทียบความรุนแรงทั้งสามด้าน พบว่า ผู้ต้องขังหญิงเคยถูกกระทำรุนแรงทางจิตใจมากที่สุด รองลงมาคือ ความรุนแรงทางร่างกาย และความรุนแรงทางเพศ ตามลำดับ

7.7 ผู้ต้องขังหญิงต่างชาติ

ผู้ต้องขังหญิงต่างชาติส่วนใหญ่จะเป็นคนสัญชาติลาว และพม่า ในระหว่างถูกคุมขังในเรือนจำ ผู้ต้องขังต่างชาติส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาเนื่องจากมีสัญชาติอื่น กรณีผู้ต้องขังหญิงต่างชาติที่มีปัญหาส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาความแตกต่างด้านภาษา และการแบ่งแยกชนชาติ รวมทั้งการปฏิบัติทางเชื้อชาติ ส่วนเหตุผลที่ผู้ต้องขังหญิงต่างชาติเข้ามารอยู่ในเมืองไทย ส่วนใหญ่จะเป็นการพักอาศัยอย่างถาวร เพื่อทำงาน และส่วนใหญ่จะมีพ่อ-แม่สามี ญาติพี่น้อง อยู่ในเมืองไทย นอกจากนี้ ครึ่งหนึ่งของผู้ต้องขังหญิงต่างชาติไม่มีบุตร สำหรับผู้ต้องขังหญิงต่างชาติที่มีบุตร ส่วนใหญ่บุตรจะไม่ได้อยู่ในประเทศไทย

เมื่อพิจารณาเรื่องการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการย้ายกลับไปรับโทษในภูมิลำเนา พบว่า ผู้ต้องขังหญิงต่างชาติที่ไม่เคยได้รับข้อมูลและเคยได้รับข้อมูลมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน อย่างไรก็ตามผู้ที่ได้รับข้อมูลนั้น ส่วนมากจะไม่เข้าใจเนื่องจากไม่ใช่ภาษาของตน และส่วนใหญ่แล้วผู้ต้องขังหญิงต่างชาติไม่เคยยื่นเรื่องขอกลับไปรับโทษที่ภูมิลำเนา เนื่องจากไม่รู้ขั้นตอนในการขอย้ายกลับภูมิลำเนา สำหรับผู้ต้องขังหญิงต่างชาติที่เคยยื่นขอกลับไปรับโทษที่ภูมิลำเนานั้น ส่วนใหญ่คำขอถูกปฏิเสธ ไม่ได้รับคำตอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

7.8 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำ

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังหญิง สรุปดังต่อไปนี้

ชีวิตความเป็นอยู่ในเรือนจำ

- 1) ควรปรับปรุงเรือนน้ำดื่ม น้ำใช้ รวมถึงสถานที่ต่างๆ ในเรือนจำ เช่น เรือนนอน ห้องน้ำ ห้องพยาบาล และสถานที่จัดกิจกรรมต่างๆ ให้มีความสะอาดมากกว่านี้
- 2) ควรปรับปรุงด้านโภชนาการ ให้มีอาหารครบทั้ง 5 หมู่ อาหารสด สะอาด มีความหลากหลาย ไม่จำเจ และเพียงพอต่อจำนวนผู้ต้องขัง รวมทั้งควรมีกฎระเบียบในการรับประทานอาหาร เช่น ความตรงต่อเวลา และการรักษาความสะอาด เป็นต้น
- 3) ควรพัฒนาด้านการรักษาพยาบาล เช่น ควรมีชนิดยารักษาโรคที่หลากหลาย มีการจ่ายยาให้เพียงพอกับจำนวนผู้ต้องขัง และทันทั่วถึง เมื่อเกิดความเจ็บป่วยขึ้น รวมทั้งควรมีการตรวจสุขภาพที่บ่อยขึ้น ทั้งสุขภาพร่างกาย และทันตกรรม
- 4) เนื่องจากเรือนจำมีความแออัด คับแคบ ดังนั้น ควรจัดระเบียบ และภูมิทัศน์ในเรือนจำให้มีความสวยงาม เพื่อให้ดูโปร่งสบายมากขึ้น

- 5) ควรเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในเรือนจำ เช่น จุดน้ำดื่ม ทั้งน้ำร้อนและน้ำเย็น ราวตากผ้า พัดลม ผ้ามรองนอน เสื้อผ้า เป็นต้น
- 6) เจ้าหน้าที่เรือนจำ / แพทย์/ พยาบาล ไม่ควรพูดจาด้วยถ้อยคำที่หยาบคายกับผู้ต้องขัง ควรที่จะรับฟัง รวมทั้งให้คำปรึกษาเมื่อผู้ต้องขังมีปัญหาและต้องการคำปรึกษา
- 7) ควรเพิ่มระยะเวลาในการเยี่ยมญาติ และเพิ่มช่องทางในการติดต่อกับครอบครัว
- 8) ควรสร้างความเท่าเทียมกันระหว่างผู้ต้องขัง ทั้งผู้ต้องขังเด็ดขาดและผู้ต้องขังที่อยู่ระหว่างการพิจารณาคดี และควรแยกประเภทของผู้ต้องขังตามฐานความผิด

กิจกรรมในเรือนจำ

- 1) ควรจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เสริมสร้างสุขภาพจิตของผู้ต้องขัง รวมทั้งมีนักจิตวิทยา หรือผู้นำทางศาสนา มาคอยให้คำปรึกษาและให้กำลังใจแก่ผู้ต้องขัง โดยเฉพาะในช่วงแรกที่เข้ามาอยู่ในเรือนจำและช่วงก่อนพ้นโทษ
- 2) ควรมีกิจกรรมด้านการกีฬา และการออกกำลังกายที่หลากหลายขึ้น เพื่อให้ผู้ต้องขังมีสุขภาพที่ดีขึ้น และไม่เบื่อ
- 3) ควรพัฒนาด้านการส่งเสริมอาชีพที่หลากหลาย และมีประโยชน์ต่อการไปประกอบอาชีพเมื่อพ้นโทษแล้ว
- 4) ควรพัฒนาการศึกษาและการอบรมในประเด็นที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ต้องขัง เช่น อบรมด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ภาษาอังกฤษ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เป็นต้น
- 5) ควรพัฒนากองทุนสำหรับช่วยเหลือผู้ต้องขังหลังจากพ้นโทษ รวมทั้งจัดหางานให้แก่ผู้ต้องขังเมื่อพ้นโทษแล้ว

ภาคผนวก

แบบสอบถามสำหรับผู้ต้องขังหญิงในประเทศไทย



สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน)

Thailand Institute of Justice (Public Organization)

สำหรับนักวิจัย:

วันที่ตอบแบบสอบถาม.....

รหัสเรือนจำ.....

ชุดที่.....

แบบสอบถามสำหรับผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำในประเทศไทย

คำอธิบาย

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจและรวบรวมข้อมูลสถิติเกี่ยวกับแนวโน้ม ภูมิหลัง ปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดของผู้ต้องขังหญิง ตลอดจนผลกระทบต่างๆ ที่เกิดจากการถูกคุมขังในเรือนจำในประเทศไทย

แบบสอบถามฉบับนี้ใช้สำหรับการศึกษาวิจัยเท่านั้น การตอบแบบสอบถามนี้เป็นไปด้วยความสมัครใจ และจะไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใด แต่จะเป็นประโยชน์ในการนำข้อมูลไปใช้เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังหญิงและผู้กระทำความผิดหญิงในเรือนจำต่อไป

คำชี้แจง

- โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง □ หรือตารางแสดงระดับปัญหา และระดับความพึงพอใจต่างๆ ที่ตรงกับความเป็นจริง หรือตามความคิดเห็นของท่าน โปรดกรอกข้อมูลให้สมบูรณ์
- แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 12 ส่วน ดังนี้

- | | |
|---|--|
| 1) ข้อมูลส่วนบุคคล | 7) ประวัติการใช้สารเสพติด |
| 2) ประวัติการทำงานและความรับผิดชอบทางครอบครัว | 8) สุขภาพจิต |
| 3) บุตร | 9) ประสบการณ์ความรุนแรง |
| 4) ประวัติครอบครัว | 10) ชีวิตในเรือนจำ |
| 5) การติดต่อโลกภายนอก | 11) ความปลอดภัยในเรือนจำ |
| 6) การกระทำความผิดในอดีตและปัจจุบัน | 12) สำหรับผู้ต้องขังชาวต่างชาติ เท่านั้น |

- ห้ามเขียนชื่อ เลขประจำตัว หรือข้อมูลใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวท่านลงในแบบสอบถามโดยเด็ดขาด

ความสามารถในการอ่านและเขียนของท่านอยู่ในระดับใด โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุด

ระดับปัญหา	ไม่สามารถ	มีความสามารถ น้อย	มีความสามารถ ปานกลาง	มีความสามารถ มาก
ความสามารถ				
1) อ่าน				
2) เขียน				

ท่านต้องการให้นักวิจัยอ่านแบบสอบถามให้หรือไม่ □ 1) ไม่ต้องการ

□ 2) ต้องการ เนื่องจาก.....

หากนักวิจัยเป็นผู้อ่าน โปรดระบุชื่อนักวิจัย.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

1. เพศ ☐ 1) หญิง ☐ 2) ทอม ☐ 3) ดี
☐ 4) เลสเบี้ยน ☐ 5) อื่นๆ ระบุ..... ☐ 6) ไม่ระบุ
2. ปัจจุบันอายุปี
3. ศาสนา ☐ 1) พุทธ ☐ 2) คริสต์ ☐ 3) อิสลาม
☐ 4) ไม่นับถือศาสนา ☐ 5) อื่นๆ ระบุ.....
4. สถานภาพการสมรสก่อนเข้ามาอยู่ในเรือนจำ
☐ 1) โสด ☐ 4) แยกกันอยู่
☐ 2) สมรส (จดทะเบียน) ☐ 5) หย่าร้าง
☐ 3) อยู่กินร่วมกันฉันท์สามีภรรยา (ไม่ได้จดทะเบียนสมรส) ☐ 6) คู่ครองเสียชีวิต
5. สัญชาติ ☐ 1) ไทย ☐ 2) พม่า ☐ 3) กัมพูชา
☐ 4) ลาว ☐ 5) เวียดนาม ☐ 6) ไม่มีสัญชาติ
☐ 7) อื่นๆ (โปรดระบุ).....
6. ภูมิลำเนา (โปรดระบุจังหวัด)
7. ก่อนต้องโทษ ท่านจบการศึกษาสูงสุดในระดับใด
☐ 1) ไม่เคยเข้ารับการศึกษ (ไม่ได้เรียนหนังสือ)
☐ 2) ต่ำกว่าประถมศึกษาตอนต้น
☐ 3) ประถมศึกษาตอนต้น
☐ 4) ประถมศึกษาตอนปลาย
☐ 5) มัธยมศึกษาตอนต้น
☐ 6) มัธยมศึกษาตอนปลาย
☐ 7) ปวช.หรือได้รับประกาศนียบัตรการอบรมทางด้านวิชาชีพอื่นๆ
☐ 8) ปวส.หรือได้รับประกาศนียบัตรการอบรมทางด้านวิชาชีพขั้นสูงอื่นๆ
☐ 9)ปริญญาตรี
☐ 10) สูงกว่าปริญญาตรี
8. ก่อนเข้ามาอยู่ในเรือนจำ ท่านพักอาศัยอยู่ในพื้นที่ลักษณะใด
☐ 1) เขตเมือง
☐ 2) นอกเมือง
☐ 3) ไม่รู้/ ไม่แน่ใจ

ส่วนที่ 2 ประวัติการทำงานและความรับผิดชอบทางครอบครัว

9. ก่อนที่ท่านจะเข้ามาอยู่ในเรือนจำ ท่านประกอบอาชีพหรือไม่

- ☐ 1) ประกอบอาชีพ (*ข้ามไปข้อ 11*)
 - ☐ 2) ไม่ได้ทำงาน แต่อยู่ระหว่างการหางาน
 - ☐ 3) ไม่ได้ทำงาน และไม่ได้หางาน
- } *ทำต่อข้อ 10*

10. กรณีที่ท่านไม่ได้ทำงาน ท่านดำรงชีพอย่างไร (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ 1) คู่ครองทำงานหาเลี้ยงท่าน
- ☐ 2) ครอบครัวทำงานหาเลี้ยงท่าน
- ☐ 3) ท่านได้รับการช่วยเหลือจากรัฐบาล
- ☐ 4) ท่านได้รับการช่วยเหลือจากมูลนิธิ/ หน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่รัฐ
- ☐ 5) ท่านไม่มีใครหาเลี้ยงและไม่ได้รับการช่วยเหลือใดๆ เลย
- ☐ 6) อื่นๆ.....

***** (กรณีที่ท่านไม่ได้ทำงานก่อนเข้ามาอยู่ในเรือนจำ *ข้ามไปข้อ 17 หน้าถัดไป*)*****

11. ก่อนที่ท่านจะเข้ามาอยู่ในเรือนจำ ท่านประกอบอาชีพหลักใด

- ☐ 1) ข้าราชการ/ เจ้าหน้าที่ของรัฐ
- ☐ 2) รับจ้างทั่วไป
- ☐ 3) พนักงานเอกชน
- ☐ 4) ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว
- ☐ 5) อื่นๆ (ระบุ).....

12. ก่อนที่ท่านจะเข้ามาอยู่ในเรือนจำ ท่านมีอาชีพเสริมหรือไม่

- ☐ 1) ไม่มี
- ☐ 2) มีอาชีพเสริม คือ.....

13. ก่อนหน้าที่จะเข้ามาอยู่ในเรือนจำ ลักษณะการทำงานของท่านเป็นอย่างไร

- ☐ 1) งานประจำ
- ☐ 2) งานชั่วคราว
- ☐ 3) อาชีพอิสระ

14. ก่อนหน้าที่จะเข้ามาในเรือนจำ ท่านมีรายได้จากอาชีพสุจริตต่อเดือนเท่าไร

- ☐ 1) อาชีพหลัก (ระบุจำนวนเงิน) บาท/ เดือน
- ☐ 2) อาชีพเสริม (ระบุจำนวนเงิน) บาท/ เดือน

15. รายได้ของท่านต้องมาเลี้ยงดูสมาชิกในครอบครัว คน (ไม่รวมตัวเอง)

16. รายได้ของท่านเพียงพอหรือไม่ อย่างไร

- ☐ 1) เพียงพอต่อการดำรงชีพ และมีเงินสำหรับการออมและการใช้จ่ายอื่นๆ
- ☐ 2) เพียงพอต่อการดำรงชีพ แต่ไม่มีเงินสำหรับการออมและการใช้จ่ายอื่นๆ
- ☐ 3) ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ

17. ก่อนหน้าที่จะเข้ามาอยู่ในเรือนจำ ท่านเป็นเสาหลักในการหาเลี้ยงครอบครัวหรือไม่ ☐ 1) ไม่ใช่ ☐ 2) ใช่
18. ท่านเคยทำงานที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการทางเพศหรือไม่ ☐ 1) ไม่เคย ☐ 2) เคย
19. ก่อนหน้าที่จะเข้ามาอยู่ในเรือนจำ ท่านมีความรับผิดชอบในการดูแลบุคคลในครอบครัวหรือไม่
- ☐ 1) ไม่มีความรับผิดชอบใดๆ
- ☐ 2) มีความรับผิดชอบ (โปรดระบุความรับผิดชอบโดยเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ☐ 2.1) ดูแลบุตรที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี
- ☐ 2.2) ดูแลบุคคลอื่นๆ ในครอบครัว (เช่น บุตรที่มีอายุมากกว่า 20 ปี, บิดามารดา, บุคคลในครอบครัวที่ป่วย/ พิการ)
- ☐ 2.3) อื่นๆ.....

ส่วนที่ 3 บุตร

20. ท่านมีลูกหรือไม่ ☐ 1) ไม่มี (*ข้ามไป ส่วนที่ 4*) ☐ 2) มี จำนวน.....คน
21. ท่านตั้งครรภ์ขณะอยู่ในเรือนจำหรือไม่
- ☐ 1) ไม่เคยตั้งครรภ์ขณะอยู่ในเรือนจำ ☐ 2) กำลังตั้งครรภ์ ☐ 3) เคยตั้งครรภ์ขณะอยู่ในเรือนจำ
22. ท่านมีลูกคนแรกตอนอายุปี
23. ท่านมีลูกที่อายุต่ำกว่า 20 ปี หรือไม่ ☐ 1) ไม่มี (*ข้ามไป ส่วนที่ 4*) ☐ 2) มี
24. ลูกของท่านที่อายุต่ำกว่า 20 ปี อาศัยอยู่ที่ใด (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ☐ 1) อยู่ในเรือนจำกับท่าน ☐ 5) อยู่ตามลำพัง
- ☐ 2) อยู่กับครอบครัวของท่าน ☐ 6) อยู่ในความดูแลของสถานสงเคราะห์หรือหน่วยงานของรัฐ
- ☐ 3) อยู่กับพ่อของเด็ก ☐ 7) ท่านไม่รู้ว่าบุตรของท่านอยู่ที่ใด
- ☐ 4) อยู่กับครอบครัวของพ่อเด็ก ☐ 8) อื่นๆ.....

ส่วนที่ 4 ประวัติครอบครัว

25. สมาชิกในครอบครัวของท่าน มีประวัติการใช้สารเสพติดหรือไม่
- ☐ 1) ไม่มี
- ☐ 2) มี บุคคลใดบ้าง (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ☐ 2.1) บิดา – มารดา ☐ 2.4) พี่ – น้อง
- ☐ 2.2) คู่สมรส/ แฟน ☐ 2.5) สมาชิกอื่นๆ ในครอบครัว
- ☐ 2.3) บุตร
26. สมาชิกในครอบครัวของท่าน มีประวัติการติดสุราหรือไม่
- ☐ 1) ไม่มี
- ☐ 2) มี บุคคลใดบ้าง (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ☐ 2.1) บิดา – มารดา ☐ 2.4) พี่ – น้อง
- ☐ 2.2) คู่สมรส/ แฟน ☐ 2.5) สมาชิกอื่นๆ ในครอบครัว
- ☐ 2.3) บุตร
27. สมาชิกในครอบครัวของท่าน เคยถูกพิพากษาว่ากระทำความผิด และ/ หรือ ต้องโทษจำคุก หรือไม่
- ☐ 1) ไม่มี
- ☐ 2) มี บุคคลใดบ้าง (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ☐ 2.1) บิดา – มารดา ☐ 2.4) พี่ – น้อง
- ☐ 2.2) คู่สมรส/ แฟน ☐ 2.5) สมาชิกอื่นๆ ในครอบครัว
- ☐ 2.3) บุตร

ส่วนที่ 5 การติดต่อโลกภายนอก

28. ขณะที่ท่านอยู่ในเรือนจำ ท่านติดต่อกับบุคคลในข้อใดบ้าง

- ☐ 1) ไม่ติดต่อใครเลย (ข้ามไป ส่วนที่ 6 หน้าถัดไป)
- ☐ 2) บุตร (ตอบคำถามในตาราง การติดต่อบุตร: สีเหลือง)
- ☐ 3) ครอบครัว (ตอบคำถามในตาราง การติดต่อครอบครัว: สีส้ม)
- ☐ 4) ทั้งครอบครัวและบุตร (ตอบคำถามในตารางทั้ง 2 ตาราง: สีเหลืองและสีส้ม)

คำถาม	การติดต่อบุตร	การติดต่อครอบครัว
29. ท่านใช้วิธีใดในการติดต่อบุตร และ/หรือครอบครัว (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)	☐ 1) ทางจดหมาย ☐ 2) ทางโทรศัพท์ที่เรือนจำจัดให้ ☐ 3) โดยการเยี่ยมเยียน	☐ 1) ทางจดหมาย ☐ 2) ทางโทรศัพท์ที่เรือนจำจัดให้ ☐ 3) โดยการเยี่ยมเยียน
30. ท่านได้ติดต่อกับบุตร และ/หรือครอบครัวโดยการเยี่ยมญาติบ่อยเพียงใด	☐ 1) ทุกวัน ☐ 2) ทุก 2 – 3 วัน ☐ 3) สัปดาห์ละครั้ง ☐ 4) เดือนละครั้ง ☐ 5) 2 – 3 เดือน ครั้ง ☐ 6) อื่นๆ โปรดระบุ.....	☐ 1) ทุกวัน ☐ 2) ทุก 2 – 3 วัน ☐ 3) สัปดาห์ละครั้ง ☐ 4) เดือนละครั้ง ☐ 5) 2 – 3 เดือน ครั้ง ☐ 6) อื่นๆ โปรดระบุ.....
31. ท่านมีปัญหาในการติดต่อบุตร และ/หรือ ครอบครัวหรือไม่	☐ 1) ไม่มีปัญหาในการติดต่อ (ข้ามไปข้อ 33) ☐ 2) มีปัญหาในการติดต่อ	☐ 1) ไม่มีปัญหาในการติดต่อ (ข้ามไปข้อ 33) ☐ 2) มีปัญหาในการติดต่อ
32. กรณีที่มีปัญหาท่านมีปัญหาใดในการติดต่อบุตร และ/หรือครอบครัว (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)	☐ 1) เรือนจำอยู่ไกลเกินไปสำหรับการเดินทาง ☐ 2) การเดินทางมาเยี่ยมมีค่าใช้จ่ายสูง ☐ 3) การติดต่อทางโทรศัพท์มีค่าใช้จ่ายสูง ☐ 4) บุตรไม่มีโทรศัพท์ ☐ 5) ไม่มีโทรศัพท์ในเรือนจำ ☐ 6) บุตรไม่ว่าง ☐ 7) บุตรไม่ทราบว่าท่านอยู่ในเรือนจำ ☐ 8) บุตรมีปัญหาลักษณะ ☐ 9) บุตรมีปัญหาในการอ่านและเขียน ☐ 10) บุตรไม่ต้องการติดต่อกับท่าน ☐ 11) ผู้ดูแลบุตรห้ามไม่ให้บุตรติดต่อกับท่าน ☐ 12) ท่านไม่ทราบว่าบุตรของท่านอยู่ที่ใด ☐ 13 อื่นๆ โปรดระบุ.....	☐ 1) เรือนจำอยู่ไกลเกินไปสำหรับการเดินทาง ☐ 2) การเดินทางมาเยี่ยมมีค่าใช้จ่ายสูง ☐ 3) การติดต่อทางโทรศัพท์มีค่าใช้จ่ายสูง ☐ 4) ครอบครัวไม่มีโทรศัพท์ ☐ 5) ไม่มีโทรศัพท์ในเรือนจำ ☐ 6) ครอบครัวไม่ว่าง ☐ 7) ครอบครัวไม่ทราบว่าท่านอยู่ในเรือนจำ ☐ 8) ครอบครัวมีปัญหาลักษณะ ☐ 9) ครอบครัวมีปัญหาในการอ่านและเขียน ☐ 10) ครอบครัวไม่ต้องการติดต่อกับท่าน ☐ 11) บุคคลอื่นห้ามไม่ให้ครอบครัวติดต่อกับท่าน ☐ 12) ท่านไม่ทราบว่าครอบครัวท่านอยู่ที่ใด ☐ 13 อื่นๆ โปรดระบุ.....
33. ท่านคิดว่าเรือนจำเปิดโอกาสให้ท่านได้ติดต่อกับบุตร และ/หรือครอบครัวเพียงพอหรือไม่	☐ 1) เพียงพอ ☐ 2) ไม่เพียงพอ ☐ 3) ไม่ทราบ	☐ 1) เพียงพอ ☐ 2) ไม่เพียงพอ ☐ 3) ไม่ทราบ

ส่วนที่ 6 การกระทำความผิดในอดีตและปัจจุบัน

34. ท่านอยู่ในเรือนจำครั้งนี้ มาเป็นระยะเวลา ปี.....เดือน

35. ปัจจุบันท่านเป็นนักโทษเด็ดขาด หรือผู้ต้องขังระหว่างพิจารณา

- ☐ 1) นักโทษเด็ดขาด
- ☐ 2) ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณา (โปรดเลือกว่าอยู่ระหว่างชั้นตอนใด)
 - ☐ 2.1) ผู้ต้องขังระหว่างอุทธรณ์-ฎีกา
 - ☐ 2.2) ผู้ต้องขังระหว่างไต่สวนฯ
 - ☐ 2.3) ผู้ต้องขังระหว่างสอบสวน

36. ปัจจุบันท่านเป็นนักโทษชั้นใด

- ☐ 1) ชั้นเยี่ยม
- ☐ 2) ชั้นดีมาก
- ☐ 3) ชั้นดี
- ☐ 4) ชั้นกลาง
- ☐ 5) ชั้นเลว
- ☐ 6) ชั้นเลวมาก
- ☐ 7) ยังไม่มีชั้น

37. ฐานความผิดในปัจจุบัน (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ 1) ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์
- ☐ 2) ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (โปรดระบุ)
 - ☐ 2.1) เสพ
 - ☐ 2.2) จำหน่าย
 - ☐ 2.3) ครอบครองเพื่อเสพ
 - ☐ 2.4) ครอบครองเพื่อจำหน่าย
 - ☐ 2.5) ผลิต
 - ☐ 2.6) นำเข้า/ ส่งออก (ข้ามราชอาณาจักร)
- ☐ 3) ความผิดเกี่ยวกับชีวิต
- ☐ 4) ความผิดเกี่ยวกับร่างกาย
- ☐ 5) ความผิดเกี่ยวกับเพศ
- ☐ 6) ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง
- ☐ 7) ความผิดอื่นๆ โปรดระบุ.....

38. โทษตามคำพิพากษาของท่านตรงกับข้อใด

- ☐ 1) จำคุก 6 เดือน หรือ น้อยกว่า
- ☐ 2) จำคุก มากกว่า 6 เดือน – 1 ปี
- ☐ 3) จำคุก มากกว่า 1 ปี – 3 ปี
- ☐ 4) จำคุก มากกว่า 3 ปี – 5 ปี
- ☐ 5) จำคุก มากกว่า 5 ปี – 8 ปี
- ☐ 6) จำคุก มากกว่า 8 ปี – 12 ปี
- ☐ 7) จำคุก มากกว่า 12 ปี – 15 ปี
- ☐ 8) จำคุก มากกว่า 15 ปี
- ☐ 9) จำคุกตลอดชีวิต
- ☐ 10) โทษประหารชีวิต
- ☐ 11) ไม่ทราบโทษ

39. สิ่งใดเป็นเหตุผล/ แรงจูงใจที่ทำให้ท่านกระทำความผิดในครั้งนี้ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ 1) ปัญหาทางการเงิน
- ☐ 2) ใช้สารเสพติด/ ติดสารเสพติด
- ☐ 3) ช่วยเหลือ/ หาเลี้ยงครอบครัว
- ☐ 4) ปกป้องบุตร
- ☐ 5) ถูกคู่ครอง/ คู่รักบังคับ
- ☐ 6) ถูกเพื่อนบังคับ/ ยุยง
- ☐ 7) ความรุนแรงในครอบครัว
- ☐ 8) ป้องกันตนเอง
- ☐ 9) รู้เท่าไม่ถึงการณ์
- ☐ 10) อารมณ์หรือสภาพจิตใจ
- ☐ 11) ไม่รู้กฎหมาย/ ไม่รู้ว่าเป็นความผิด
- ☐ 12) ต้องการกระทำเช่นนั้น
- ☐ 13) ความสนุก/ อยากลอง
- ☐ 14) ความอยากมีอยากได้
- ☐ 15) อื่นๆ โปรดระบุ.....
- ☐ 16) ยืนยันว่าไม่ได้กระทำความผิด

40. ท่านได้รับการพิจารณาคดีในชั้นศาลแล้วหรือยัง

- ☐ 1) ยังไม่ได้รับการพิจารณาคดีในชั้นศาล (*ข้ามไปข้อ 42*)
- ☐ 2) ได้รับการพิจารณาคดีในชั้นศาลแล้ว

41. ในการพิจารณาคดีในชั้นศาล ท่านมีทนายความหรือไม่

- ☐ 1) ไม่มีทนายความ
- ☐ 2) มี โดยศาลแต่งตั้งทนายให้ท่าน
- ☐ 3) มี โดยได้รับความช่วยเหลือจากทนายอาสา (ทนายขอแรง)
- ☐ 4) มี โดยจ้างทนายความส่วนตัว
- ☐ 5) อื่นๆ โปรดระบุ.....

42. ท่านกระทำความผิด/ ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดในคดีปัจจุบัน ขณะท่านอายุ.....ปี

43. ขณะถูกจับในคดีปัจจุบัน ท่านเป็นนักเรียน/ นิสิต/ นักศึกษาหรือไม่

- ☐ 1) ไม่ใช่
- ☐ 2) ใช่ (โปรดระบุระดับการศึกษา)
 - ☐ 2.1) ต่ำกว่าปริญญาตรี
 - ☐ 2.2) ปริญญาตรี
 - ☐ 2.3) สูงกว่าปริญญาตรี

44. ท่านเคยถูกต้องโทษจำคุกก่อนหน้านี้หรือไม่ (ไม่รวมความผิดครั้งนี้)

- ☐ 1) ไม่เคย (*ข้ามไปข้อ 46*)
- ☐ 2) เคย จำนวน.....ครั้ง

45. โปรดเลือกฐานความผิดที่ท่านเคยถูกพิพากษาว่าได้กระทำในอดีต (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- | | |
|---|--|
| ☐ 1) ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ | ☐ 3) ความผิดเกี่ยวกับชีวิต |
| ☐ 2) ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด (โปรดระบุ) <ul style="list-style-type: none">☐ 2.1) เสพ☐ 2.2) จำหน่าย☐ 2.3) ครอบครองเพื่อเสพ☐ 2.4) ครอบครองเพื่อจำหน่าย☐ 2.5) ผลิต☐ 2.6) นำเข้า/ ส่งออก (ข้ามราชอาณาจักร) | ☐ 4) ความผิดเกี่ยวกับร่างกาย |
| | ☐ 5) ความผิดเกี่ยวกับเพศ |
| | ☐ 6) ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง |
| | ☐ 7) ความผิดอื่นๆ โปรดระบุ..... |

46. ท่านเคยถูกจับในขณะที่ท่านมีอายุต่ำกว่า 20 ปี หรือไม่ ☐ 1) ไม่เคย ☐ 2) เคย

ส่วนที่ 7 ประวัติการใช้สารเสพติด

47. ท่านเคยเสพสารเสพติดหรือไม่

☐ 1) ไม่เคยเสพเลย (ข้ามไปข้อ 50)

☐ 2) เคย (โปรดระบุความถี่ในการใช้สารเสพติด)

☐ 2.1) เคยลองเพียงครั้งเดียวเท่านั้น

☐ 2.2) 1 – 2 ครั้ง/ เดือน

☐ 2.3) 1 – 2 ครั้ง/ สัปดาห์

☐ 2.4) เสพเป็นประจำทุกวัน (ติดยา)

48. การใช้ยาเสพติดเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดในครั้งนีหรือไม่ ☐ 1) ไม่เกี่ยวข้อง ☐ 2) เกี่ยวข้อง

49. ท่านเคยได้รับการบำบัดในปัญหาติดยาเสพติดหรือไม่ ☐ 1) ไม่เคย ☐ 2) เคย

50. ท่านติดสุราหรือเครื่องดื่มมึนเมาหรือไม่

☐ 1) ไม่เคย (ข้ามไป ส่วนที่ 8)

☐ 2) เคย (โปรดระบุความถี่ในการใช้ดื่มสุรา)

☐ 2.1) เคยลองเพียงครั้งเดียวเท่านั้น

☐ 2.2) 1 – 2 ครั้ง/ เดือน

☐ 2.3) 1- 2 ครั้ง/ สัปดาห์

☐ 2.4) ดื่มเป็นประจำทุกวัน (ติดเครื่องดื่มมึนเมา)

51. การติดสุราหรือเครื่องดื่มมึนเมาเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดในครั้งนีหรือไม่ ☐ 1) ไม่เกี่ยวข้อง ☐ 2) เกี่ยวข้อง

52. ท่านเคยได้รับการบำบัดรักษาในปัญหาติดสุราหรือเครื่องดื่มมึนเมาอื่นๆหรือไม่ ☐ 1) ไม่เคย ☐ 2) เคย

ส่วนที่ 8 สุขภาพจิต

53. ท่านเคยได้รับการวินิจฉัยโดยจิตแพทย์ว่ามีปัญหาสุขภาพจิตใช่หรือไม่

☐ 1) ไม่ใช่ (ข้ามไปข้อ 55)

☐ 2) ใช่

54. ท่านมีปัญหาสุขภาพจิตตั้งแต่เมื่อใด

☐ 1) ก่อนเข้าเรือนจำแต่ดีขึ้นแล้ว

☐ 2) ก่อนเข้าเรือนจำและแย่ลงเมื่อเข้าเรือนจำ

☐ 3) เพิ่งมีเมื่อเข้าเรือนจำ

55. ท่านเคยทำร้ายตนเองหรือพยายามฆ่าตัวตายมาก่อนหรือไม่

☐ 1) ไม่เคย (ข้ามไปข้อ 57 หน้าถัดไป)

☐ 2) เคย (โปรดระบุว่าเคยอย่างไร)

☐ 2.1) เคยทำร้ายตนเอง

☐ 2.2) เคยพยายามฆ่าตัวตาย

☐ 2.3) เคยทำร้ายตนเองและเคยพยายามฆ่าตัวตาย

56. เหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นเมื่อใด (หากเคยทั้ง 2 กรณีให้ตอบทั้ง 2 เหตุการณ์)

56.1 กรณีเคยทำร้ายตนเอง	56.2 กรณีเคยพยายามฆ่าตัวตาย
☐ 1) ก่อนเข้ามาอยู่ในเรือนจำ	☐ 1) ก่อนเข้ามาอยู่ในเรือนจำ
☐ 2) ขณะอยู่ในเรือนจำ	☐ 2) ขณะอยู่ในเรือนจำ
☐ 3) ทั้งก่อนอยู่ในเรือนจำและขณะอยู่ในเรือนจำ	☐ 3) ทั้งก่อนอยู่ในเรือนจำและขณะอยู่ในเรือนจำ

57. เมื่อท่านมีปัญหาความทุกข์ใจ/ ไม่สบายใจในเรื่องจำ ท่านทำอย่างไร

- ☐ 1) ปรึกษาเจ้าหน้าที่เรือนจำ ☐ 4) เก็บไว้คนเดียว
- ☐ 2) ปรึกษาเพื่อนในเรือนจำ ☐ 5) อื่นๆ (โปรดระบุ).....
- ☐ 3) ปรึกษาครอบครัว

58. ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความรู้สึกท่านในเรื่องระดับความเห็นด้วย

ความรู้สึก	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉยๆ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. ฉันรู้สึกว่าฉันมีคุณค่าเท่าเทียมผู้อื่น					
2. ฉันรู้สึกว่าฉันมีคุณสมบัติที่ดีอยู่บ้าง					
3. ฉันรู้สึกว่าฉันประสบแต่ความล้มเหลว					
4. ฉันรู้สึกว่าฉันมีความสามารถที่จะทำงานต่างๆได้ดีเท่ากับผู้อื่น					
5. ฉันรู้สึกว่าไม่ค่อยภูมิใจในตนเอง					
6. ฉันรู้สึกว่าตนเองเป็นคนดี					
7. ฉันพอใจในตนเอง					
8. ฉันรู้สึกว่าควรจะนับถือตนเองได้มากกว่านี้					
9. ฉันรู้สึกว่าตัวฉันเองเป็นคนไม่มีประโยชน์					
10. ในบางครั้งฉันรู้สึกว่าฉันไม่มีอะไรดีเลย					

59. ในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา ท่านมีอาการหรือความรู้สึกดังต่อไปนี้บ่อยแค่ไหน

(ทำเครื่องหมาย ✓ ที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุด)

อาการหรือความรู้สึกที่เกิดในระยะ 2 สัปดาห์	เป็นน้อยมาก หรือแทบไม่มี	เป็นบางครั้ง (1 – 7 วัน)	เป็นบ่อยครั้ง (มากกว่า 7 วัน)	เป็นประจำ (เกือบทุกวัน)
1. มีปัญหาการนอน นอนไม่หลับหรือนอนมาก				
2. มีสมาธิน้อยลง				
3. หงุดหงิด/ กระวนกระวาย/ ว้าวุ่นใจ				
4. รู้สึกเบื่อ เซ็ง				
5. ไม่อยากพบปะผู้คน				
6. เบื่อ ไม่สนใจอยากทำอะไร				
7. ไม่สบายใจ ซึมเศร้า ท้อแท้				
8. หลับยาก หรือหลับๆ ตื่นๆ หรือหลับมากไป				
9. เหนื่อยง่าย หรือ ไม่ค่อยมีแรง				
10. เบื่ออาหาร หรือ กินมากเกินไป				
11. รู้สึกไม่ดีกับตัวเอง คิดว่า ตัวเองล้มเหลว หรือ ทำให้ตนเองหรือครอบครัวผิดหวัง				
12. สมาธิไม่ดีเวลาทำอะไร				
13. พุดซ้ำ ทำอะไรซ้ำจนคนอื่นสังเกตเห็นได้ หรือ กระสับกระส่ายไม่สามารถอยู่นิ่งได้เหมือนที่เคยเป็น				
14. คิดทำร้ายตนเอง หรือ คิดว่าถ้าตายไปคงจะดี				

60. คำถามเกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมของท่านในรอบ 3 เดือน ที่ผ่านมา

(ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด)

<u>ในรอบ 3 เดือน ที่ผ่านมา</u>	ไม่จริง	จริงบางครั้ง	ค่อนข้างจริง	จริงมาก
1. เรื่องไม่สบายใจเล็กน้อยทำให้ฉันว่าวันไหนจะไม่ติด				
2. ฉันไม่ใส่ใจคนที่หัวเราะเยาะฉัน				
3. เมื่อฉันทำผิดพลาดหรือเสียหายฉันยอมรับผิดชอบหรือผลที่ตามมา				
4. ฉันเคยทนลำบากเพื่ออนาคตที่ดีขึ้น				
5. เวลาทุกขี้ใจมาก ๆ ฉันเจ็บป่วยไม่สบาย				
6. ฉันสอนและเตือนตัวเอง				
7. ความยากลำบากทำให้ฉันแข็งแกร่งขึ้น				
8. ฉันไม่จดจำเรื่องเลวร้ายในอดีต				
9. ถึงแม้ปัญหาจะหนักหนาเพียงใดชีวิตฉันก็ไม่เลวร้ายไปหมด				
10. เมื่อมีเรื่องหนักใจ ฉันมีคนปรับทุกข์ด้วย				
11. จากประสบการณ์ที่ผ่านมาทำให้ฉันมั่นใจว่าจะแก้ปัญหาต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตได้				
12. ฉันมีครอบครัวและคนใกล้ชิดเป็นกำลังใจ				
13. ฉันมีแผนการที่จะทำให้ชีวิตก้าวไปข้างหน้า				
14. เมื่อมีปัญหาวิกฤติเกิดขึ้น ฉันรู้สึกว่าตัวเองไร้ความสามารถ				
15. เป็นเรื่องยากสำหรับฉันที่จะทำให้ชีวิตดีขึ้น				
16. ฉันอยากหนีไปให้พ้น หากมีปัญหาหนักหนาต้องรับผิดชอบ				
17. การแก้ปัญหาทำให้ฉันมีประสบการณ์มากขึ้น				
18. ในการพูดคุย ฉันหาเหตุผลที่ทุกคนยอมรับหรือเห็นด้วยกับฉันได้				
19. ฉันเตรียมหาทางออกไว้ หากปัญหาร้ายแรงกว่าที่คิด				
20. ฉันชอบฟังความคิดเห็นที่แตกต่างจากฉัน				

ส่วนที่ 9 ประสิทธิภาพความรุนแรง

61. ในชีวิตของท่านก่อนเข้ามาในเรือนจำ ท่านเคยถูกทำร้ายร่างกายหรือไม่

☐ 1) ไม่เคย (**ข้ามไปข้อ 62**)

☐ 2) เคย (โปรดระบุความถี่)

☐ 2.1) 1 – 2 ครั้ง

☐ 2.2) 3 – 4 ครั้ง

☐ 2.3) มากกว่า 5 ครั้ง

61.1 ใครคือผู้ทำร้ายร่างกายท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1) คู่ครอง (สามี/ คนรัก/ แฟน)

☐ 5) บุคคลที่ท่านรู้จัก (เช่น เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน)

☐ 2) พ่อ และ/ หรือ แม่

☐ 6) บุคคลที่ท่านไม่รู้จัก

☐ 3) ลูก

☐ 7) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

☐ 4) พี่-น้อง/ ญาติ

61.2 การถูกทำร้ายร่างกายนี้ มีส่วนทำให้ท่านกระทำความผิด และต้องเข้ามาอยู่ในเรือนจำแห่งนี้หรือไม่

☐ 1) ไม่ใช่

☐ 2) ใช่

62. ในชีวิตของท่านก่อนเข้ามาในเรือนจำ ท่านเคยถูกล่วงละเมิดทางเพศหรือไม่

☐ 1) ไม่เคย (**ข้ามไปข้อ 63**)

☐ 2) เคย (โปรดระบุความถี่)

☐ 2.1) 1 – 2 ครั้ง

☐ 2.2) 3 – 4 ครั้ง

☐ 2.3) มากกว่า 5 ครั้ง

62.1 ใครคือผู้ล่วงละเมิดทางเพศท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1) คู่ครอง (สามี/ คนรัก/ แฟน)

☐ 5) บุคคลที่ท่านรู้จัก (เช่น เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน)

☐ 2) พ่อ และ/ หรือ แม่

☐ 6) บุคคลที่ท่านไม่รู้จัก

☐ 3) ลูก

☐ 7) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

☐ 4) พี่-น้อง/ ญาติ

62.2 การถูกล่วงละเมิดทางเพศนี้ มีส่วนทำให้ท่านกระทำความผิด และต้องเข้ามาอยู่ในเรือนจำแห่งนี้หรือไม่

☐ 1) ไม่ใช่

☐ 2) ใช่

63. ในชีวิตของท่านก่อนเข้ามาในเรือนจำ ท่านเคยถูกทำร้ายจิตใจหรือไม่

☐ 1) ไม่เคย (**ข้ามไปข้อ 64 หน้าถัดไป**)

☐ 2) เคย (โปรดระบุความถี่)

☐ 2.1) 1 – 2 ครั้ง

☐ 2.2) 3 – 4 ครั้ง

☐ 2.3) มากกว่า 5 ครั้ง

63.1 ใครคือผู้ทำร้ายจิตใจท่าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1) คู่ครอง (สามี/ คนรัก/ แฟน)

☐ 5) บุคคลที่ท่านรู้จัก (เช่น เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน)

☐ 2) พ่อ และ/ หรือ แม่

☐ 6) บุคคลที่ท่านไม่รู้จัก

☐ 3) ลูก

☐ 7) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

☐ 4) พี่-น้อง/ ญาติ

63.2 การถูกทำร้ายจิตใจนี้ มีส่วนทำให้ท่านกระทำความผิด และต้องเข้ามาอยู่ในเรือนจำแห่งนี้หรือไม่

☐ 1) ไม่ใช่

☐ 2) ใช่

การทำร้ายร่างกาย

(เช่น ตี ตบ ตะบอง ใช้ไฟ
น้ำร้อนลวก จับกดน้ำ)

การล่วงละเมิดทางเพศ

(เช่น ลวนลาม ลูบไล้ จับต้อง
ร่างกายในทางที่ไม่เหมาะสม
ข่มขืนซึ่งรวมถึงการล่วงล้ำทาง
อวัยวะเพศหรือทวารหนัก
หรือการร่วมเพศโดยทางปาก)

การทำร้ายจิตใจ

(เช่น ดุด่า พุดจาตุถุยก เยาะเย้ย
ทำให้รู้สึกไร้ค่า หรือตกใจกลัว)

ส่วนที่ 10 ชีวิตในเรือนจำ

64. เรือนจำแห่งนี้อยู่ใกล้บ้านท่านหรือไม่

- ☐ 1) ใกล้บ้าน
- ☐ 2) ไม่ใกล้บ้าน (โปรดระบุ)
- ☐ 2.1) คนละจังหวัด แต่ อยู่ในภาคเดียวกัน
- ☐ 2.2) คนละจังหวัด และ คนละภาค

65. ขณะที่ท่านอยู่ในเรือนจำแห่งนี้ ท่านเคยได้รับการบริการทางการแพทย์หรือไม่

- ☐ 1) ไม่เคย (ข้ามไปข้อ 67)
- ☐ 2) เคย (โปรดระบุเพศของบุคลากรทางการแพทย์ที่ทำการรักษาท่าน (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ☐ 2.1) เพศชาย ☐ 2.2) เพศหญิง

66. ขณะอยู่ที่เรือนจำแห่งนี้ ท่านมั่นใจหรือไม่ว่าข้อมูลทางการแพทย์ของท่านถูกเก็บเป็นความลับ

- ☐ 1) มั่นใจ ☐ 2) ไม่มั่นใจ ☐ 3) ไม่ทราบ/ ไม่แน่ใจ

67. ขณะที่ท่านเพิ่งเข้ามาที่เรือนจำแห่งนี้ ท่านประสบปัญหาดังต่อไปนี้หรือไม่

1) รู้สึกกลุ้มใจและ/ หรือต้องการคนพูดคุย	☐ 1) ไม่มีปัญหา ☐ 2) มีปัญหา <u>และ</u> ได้รับความช่วยเหลือจากเรือนจำในการแก้ปัญหา ☐ 3) มีปัญหา <u>แต่</u> ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากเรือนจำในการแก้ปัญหา
2) การติดต่อกับครอบครัว/ บุตร	☐ 1) ไม่มีปัญหา ☐ 2) มีปัญหา <u>และ</u> ได้รับความช่วยเหลือจากเรือนจำในการแก้ปัญหา ☐ 3) มีปัญหา <u>แต่</u> ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากเรือนจำในการแก้ปัญหา
3) กังวลเกี่ยวกับบุตร	☐ 1) ไม่มีปัญหา ☐ 2) มีปัญหา <u>และ</u> ได้รับความช่วยเหลือจากเรือนจำในการแก้ปัญหา ☐ 3) มีปัญหา <u>แต่</u> ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากเรือนจำในการแก้ปัญหา
4) กังวลเกี่ยวกับครอบครัว	☐ 1) ไม่มีปัญหา ☐ 2) มีปัญหา <u>และ</u> ได้รับความช่วยเหลือจากเรือนจำในการแก้ปัญหา ☐ 3) มีปัญหา <u>แต่</u> ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากเรือนจำในการแก้ปัญหา
5) ปัญหาในการสื่อสาร/ การใช้ภาษาไทย	☐ 1) ไม่มีปัญหา ☐ 2) มีปัญหา <u>และ</u> ได้รับความช่วยเหลือจากเรือนจำในการแก้ปัญหา ☐ 3) มีปัญหา <u>แต่</u> ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากเรือนจำในการแก้ปัญหา
6) ปัญหาสุขภาพ	☐ 1) ไม่มีปัญหา ☐ 2) มีปัญหา <u>และ</u> ได้รับความช่วยเหลือจากเรือนจำในการแก้ปัญหา ☐ 3) มีปัญหา <u>แต่</u> ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากเรือนจำในการแก้ปัญหา
7) ปัญหาอื่นๆ (โปรดระบุ)	☐ 1) ไม่มีปัญหา ☐ 2) มีปัญหา <u>และ</u> ได้รับความช่วยเหลือจากเรือนจำในการแก้ปัญหา ☐ 3) มีปัญหา <u>แต่</u> ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากเรือนจำในการแก้ปัญหา

68. ขณะที่ท่านถูกรับตัวเข้ามาอยู่ที่เรือนจำแห่งนี้ ท่านได้รับและเข้าใจข้อมูลต่างๆ เหล่านี้หรือไม่

รายละเอียด	การได้รับข้อมูล
1) กฎระเบียบของเรือนจำ	☐ 1) ไม่ได้รับข้อมูล ☐ 2) ได้รับ แต่ไม่เข้าใจ ☐ 3) ได้รับ และเข้าใจ
2) การใช้ชีวิตในเรือนจำ	☐ 1) ไม่ได้รับข้อมูล ☐ 2) ได้รับ แต่ไม่เข้าใจ ☐ 3) ได้รับ และเข้าใจ
3) การรับความช่วยเหลือทางกฎหมาย	☐ 1) ไม่ได้รับข้อมูล ☐ 2) ได้รับ แต่ไม่เข้าใจ ☐ 3) ได้รับ และเข้าใจ
4) ขั้นตอนการร้องเรียนในเรือนจำ	☐ 1) ไม่ได้รับข้อมูล ☐ 2) ได้รับ แต่ไม่เข้าใจ ☐ 3) ได้รับ และเข้าใจ

69. ขณะอยู่ที่เรือนจำแห่งนี้ ท่านพึงพอใจกับสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานในระดับใด
กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในตารางที่ตรงกับระดับความพึงพอใจของท่าน

สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1) น้ำดื่ม					
2) อาหาร					
3) เสื้อผ้า					
4) ยารักษาโรค					
5) เครื่องใช้ส่วนตัว (เช่น สบู่ ยาสระผม ผ้าอนามัย)					
6) ที่อาบน้ำ					
7) ห้องสุขา					
8) เรือนนอน					
9) ร้านค้า					
10) ห้องสมุด					
11) สถานที่เยี่ยมญาติ					
12) สถานที่ส่วนกลาง (เช่น ที่พักผ่อน/ จัดกิจกรรม)					

ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (ถ้ามี) :

.....

.....

.....

.....

70. ท่านมีความพร้อมในการกลับไปใช้ชีวิตในสังคมในระดับใด

- ☐ 1) พร้อมมาก ☐ 2) พร้อม ☐ 3) ไม่พร้อม ☐ 4) ไม่แน่ใจ

71. ความช่วยเหลือระหว่างอยู่ในเรือนจำใดบ้าง ที่ท่านคิดว่าเป็นประโยชน์ต่อการใช้ชีวิตหลังพ้นโทษ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ 1) การศึกษา
☐ 2) การอบรมทางด้านวิชาชีพ
☐ 3) การเข้าถึงความช่วยเหลือทางกฎหมาย
☐ 4) การรักษาทางการแพทย์
☐ 5) โปรแกรมเสริมสร้างความมั่นใจในตนเองและทักษะในการดำรงชีวิต
☐ 6) โปรแกรมด้านศาสนา
☐ 7) การโอนตัวไปเรือนจำใกล้บ้าน
☐ 8) การโอนตัวไปเรือนจำประเทศบ้านเกิด
☐ 9) การได้รับคำปรึกษาและบำบัดรักษาปัญหา ดังนี้ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)
 ☐ 9.1) การติดสารเสพติด
 ☐ 9.2) ความรุนแรงในครอบครัวหรือการได้รับความกระทบกระเทือนทางจิตใจอย่างรุนแรง
 ☐ 9.3) สุขภาพจิต
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

72. ความช่วยเหลือภายหลังพ้นโทษใดบ้าง ที่ท่านคิดว่าสำคัญสำหรับท่านต่อการกลับไปใช้ชีวิตปกติในสังคม (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ 1) การจัดหาที่อยู่อาศัย
☐ 2) การจัดหางาน
☐ 3) การให้ความช่วยเหลือทางการเงินสำหรับการศึกษาและการอบรมวิชาชีพ
☐ 4) การกลับมาอยู่ร่วมกันกับครอบครัวหรือคู่ครอง
☐ 5) การกลับมาอยู่ร่วมกันกับบุตร
☐ 6) การเข้าถึงความช่วยเหลือทางกฎหมาย
☐ 7) การรักษาทางการแพทย์
☐ 8) การเลี้ยงดูบุตร
☐ 9) การเดินทาง/ การคมนาคม
☐ 10) ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตร
☐ 11) การส่งตัวกลับไปประเทศบ้านเกิด
☐ 12) การได้รับคำปรึกษาและบำบัดรักษาปัญหา ดังนี้ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)
 ☐ 12.1) การติดสารเสพติด
 ☐ 12.2) ความรุนแรงในครอบครัวหรือการได้รับความกระทบกระเทือนทางจิตใจอย่างรุนแรง
 ☐ 12.3) สุขภาพจิต
☐ 13) ความช่วยเหลือด้านอื่นๆ (โปรดระบุ).....

ส่วนที่ 11 ความปลอดภัยในเรือนจำ

73. ระหว่างอยู่ในเรือนจำแห่งนี้ ท่านรู้สึกปลอดภัยใช่หรือไม่ ☐ 1) รู้สึกไม่ปลอดภัย ☐ 2) รู้สึกปลอดภัย

74. ท่านเคยประสบความรุนแรงดังต่อไปนี้ ระหว่างอยู่ในเรือนจำบ้างหรือไม่

ประเภทความรุนแรงที่เคยประสบระหว่างอยู่ในเรือนจำ	เคยประสบความรุนแรงหรือไม่	กรณีเคยถูกระทำรุนแรง	
		จำนวนครั้งที่เกิด	ผู้กระทำ
1) ความรุนแรงทางร่างกาย (เช่น ตี ตบ เตะ ต่อย ใช้ไฟจี้ น้ำร้อนลวก จับกดน้ำ)	☐ 1) ไม่เคย ☐ 2) เคย	☐ 1) 1 – 2 ครั้ง ☐ 2) 3 – 4 ครั้ง ☐ 3) มากกว่า 5 ครั้ง	☐ 1) นักโทษในเรือนจำ ☐ 2) ผู้คุม/ เจ้าหน้าที่ ☐ 3) อื่นๆ.....
2) ความรุนแรงทางจิตใจ (เช่น ดุด่า พุดจาตู่ถูก เยาะเย้ย ทำให้รู้สึกไร้ค่า หรือตกใจกลัว)	☐ 1) ไม่เคย ☐ 2) เคย	☐ 1) 1 – 2 ครั้ง ☐ 2) 3 – 4 ครั้ง ☐ 3) มากกว่า 5 ครั้ง	☐ 1) นักโทษในเรือนจำ ☐ 2) ผู้คุม/ เจ้าหน้าที่ ☐ 3) อื่นๆ.....
3) ความรุนแรงทางเพศ (เช่น ลวนลาม ลูบไล้ จับต้อนร่างกายในทางที่ไม่เหมาะสม ช่มชู้ซึ่งรวมถึงการล่วงล้ำทางอวัยวะเพศหรือทวารหนัก หรือการร่วมเพศโดยทางปาก)	☐ 1) ไม่เคย ☐ 2) เคย	☐ 1) 1 – 2 ครั้ง ☐ 2) 3 – 4 ครั้ง ☐ 3) มากกว่า 5 ครั้ง	☐ 1) นักโทษในเรือนจำ ☐ 2) ผู้คุม/ เจ้าหน้าที่ ☐ 3) อื่นๆ.....

75. เมื่อท่านมีปัญหาความขัดแย้ง ทะเลาะวิวาท เจ้าหน้าที่เรือนจำช่วยแก้ปัญหาหรือไม่

- ☐ 1) ไม่ช่วย ☐ 2) ช่วยบางครั้ง ☐ 3) ช่วยทุกครั้ง

76. ระหว่างอยู่ในเรือนจำแห่งนี้ ท่านเคยถูกตรวจค้นร่างกายหรือไม่

- ☐ 1) ไม่เคย (ข้ามไปข้อ 79) ☐ 2) เคย ☐ 3) จำไม่ได้ (ข้ามไปข้อ 79)

77. ระหว่างการตรวจค้นร่างกาย ทางเรือนจำดำเนินการดังต่อไปนี้ใช่หรือไม่

การค้นตัวในเรือนจำ	ไม่ใช่	ใช่	บางครั้ง
1) มีสถานที่มืดซิด			
2) เจ้าหน้าที่ใช้วิธีการที่เหมาะสม			
3) เจ้าหน้าที่ตรวจค้นด้วยความสุภาพ			
4) เจ้าหน้าที่แจ้งให้ทราบถึงวัตถุประสงค์การตรวจค้น			
5) เจ้าหน้าที่ไม่รูล้ำเข้าไปในร่างกาย			

78. ในการตรวจค้นร่างกาย ใครเป็นผู้ตรวจค้นร่างกายท่าน

- ☐ 1) เจ้าหน้าที่เรือนจำ ☐ 3) ผู้ต้องขัง
☐ 2) แพทย์/ พยาบาล ☐ 4) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

79. ในกรณีมีพบเห็นสิ่งไม่ถูกต้อง/ หรือมีการกระทำที่ส่งผลต่อความปลอดภัยในเรือนจำ ท่านมีรู้สึกเกรงกลัว และไม่กล้าที่จะร้องเรียนเจ้าหน้าที่เรือนจำหรือไม่

- ☐ 1) ไม่กลัว และกล้าที่จะร้องเรียน ☐ 3) กลัว และไม่กล้าที่จะร้องเรียน
☐ 2) ไม่กลัว แต่ไม่กล้าร้องเรียน ☐ 4) กลัว แต่กล้าที่จะร้องเรียน

80. หากท่านต้องการร้องเรียน ท่านจะใช้วิธีใด (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ 1) แจ้งเจ้าหน้าที่ ☐ 3) บอกหัวหน้าเรือนนอน
☐ 2) ร้องเรียนผ่านผู้ร้องเรียน ☐ 4) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

โปรดอธิบายปัญหาที่ท่านได้ประสบ ข้อเสนอแนะที่ท่านคิดว่าเป็นประโยชน์รวมถึงข้อเสนอเกี่ยวกับการจัดตั้งโครงการหรือกิจกรรมเพื่อการพัฒนาที่อาจเป็นประโยชน์ต่อตัวท่านและผู้อื่นในอนาคต เพื่อให้ทางสถาบันฯ เข้าใจประสบการณ์ของการใช้ชีวิตในเรือนจำของผู้หญิงได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

ส่วนที่ 12 สำหรับผู้ต้องขังต่างชาติเท่านั้น

82. ระหว่างอยู่ในเรือนจำแห่งนี้ ท่านประสบปัญหา เนื่องจากท่านถือสัญชาติอื่นหรือไม่

- ☐ 1) ไม่ประสบปัญหาใดๆ
- ☐ 2) ประสบปัญหา ดังนี้ (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - ☐ 2.1) ปัญหาการแบ่งแยกชนชาติ/ การเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ
 - ☐ 2.2) ปัญหาความแตกต่างด้านภาษา
 - ☐ 2.3) ปัญหาความแตกต่างทางศาสนา
 - ☐ 2.4) ปัญหาในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ
 - ☐ 2.5) ปัญหาในการเข้าถึงกระบวนการกฎหมาย
 - ☐ 2.6) ไม่ได้รับสิทธิในการติดต่อกับครอบครัว
 - ☐ 2.7) ได้รับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมจากเจ้าหน้าที่เรือนจำ
 - ☐ 2.8) ได้รับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมจากนักโทษในเรือนจำ
 - ☐ 2.9) อื่นๆ โปรดระบุ.....

83. ขณะที่ท่านถูกจับที่ประเทศไทย ท่านเข้ามาในประเทศไทยด้วยเหตุผลใด

- ☐ 1) ท่องเที่ยว/ พักอาศัยชั่วคราวเพื่อธุรกิจ/ พักอาศัยชั่วคราวเพื่อเรียน
- ☐ 2) พักอาศัยถาวร (โปรดเลือกว่าท่านทำอะไรในเมืองไทยสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - ☐ 2.1) ทำงาน
 - ☐ 2.2) เรียน
 - ☐ 2.3) แต่งงาน/ อยู่กินกับคนไทย
 - ☐ 2.4) เป็นผู้ลี้ภัย
 - ☐ 2.5) อื่นๆ โปรดระบุ.....

84. ท่านมีบุตรที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยหรือไม่

- ☐ 1) ไม่มีบุตร
- ☐ 2) มีบุตร
 - ☐ 2.1) อยู่ในประเทศไทย
 - ☐ 2.2) ไม่อยู่ในประเทศไทย

85. ท่านมีคนในครอบครัว (พ่อ/ แม่ สามิ/ภรรยา พี่/ น้อง และ/ หรือ ญาติสนิท) อาศัยอยู่ในประเทศไทยหรือไม่

- ☐ 1) ไม่มี
- ☐ 2) มี
- ☐ 3) ฉันไม่มีครอบครัวและญาติ

86. ท่านมีปัญหาในการสื่อสาร ขณะที่ท่านถูกจับที่ประเทศไทยหรือไม่

- ☐ 1) ไม่มีปัญหา
- ☐ 2) มีปัญหา (โปรดระบุปัญหา)
 - ☐ 2.1) มีปัญหา และได้รับการช่วยเหลือในการสื่อสารจากเจ้าหน้าที่คนไทย
 - ☐ 2.2) มีปัญหา และได้รับการช่วยเหลือในการสื่อสารจากเจ้าหน้าที่สถานทูตประเทศของท่าน
 - ☐ 2.3) มีปัญหา แต่ไม่ได้รับการช่วยเหลือในการสื่อสารใดๆ

87. ท่านได้รับข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการย้ายกลับไปรับโทษในภูมิลำเนาหรือไม่

- ☐ 1) ไม่เคยได้รับข้อมูล
- ☐ 2) ได้รับ แต่ไม่เข้าใจเนื่องจากไม่ใช่ภาษาของท่าน
- ☐ 3) ได้รับ และเข้าใจข้อมูลต่างๆ
- ☐ 4) ไม่รู้

88. ท่านเคยยื่นขอย้ายกลับไปรับโทษที่ภูมิลำเนาหรือไม่

- ☐ 1) ไม่เคย เพราะเหตุใด (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - ☐ 1.1) ไม่อยากกลับภูมิลำเนา
 - ☐ 1.2) มีความกังวลที่จะกลับภูมิลำเนา
 - ☐ 1.3) ไม่รู้ขั้นตอนในการขอย้ายกลับภูมิลำเนา
 - ☐ 1.4) มีความคิดที่จะยื่นขอในอนาคตอันใกล้
 - ☐ 1.5) อื่นๆ โปรดระบุ.....
- ☐ 2) เคย โดย (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - ☐ 2.1) คำขอถูกปฏิเสธ
 - ☐ 2.2) กำลังรอการพิจารณา
 - ☐ 2.3) คำขอผ่านการพิจารณาและรอย้ายกลับภูมิลำเนา
 - ☐ 2.4) ถอนคำขอ
 - ☐ 2.5) ไม่ได้รับการตอบรับจากสถานทูต/ สถานกงสุล/ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากประเทศภูมิลำเนา
 - ☐ 2.6) อื่นๆ โปรดระบุ.....